

M.φ 127064

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล
เมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

นางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
วันรับ..... 6 มี.ย. 2562
วันลงทะเบียน.....
เลขทะเบียน.....
เลขเรียกหนังสือ.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2562

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม
จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย : นางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ต.ดร.ณัฐชัย จันทชุม)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรณคำ)

คณบดีคณะครุศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ต.ดร.อรรณ ชูกระเดื่อง)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินัย ผลเจริญ)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทักษิณี นาคุนทร)

- ชื่อเรื่อง : การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล
เมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
- ผู้วิจัย : นางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ
- ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคคุณทรง
- ปีการศึกษา : 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม (2) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม มีทั้งหมด 7 โรงเรียน จำนวนครูผู้สอน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ราคาสวนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณาใน (t- distribution) และแตกต่างโดยใช้ F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า (1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่ามีทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จำแนกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากคือด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.98$) รองลงมาคือด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.77$) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.60$) และด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.33$) ตามลำดับ (2) ผลเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอนแตกต่างกันโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (3) ข้อเสนอแนะพบว่าโดยรวมต้องกำหนดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติ และได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและนำข้อมูลหรือความรู้ที่

มาสังเคราะห์เป็นความรู้หรือเป็นข้อสรุปของครูและเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน หรือสอดคล้องกับท้องถิ่นหรือบูรณาการเนื้อหาสาระระหว่างประสบการณ์หรือรายวิชาครูและทาง โรงเรียนได้ปฏิบัติมามีความเหมาะสมอยากให้พัฒนากิจกรรมของทางโรงเรียนให้ดีขึ้นและเป็นการ มอบหมายภาระงานแก่นักเรียนให้ชัดเจนส่งเสริมการปฏิบัติดีให้ทางโรงเรียนได้อบรมให้นักเรียน ปฏิบัติตัวให้เหมาะสมรับผิดชอบ

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : The Management of Learner-centered Approach of Teachers
in Schools Under Mahasarakham Municipality

Author : Miss Uthaiwan Thongkham

Degree : Master of Education (Social Studies)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisor : Associate Professor Dr. Tassanee Nakunsong

Year : 2019

ABSTRACT

The purposes of this research were : (1) to study the management of learner - centered approach of teachers in schools under Mahasarakham municipality; (2) to compare the management of learner-centered approach of teachers in schools under Mahasarakham municipality, classified by gender, age and years of teaching experience; (3) to study guideline in the management of learner - centered approach of teachers in schools under Mahasarakham municipality. The sample consisted of 205 teachers from 7 schools under Mahasarakham municipality. The research instruments were an 40-items 5-rating-scale questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean ($\bar{X}$), and standard deviation (S.D.); T-test (t- distribution) and F-test (One-Way ANOVA) were employed for testing hypotheses.

Findings of the research are as follows : (1) The management of learner - centered approach of teachers in schools under Mahasarakham municipality as a whole 4 aspects; the aspect of teaching-learning plans , the aspect of teaching- learning process, the aspect of producing and using media-aided teaching, and the aspect of assessment and evaluation were at high levels ($\bar{X}$ = 3.67). When considered in each aspect, it was found that their satisfaction was at high level on the aspect of teaching- learning process ($\bar{X}$ = 3.98), the aspect of teaching-learning plans ($\bar{X}$ = 3.77), the aspect of assessment and evaluation ($\bar{X}$ = 3.60), and the aspect of producing and using media-aided teaching ($\bar{X}$ = 3.33) respectively; (2) The comparison of the management of learner - centered approach of teachers in schools under Mahasarakham municipality, classified by gender and at each aspect was statistically significant difference at .05 level, except the aspect of teaching-learning plans showed no significant differences; (3) The additional

suggestions were teacher must be has clearly define learning activity plans and practicality for learner. Developing thinking skill and practicality for students very important; thinking and doing by themselves. They can searching information from a variety of learning sources and use that information or knowledge to synthesize for making curriculum accordance with the needs of learners and local integrated content. School should have seminar meeting training practice to promote good practice and assigning work practice to students clearly and has trained students to practice themselves appropriately.

Keywords : Learning Management, Learner-Centered Approach

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนีย์ นาคุณทรง อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องอย่างดียิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรุณ ชูยกระเตื่อง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินัย ผลเจริญ และอาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องตลอดจนงานกำลังใจเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุ่งสฤกษ์ สรรพพินิจ ข้าราชการบำนาญจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง อาจารย์จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาจารย์ ดร.พงษ์ธร โพธิ์พลศักดิ์ ข้าราชการบำนาญจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และ อาจารย์ ดร. อัจฉริยา พรหมท้าว อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม นางอาภัสรา บุญพัฒน์ จากโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและคณะคุณครูทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศึกษา ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และมีความปรารถนาดีที่มีให้มาโดยตลอด ตลอดจนบุคคลากรที่มีได้กล่าวถึงทั้งหมด ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทั้งหมดที่คอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน เสมอมา คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดามารดา และครูอาจารย์ผู้ให้ชีวิต การศึกษา อบรมสั่งสอนผู้วิจัยให้เป็นคนดีและประสบผลสำเร็จตามลำดับมาโดยตลอด

นางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	7
2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน	7
2.2 ทฤษฎีการจัดการเรียนการสอน	12
2.3 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	52
2.4 บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	67
2.5 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กับการปฏิรูปการเรียนรู้	68
2.6 บริบทโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม	75
2.7 วิจัยที่เกี่ยวข้อง	76
2.8 กรอบแนวคิดของการวิจัย	80
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	81
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	81
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	83
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	85
3.4 การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	85
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	86

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	89
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	89
4.2 ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	109
5.1 สรุปผล	109
5.2 อภิปรายผล	110
5.3 ข้อเสนอแนะ	117
บรรณานุกรม	118
ภาคผนวก	125
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	126
ภาคผนวก ข ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นขอแบบสอบถาม	132
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	137
ภาคผนวก ง รายนามอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ	143
ประวัติผู้วิจัย	158

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	79
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	82
4.1 จำนวน และร้อยละ ของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	90
4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	91
4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน	92
4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน	93
4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน	94
4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนการสอน	95
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่จำแนกตามเพศ โดยรวมและด้าน	96
4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน	97
4.9 ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัด เทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่จำแนกตามอายุโดยรวมด้าน	98
4.10 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน	99
4.11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ...	99
4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้าน	100
4.13 ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัด เทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน	100

ตารางที่	หน้า
4.14 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน	102
4.15 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน	102
4.16 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน	103
4.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่จำแนกตามประสบการณ์การสอนโดยรวมและรายด้าน	103
4.18 ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัด เทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่จำแนกตามประสบการณ์การสอน โดยรวมและรายด้าน	104
4.19 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ประสบการณ์การสอน ด้านการจัดเตรียม การเรียนการสอน	105
4.20 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ประสบการณ์การสอน ด้านการดำเนินการ จัดการเรียนการสอน	105
4.21 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ประสบการณ์การสอน ด้านการผลิตและ ใช้สื่อการเรียนการสอน	106
4.22 ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัด เทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม	107

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	80
-----	--------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นพื้นฐานอันสำคัญของการพัฒนาและเป็นเครื่องชี้นำสังคมผู้ได้รับการศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ แต่สภาพปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญปัญหาวิกฤตการณ์ทางด้านคุณภาพการศึกษาการเรียนการสอนส่วนใหญ่ผู้สอนยังคงมุ่งสอนตามตำรา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น.1) ไม่เน้นกระบวนการให้ผู้เรียนได้พัฒนาในด้านการคิดวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนมีบทบาทและเป็นผู้มีความสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ มากกว่าการให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนขาดคุณสมบัติ มองกว้าง คิดไกลหรือเป็นคนดี คนเก่งและคนมีความสุข อันเป็นลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ (พนมวรรณ วุฒิสาร, 2544, น.1) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 22 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ฉะนั้นครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้นำผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น.12)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนให้เกิดความรู้โดยได้จากการคิด การค้นคว้า การทดลองตามความสามารถของผู้เรียน และสามารถสรุปองค์ความรู้ของตนเองด้วยตนเอง ผู้เรียนจะทำกิจกรรมทั้งหลายด้วยความสามารถของตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะให้ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องสอนตามความต้องการของผู้เรียนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึงการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง ครูจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ กิจกรรม และการทำงานซึ่งนำไปสู่การพัฒนานักเรียนครบทุกด้าน ทั้งทางร่างกายและจิตใจอารมณ์สังคม และสติปัญญา (ประเวศ วัชสี, 2553, น.ก)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช (2551, น.25) มุ่งเน้นการพัฒนามนุษย์ ให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถ และพัฒนาตนเองได้ตาม ศักยภาพการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจึงเกิดการแข่งขันขึ้น โดยมุ่งเน้นเป้าหมายไปที่ผู้เรียน เพื่อสร้าง และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่ การพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียน เยาวชนให้สามารถคิดเป็น ทำเป็น มีทักษะในการจัดการมีคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม และรักการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง จากอดีตที่ผ่านมาพบว่าในด้านการจัดการศึกษาของประเทศไทยผู้เรียนไม่ได้รับการสนองตอบในสิ่งที่ ตนเองสนใจหรือมีความถนัด และยังพบว่าขาดการพัฒนาตามศักยภาพในธรรมชาติตัวเองซึ่งการเรียนรู้ เกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบด้านของผู้เรียนในชีวิตประจำวันหรือผู้อื่นเป็นผู้ถ่ายทอด และบุคคลที่สำคัญ ในการเรียนรู้คือ ครู ซึ่งครูคือบุคคลสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ในการมุ่งเน้นทักษะด้านการฟังพูดอ่าน และเขียน แต่ขาดทักษะด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ขาดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม (หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช, 2551, น.33)

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายให้สถานศึกษาปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนการสอนตามแนวการจัดการศึกษาในหมวด 4 ว่าด้วยการจัดการศึกษา โดยเฉพาะมาตรา 22 ได้กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน, 2543, น.12) ดังนั้นการปฏิรูปการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งเพราะเป็นการ เปลี่ยนจากการเรียนรู้ปัจจุบันที่เน้นการท่องจำและเน้นหลักสูตรวิชาเป็นตัวตั้งเป็นการพัฒนาครูและ พัฒนาการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มีความสัมพันธ์ ระหว่างมนุษย์ และการพัฒนาทางจิตใจกระบวนการศึกษาขั้นต้นของการเรียนรู้ครูผู้สอนและ โรงเรียนจะต้องจัดสภาพแวดล้อม เนื้อหาสาระ ตลอดจนกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในเรื่องความถนัดความสนใจความสามารถทางกายและ สติปัญญาเป็นสำคัญ (อมรวิรัช นาคทรพรพ, 2544, น.27-31)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องเริ่มจากการเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารจัดการ เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้พร้อม ๆ กับให้ความรู้สร้างความเข้าใจให้กับครูผู้สอน ทั้งนี้เพราะการมี เจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้เรียนจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ

ของผู้เรียนได้ โดยการสร้างความตระหนักในความสำคัญกำหนดเป้าหมายคุณภาพของผู้เรียนกำหนดมาตรฐานคุณภาพ มีการวางแผนบริหารจัดการกำหนดระบบงานสร้างกลไกความรับผิดชอบที่ชัดเจน โดยการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้เท่าทันเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่สำคัญต่อนักเรียนอย่างแท้จริง มุ่งไปที่ผู้เรียน สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิตจริง ต้องไม่สอนหนังสือ ไม่นำสาระที่มีในตำรามาบอกบรรยายให้นักเรียนจดจำแล้วนำไปสอบวัดความรู้ ครูต้องสอนคนให้เป็นมนุษย์ที่เรียนรู้การใช้ทักษะเพื่อการเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือกระทำ โดยมีประเด็นคำถามอยากรู้เป็นตัวกระตุ้นสร้างบันดลให้ผู้เรียนอยากเรียน และนำไปสู่ความกระตือรือร้น เพื่อสร้างความน่าสนใจในการสืบค้น รวบรวมความรู้จากแหล่งต่าง ๆ และเป็นผู้ให้คำปรึกษาในการหาคำตอบของผู้เรียนในทุก ๆ เรื่องจากการสำรวจในการวิจัยเบื้องต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม มี 7 โรงเรียนและการจัดกระบวนการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียนนั้นมีขั้นตอนการจัดกระบวนการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือไม่ และสภาพการจัดการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียนเป็นไปตามกระบวนการหรือไม่อย่างไร

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบในการศึกษาเพื่อค้นหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเป็นข้อมูลหรือแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน เป็นแนวทางให้การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรโดยมีจุดประสงค์ดังนี้

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์สอนแตกต่างกัน ย่อมมีความต่างกัน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ในครั้งนี้ผู้วิจัย ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม มีทั้งหมด 7 โรงเรียน ดังนี้ โรงเรียนเทศบาลบ้านแมต โรงเรียนเทศบาลบ้านสองนางโย โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อ โรงเรียนเทศบาลบูรพาวิทยา โรงเรียนเทศบาลสามัคคีโรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี และโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม มีทั้งหมด 7 โรงเรียน จำนวนครูผู้สอน 205 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอนด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

1.4.4 ขอบเขตด้านตัวแปร

1.4.4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การสอนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามทั้งหมด 7 โรงเรียน

1.4.4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ได้จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้คำนิยามศัพท์เฉพาะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามดังนี้

“การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ทุกฝ่ายมีบทบาทสำคัญในการกำหนดจุดหมาย สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผลที่มุ่งพัฒนาคนให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ตามศักยภาพ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา และมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม และมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนเป็นระบบนั้นประกอบด้วย ชั้นเตรียมการ การสอน และการประเมิน ซึ่งชั้นเตรียมการนั้นมักประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งนำมาเขียนเป็นแผนการสอน นอกจากนั้นยังมีการจัดเตรียมสื่อและกิจกรรมสำหรับการเรียนการสอน ส่วนชั้นการสอนนั้นเพียงแต่ดำเนินการตามแผนการสอนที่ได้วางไว้โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอนควรมีความยืดหยุ่นเป็นกันเองกับผู้เรียน สร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนนั้น ๆ ชั้นการประเมินมักจะประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อพิจารณาว่าสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชาหรือไม่ และประเมินผลระบบการจัดการเรียนการสอน ว่ามีความสอดคล้องกับแผนการสอน

2. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน การเลือกใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

3. ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การผลิต และขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหา และทันสมัย และเป็นการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตอบสนองผู้เรียนให้เกิดองค์ความรู้ตามเนื้อหาวิชา และตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้คาดหวังไว้

4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน หมายถึง การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระโดยต้องสอดคล้องและเหมาะสม ซึ่งจะใช้ประเมินผลการเรียนการสอนหลังจากการเรียนการสอน

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามทั้ง 4 ตำบล

1.6.2 ทำให้ทราบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามจำแนกตาม

1.6.3 ทำให้สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาวิจัย เรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
2. ทฤษฎีการจัดการเรียนการสอน
3. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กับการปฏิรูปการเรียนรู้
6. บริบทโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม
7. วิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

ประเวศ วะสี (2553, น.176-178) ให้ความสำคัญว่าแนวคิดการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนความรู้ที่จำเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ เรียกว่า ปัญญา 4 หรือจตุรปัญญา ความรู้ธรรมชาติที่เป็นวัตถุกnowledgeทางสังคม ความรู้ทางศาสนาและความรู้เรื่องการจัดการ ซึ่งปัญญาที่เกิดจากความรู้ใด ความรู้หนึ่งไม่เป็นการเพียงพอที่จะทำให้เกิดดุลยภาพในสังคม เราจำเป็นต้องมีปัญหาอย่าง บูรณาการ การศึกษา และการวิจัยจำเป็นต้องคำนึงถึงปัญญาทุกด้าน มิใช่ให้เรียนรู้เป็นส่วน ๆ เพราะความรู้แบบแยกส่วนจะนำไปสู่การกระทำแบบแยกส่วนทำให้เกิดการเสียดุลยภาพและเกิดวิกฤติการณ์ขึ้นการศึกษาเรียนรู้จำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบเชื่อมโยง เนื่องจากในโลกแห่งความเป็นจริงนั้นเป็นโลกแห่งการเชื่อมโยงเป็นองค์รวมการจัดการเรียนรู้ควรจะไปให้ถึง 3 ระดับ คือ

1. ระดับที่เกิดความรู้ หมายถึง การรู้ความจริง การที่บุคคลจะทำอะไรให้สำเร็จได้ บุคคลนั้นต้องรู้และใช้ความจริง ความรู้ต้องเป็นความจริง เพราะการใช้ความจริงทำให้ทำได้ถูกต้อง การให้ผู้เรียนสัมผัสความจริงเท่ากับเป็นการทำให้ผู้เรียนมีความรู้ระดับเบื้องต้น

2. ระดับที่เกิดปัญญา เป็นระดับที่ผู้เรียนสามารถบูรณาการหรือเชื่อมโยงความรู้ใน 4 ด้านดังกล่าวขั้นต้นและนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

3. ระดับที่เกิดสติปัญญา คือ เกิดความเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ และเข้าใจตัวเองว่าสัมพันธ์กับสรรพสิ่งอย่างไร

รวมทั้งกล่าวอีกว่า จริยธรรมจะเกิดแก่บุคคลต่อเมื่อบุคคลนั้นได้บรรลุการเรียนรู้ทั้ง 3 ระดับดังกล่าวจึงควรมีการปฏิรูปการเรียนรู้ให้มา เน้นการสัมผัสความจริงการคิดและการจัดการให้มากขึ้นทุกระดับ และแสดงทัศนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนของไทยในสถาบันการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่อนุบาลถึงมหาวิทยาลัยว่าเป็นการศึกษาที่สร้างความอ่อนแอทางสติปัญญาและทำลายศักยภาพในการเรียนรู้ เนื่องจากเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาในห้องเรียนและท่องจำจากตำรา เป็นใหญ่ผู้เรียนขาดประสบการณ์และการศึกษาจากความเป็นจริงรอบตัวขาดการคิดวิจารณ์ญาณขาดการนำประสบการณ์และข้อมูลมาสังเคราะห์ให้เป็นปัญญาที่สูงขึ้น การเรียนวิธีนี้จริยธรรมจึงไม่เกิดเพราะจริยธรรมเกิดจากความเข้าใจโลกและเข้าใจตัวเองอย่างลึกซึ้ง และเสนอว่าการศึกษาคที่ดีควรสร้างคนให้ฉลาด เป็นคนดีและมีความสุข กระบวนการเรียนรู้ควรเน้นที่การช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนและ สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเสนอวิธีการเรียนรู้ที่ปรับมาจากแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับปัญญา 3 ได้แก่ สุตมยปัญญา จินตามยปัญญา และ ภวานามยปัญญา ดังนี้

1. การศึกษาจากการสัมผัสความจริง ได้แก่ ความจริงทางธรรมชาติ ความจริงทางสังคม วัฒนธรรม ความจริงโดยการทำงานและกิจกรรม ความจริงที่เป็นสุนทรีย์และความจริงทางข้อมูลข่าวสาร

2. การศึกษาจากความคิด การคิดเป็นกระบวนการที่สัมพันธ์และต่อเนื่องจากการศึกษาโดยสัมผัสความจริง

3. การศึกษาจากการเจริญสติ การเจริญสติเป็นวิธีการทางปัญญาที่จะช่วยให้การสัมผัสความจริงและการคิดมีความตรงและความชัดเจนมากขึ้น ทำให้เอาปัญญามาใช้ได้ทันช่วยป้องกันความผิดพลาดและสกัดกั้นความไม่ดีงาม ไม่ให้เข้ามาสู่ตัวทั้งยังเป็นเครื่องรักษาสุขภาพได้อย่างดีอีกด้วย

สีปพนนท์ เกตุทัต (2553, น.178-179) ให้ทัศนะว่า การศึกษาเป็นกระบวนการในการเรียนรู้ชีวิต คือ ชีวิตทุกชีวิตประสงค์จะมีความสุขและลดความทุกข์ แต่ละชีวิตมีแต่ความสุขได้ชีวิตต้องเรียนรู้เพราะชีวิตควรเรียนรู้เรื่องความจริง คือ ธรรมชาติและวิทยาศาสตร์เพื่อเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตนภายใต้ธรรมชาติ แวดล้อมและพึ่งพาอาศัยกันในวิถีชีวิต เรียนรู้ที่จะลดความทุกข์เพื่อให้เกิดปัญญาและสามารถแสวงหาความพอดีระหว่างปัญญาและศรัทธา ชีวิตควรเรียนรู้เรื่องทางสังคมศาสตร์เพื่อเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติ ชีวิตที่ดีเป็นชีวิตที่ต้องการเรียนรู้นอกเหนือจากการมีสัญชาตญาณ ยังมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาตลอดชีวิตของชีวิตที่มีการเรียนรู้จะมีลักษณะขยายขอบเขตกว้างออกไปเรื่อย ๆ ชีวิตที่มีการเรียนรู้จึงเป็นชีวิตที่มุ่งสู่ความสุขและความสมบูรณ์ของชีวิต อย่างไรก็ตามชีวิตจะเรียนรู้อย่างเดียวไม่ได้จะต้องทำ

ประโยชน์ต่อตนเองและต่อผู้อื่นด้วย พร้อมจะต้องนำความรู้สู่การปฏิบัติจึงต้องมีการทำงานและทำโดยชอบ ไม่เบียดเบียนตนเอง และไม่เบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งก็หมายถึงการรู้จักดูแลบำรุงให้ร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพอนามัยดี มีการเล่นกีฬา และพักผ่อนหย่อนใจด้วย

ดังนั้น ชีวิตจึงต้องแสวงหาความพอดีระหว่างเรียนรู้การทำงาน และการพักผ่อนหย่อนใจและได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับชีวิตต่อไปว่าชีวิตเป็นบูรณาการของอวัยวะ มีคุณสมบัติ มีองค์ประกอบมีหน้าที่ต่างกันมาอยู่รวมกัน และอาศัยซึ่งกันและกันชีวิตไม่ใช่ผลรวมจากผลบวกของอวัยวะแต่มีคุณสมบัติพิเศษแตกต่างจากอวัยวะชีวิตเป็นองค์รวม เป็นบูรณาการสมบูรณ์แบบที่มีความประสงค์อยู่ในตัวของชีวิตนั้น ไม่ว่าจะเป็มนุษย์ สัตว์ พืช อะมีบาหรือเป็น DNA ที่ย่อยที่สุด

การเรียนรู้ชีวิต และสังคมจึงเป็นการเรียนรู้ที่ต้องบูรณาการการศึกษา ศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม และธรรมชาติ โดยการบูรณาการจะต้องนำชีวิตเป็นตัวตั้ง แต่มิใช่ให้ทุกอย่างมารวมกันและได้ผลลัพธ์เป็นเพียงผลรวมของหน่วยย่อย ๆ การบูรณาการจะต้องเป็นการมองแบบองค์รวมไม่ใช่การมองแบบแยกส่วนในการบูรณาการจะต้องมีการนำส่วนย่อย ซึ่งมีคุณสมบัติ มีหน้าที่มีคุณลักษณะและมีองค์ประกอบแตกต่างกันมาจัดให้มีการพึ่งพาอาศัยกัน มีการเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างได้สัดส่วนพอดี จนกระทั่งได้สิ่งใหม่ที่มีคุณสมบัติแตกต่างจากเดิม และได้ผลลัพธ์ที่เหนือกว่าดีกว่าหรือมากกว่าผลรวมของหน่วยย่อย ๆ ดังนั้นการบูรณาการจึงเป็นการสัมพันธ์ระหว่างหน่วยย่อย ๆ เพื่อให้ได้ผลสูงสุด เพื่อให้การเรียนรู้ชีวิตเป็นไปอย่างเหมาะสมและได้ผลลัพธ์สูงสุด

การปฏิรูประบบ และกระบวนการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะกระแสโลกาภิวัตน์ได้นำทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีเข้ามา กระบวนการเรียนการสอนจำเป็นต้องช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความคิดเป็นความคิดชอบและ เรียนรู้วิธีปรับตัวเองการปฏิรูประบบการเรียนรู้ว่าควรเริ่มตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการชีวิตทั้งในครอบครัวและชุมชน เพื่อวางรากฐานชีวิตของเด็กให้เข้มแข็งต่อไปจึงพัฒนาความรู้และทักษะพื้นฐานโดยจัดให้มีหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นนอกจากนั้นสถาบันเอกชนและสถานศึกษาควรจะต้องมีการปรับระบบ และทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการก้าวทันโลก เปิดโอกาสให้ทุกองค์กรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สุมน อมรวิวัฒน์ (2553, น.180-182) ให้ทัศนะว่าการจัดการศึกษา สมบัติทิพย์ที่น่าจะนำไปใช้เป็นพื้นฐานของการจัดการศึกษาไทย ได้แก่ วัฒนธรรม ปัญญาธรรมและเมตตาธรรมและได้เสนอยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาในอนาคตไว้ ดังนี้

1. จัดสาระและกระบวนการเรียนรู้ ต้องมีส่วนที่เป็นแกนกลางและส่วนที่ยืดหยุ่น
2. การจัดโครงสร้างของสาระและกระบวนการเรียนรู้ ต้องตั้งอยู่บนฐานของสังคมไทยและเหมาะสมกับเด็กที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย
3. สาระความรู้ที่เป็นสาระหลักเพื่อความเป็นมนุษย์ ได้แก่ ทักษะและกระบวนการสื่อความหมาย การแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการวิทยาศาสตร์ กระบวนการสังคม

กระบวนการทำงาน สุขภาพและบุคลิกภาพ ศิลธรรมและสุนทรียภาพ ศิลปวิทยาทั้ง 8 ประการนี้ ถือเป็นแก่นแท้ของศักยภาพมนุษย์

4. สาระประกอบเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ประเทศชาติและเป็นพลโลก ที่สร้างสรรค์ ได้แก่ ประสบการณ์เกี่ยวกับสังคมเศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อมความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทรัพยากร เทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ

5. กระบวนการเรียนการสอน ครูควรลดบทบาทในการบอก อธิบายและใช้เครื่องมือช่วยสอน มากขึ้น เช่น ใช้สื่อดิจิทัล ใช้อุปกรณ์ช่วยสอน ใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้สื่อมวลชน ใช้แหล่งวิทยาการหลากหลาย

นอกจากนี้ยังได้เสนอกระบวนการศึกษา เพื่อพัฒนามนุษย์ตามด้วยหลักไตรสิกขา ซึ่งประกอบด้วย การฝึกหัดอบรมควบคุมกายและวาจา การฝึกหัดคิดและอบรมจิตใจและการฝึกหัดอบรมเพื่อความรู้ ระดับสูง และได้เสนอระบบการสอนตามแนวพุทธวิธี ซึ่งการสอนตามแนวพุทธศาสตร์ที่ท่านได้นำเสนอ ประกอบด้วย กระบวนการเรียนการสอนตามหลักพุทธสูตร ซึ่งมีขั้นตอนสำคัญ ๆ 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการสร้างศรัทธา 2) ขั้นการสอนตามหลักพุทธสูตร ได้แก่ การฝึกหัด ฟัง พูด อ่านเขียน การฝึกหรือเพื่อจับประเด็นสาระและจดจำ การฝึกฝน ลงมือปฏิบัติจนคล่องแคล่ว การฝึกคิดพิจารณาจนเข้าใจแจ่มแจ้ง และการฝึกสรุปสาระความรู้และนำไปใช้ในชีวิตรจริง 3) ขั้นการมองตนและการประเมินของกัลยาณมิตร นอกจากนี้ยังได้แสดงทัศนะไว้ว่า การศึกษาที่แท้จริงย่อมสัมพันธ์สอดคล้องกับความเป็นจริงของวิถีชีวิต การจัดการกระบวนการเรียนรู้จึงต้องช่วยสร้างสมรรถภาพให้ผู้เรียนสามารถเผชิญ เผชิญ ผสมผสานและเผชิญปัญหาได้ ท่านได้เสนอการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ

1. การรวบรวมข่าวสารข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ
2. การประเมินค่าและประโยชน์
3. การเลือกแลตัดสินใจ
4. การฝึกปฏิบัติ

นอกจากนี้ยังได้เสนอกระบวนการสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโมณสิการซึ่งประกอบด้วย

1. ขั้นการสร้างศรัทธา ครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของบทเรียนและเสนอสถานการณ์ ปัญหาหรือกรณีตัวอย่างพร้อมทั้งแนะนำหลักธรรมที่สามารถนำไปใช้ในการเลือกและแก้ปัญหา

2. ขั้นศึกษาข้อมูลและฝึกทักษะการคิด โดยผู้เรียนแสวงและรวบรวมข้อมูลฝึกใช้วิธีคิดหลาย ๆ วิธีฝึกทักษะการเลือกและตัดสินใจและลงมือปฏิบัติ โดยครูให้คำปรึกษาชั้นกัลยาณมิตร

3. ขั้นสรุป ผู้เรียนและครูสรุปบทเรียน วัดและประเมินผลการเรียนรู้แนวคิดใหม่อีกสองแนวคิดที่ได้เสนอ คือ กระบวนการเรียนรู้แบบซึมซับและกระบวนการกัลยาณมิตร

กระบวนการเรียนรู้แบบซึมซับ เน้นการเรียนรู้ความจริงของชีวิตและสิ่งแวดล้อมโดยมุ่งให้ผู้เรียน ได้สัมผัส ละสัมพันธ์กับธรรมชาติ ได้รับรู้ลักษณะที่ตึงงาม และเลวร้ายของธรรมชาติของมนุษย์ ได้เผชิญ สถานการณ์ และปัญหา ได้ฝึกทักษะการคิดและการปฏิบัติจนสามารถแก้ปัญหาได้ การเรียนรู้นี้ เกิดขึ้นตลอดเวลาทั้งในครอบครัว โรงเรียนและในชุมชน กระบวนการเรียนรู้แบบซึมซับเน้นความสัมพันธ์ ระหว่างผู้สอน และผู้เรียนต่างก็เป็นกัลยาณมิตรของกันและกันและเน้นการฝึกคิดโดยส่งเสริมการคิด พิจารณาสีงแวดล้อมที่ได้พบเห็นสัมผัสและสัมพันธ์ เน้นการคิดวิเคราะห์ที่มีหลักการ คือ ความไม่ เห็นแก่ตัวเป็นพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ ความตระหนักความสามารถที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ เรียนรู้แบบซึมซับเป็นคุณสมบัติที่เกิดขึ้นที่ละน้อยสะสม และซึมลึกลงเป็นนิสัยสันดาน

วิชัย ต้นศิริ (2553) ทศนะเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของสังคมไทยในอนาคตในภาพรวมไว้ว่าสังคมไทย ในอนาคตน่าจะเป็นสังคมที่มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีความสมดุลระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจและ พัฒนาจิตใจ เป็นสังคมที่ตระหนักในคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เปิด สังคมที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาเป็นสังคมที่ยืดหยุ่นซึ่งกันและกันอย่างได้สัดส่วนพอดี จนกระทั่งได้ สิ่งใหม่ที่มีคุณสมบัติแตกต่างจากเดิมและได้ผลลัพธ์ที่เหนือกว่าดีกว่าหรือมากกว่าผลรวมของหน่วย ย่อย ๆ ดังนั้นการบูรณาการจึงเป็นการสัมพันธ์ระหว่างหน่วยย่อย ๆ เพื่อให้ได้ผลสูงสุด เพื่อให้การเรียนรู้ ชีวิตเป็นไปอย่างเหมาะสมและได้ผลลัพธ์สูงสุด

การปฏิรูประบบและกระบวนการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะกระแสโลกาภิวัตน์ได้นำทั้ง สิ่งที่ดีและไม่ดีเข้ามา กระบวนการเรียนการสอนจำเป็นต้องช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิดเป็นความคิด ชอบ และเรียนรู้วิธีปรับตัวเองการปฏิรูประบบการเรียนรู้ว่าควรเริ่มตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการ ชีวิตทั้งในครอบครัวและชุมชน เพื่อวางรากฐานชีวิตของเด็กให้เข้มแข็งต่อไปจึงพัฒนาความรู้ และทักษะ พื้นฐานโดยจัดให้มีหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นนอกจากนั้นสถาบันเอกชนและสถานศึกษา ควรจะต้องมีการปรับระบบและทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการก้าวทันโลก และเปิดโอกาสให้ ทุกองค์กรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การศึกษาเพื่อเตรียมคนให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องมุ่งสร้าง ความสามารถและทักษะของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ซึ่งได้เสนอแนะทักษะและ สมรรถนะที่เรียกว่า “Portable Skills” ซึ่งเป็นทักษะที่ควรพัฒนาให้แก่ผู้เรียน ดังนี้

1. ภาษาและการใช้ภาษา
2. คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และคอมพิวเตอร์
3. ความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์

กระบวนการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นการแสดงความคิดการฝึกให้ผู้เรียนได้มองกว้างและมองไกล หรืออาจจะเรียกว่าความเข้าใจในระดับมหภาคและสามารถวิเคราะห์แยกแยะได้ในระดับจุลภาคคือ สอนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาพรวมกับภาพย่อย นอกจากนี้ยังต้องมีการปรับการวัดผลควบคู่

ไปด้วยการทดสอบเป็นแบบที่เปิดโอกาสให้หรือส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของตนเองมากขึ้น การตั้งคำถามแบบปลายเปิด การจัดทำโครงการ การรายงานการเขียนเรียงความ การวิเคราะห์อภิปราย ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะดังกล่าว

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนร่วมกัน ปรีกษาหารือกัน ทำงานด้วยกันจะช่วยเพิ่ม ประสบการณ์ในการแสวงหาความรู้ให้แก่ผู้เรียน อย่างไรก็ตาม ผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ความสามารถของผู้เรียนในทุก ๆ ด้านด้วย

2.2 ทฤษฎีการจัดการเรียนการสอน

ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) การเรียนรู้ คือ กระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม ความคิดคนสามารถเรียนได้จากการได้ยิน การสัมผัสการอ่าน การใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้ ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง การซักถามผู้ใหญ่มักเรียนรู้ด้วย ประสบการณ์ที่มีอยู่ แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอโดยการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่จะ ให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบใดก็ได้ เช่น ความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขันหรือความไม่มีระเบียบวินัยสิ่ง เหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไข และสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณา เลือกรูปแบบการสอน รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนเพื่อที่ผู้สอนจะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ ตรงกับความสามารถและได้เต็มศักยภาพของผู้เรียนทฤษฎีการเรียนรู้เหล่านี้ เป็นเครื่องมือสำคัญอีก ส่วนหนึ่งที่ครูสอนจะนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเด็ก

การเรียนรู้โดยใช้สัตว์และมนุษย์เพื่อนำมาสู่ทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ มากมายซึ่งผู้สอนจะ สามารถหาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเลือก และปรับใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ได้ ซึ่งทฤษฎีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอ ดังต่อไปนี้

2.2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมนิยม (Behavioral Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ในด้านพฤติกรรมนิยมนี้เน้นในด้านการจัดหรือการวางเงื่อนไข การกระทำ (Operant Conditioning) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และปรับพฤติกรรม นักจิตวิทยาและ นักการศึกษาที่สำคัญ คือ Skinner ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมนิยมใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพิสูจน์ แนวทางการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการสังเกตพฤติกรรม และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อทำนาย และควบคุมพฤติกรรมในด้านการเรียนรู้ โดยเน้นการสังเกต และการศึกษาพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ที่กำหนดให้รวมทั้งศึกษาการจัดสิ่งแวดล้อมสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม ในส่วนนี้ (Skinner) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวางเงื่อนไขทฤษฎีการเรียนรู้ทางด้านพฤติกรรมนิยม

ซึ่งเน้นในด้านสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus-response) เชื่อว่าผู้สอนจะมีอิทธิพลต่อผู้เรียนอย่างมากที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้

ดังนั้น ผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นส่งเสริมหรือเสริมแรงให้แก่ผู้เรียนสนับสนุนหรือการส่งเสริมให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมแรงในทางบวกให้แก่ผู้เรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้สอนจึงควรจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแนวทฤษฎีด้านพฤติกรรมนิยม ดังต่อไปนี้ (ฉวีวรรณ สุวรรณภา, 2547, น.20)

1. ผู้สอนจะต้องมี ความรู้ในเรื่องที่จะสอนเป็นอย่างดี
2. ผู้สอนจะต้องบอกจุดประสงค์ของการเรียนให้ผู้เรียนเข้าใจ
3. เนื่องจากผู้เรียนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความสามารถและความสนใจ ผู้สอนจึงควรใช้

เทคนิคและวิธีการสอนหลายรูปแบบให้เหมาะสมกับผู้เรียน

4. ผู้สอนจะต้องเริ่มสอนตั้งแต่ทักษะเบื้องต้นก่อนเป็นอันดับแรก
5. ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนตามความสามารถของตนเองที่ละขั้น
6. ผู้สอนจะต้องจัดเรียงเนื้อหาวิชาที่จะสอนให้เป็นลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม

การวางเงื่อนไขการกระทำที่เหมาะสมตามแนวคิด ของ สกินเนอร์ ในด้านการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎี การเรียนรู้ด้านพฤติกรรมนิยม คือ การจัดแบ่งเนื้อหาวิชาเป็นส่วนย่อย ๆ และเรียงลำดับความสำคัญให้เหมาะสม โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนตามความสามารถของตนเอง รวมทั้งจัดให้มีการเสริมแรงแก่ผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ซึ่งจะเป็นการสร้างความสนใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้นั้น แนวคิดดังกล่าวเป็นการเริ่มต้นของบทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction) ซึ่ง สกินเนอร์ เชื่อว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ ดังนั้นเมื่อผู้เรียนได้เรียนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม และรู้ผลคำตอบของตนเองในทันทีจะเป็นการเสริมแรงในทางบวกเมื่อผู้เรียนตอบคำถามได้ถูกต้องหรือได้รับการเสริมแรงให้ทำงานใหม่เมื่อตอบคำถามไม่ถูกต้อง

ในปัจจุบัน การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer-assisted Instruction) และ (Teaching Machine) จะมีลักษณะเช่นเดียวกับบทเรียนโปรแกรม โดยมีแนวคิดพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ในด้านพฤติกรรมนิยมในลักษณะของสิ่งเร้าและการตอบสนอง (S - R)

2.2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ในด้านปัญญาและความคิด (Cognitive Learning Theories)

เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นในด้านวิธีการหรือการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิดและสติปัญญา นักจิตวิทยาและนักการศึกษาที่สำคัญเป็นที่รู้จักทั่วไปในกลุ่มนี้ประกอบด้วย Gagne, Bruner และนักจิตวิทยากลุ่ม Gestalt ทฤษฎีการเรียนรู้นี้จะได้มาจากการที่ผู้เรียนแต่ละคนได้รับประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตนเอง วุฒิภาวะและนำมาเชื่อมความสัมพันธ์กับการหยั่งรู้ (Insight) ของตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากมนุษย์โดยทั่ว ๆ ไป สนใจที่จะศึกษาข้อมูลต่าง ๆ อยู่เสมอ และนำข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นมาประมวลกับความสามารถของตนเอง ความเชื่อความรู้สึก รวมทั้งประสบการณ์

ดั้งเดิม เพื่อให้สามารถคิดสรุปและนำมาปรับใช้เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เพียงเจย์ มีความเชื่อว่าพัฒนาการของระดับความคิดและสติปัญญาของมนุษย์จะเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับในแต่ละขั้นตอนเกี่ยวกับอายุวุฒิภาวะของผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมความคิดของผู้ใหญ่ที่คิดว่าเป็นสิ่งง่าย ๆ ธรรมดาจะไม่ใช่สิ่งที่ยากสำหรับเด็ก

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิด (Concept) การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียนจะช่วยเพิ่มความสามารถให้แก่ผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จากกิจกรรม และสิ่งแวดล้อมเหล่านั้นตามความคิดเห็นของเพียงเจย์บุคคลตั้งแต่เด็กเล็ก สนใจที่จะนำความรู้ประสบการณ์ และความคิดของตนเองไปสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้และแนวคิดใหม่ รวมทั้งมีความพร้อมที่จะเข้าใจสภาพแวดล้อม นำประสบการณ์มาใช้ปรับตนเองและเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้วย เพียงเจย์ แบ่งพัฒนาการการเรียนรู้ ตามลักษณะวัยของผู้เรียนออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. วัยของการสัมผัสและเคลื่อนไหว (Sensorimotor) เด็กที่อยู่ในวัย 1- 2 ปี จะมีลักษณะของการพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ประกอบด้วย การเริ่มต้นใช้การเลียนแบบมีความจำความคิด รู้ว่าวัตถุสิ่งของนั้นมีอยู่ไม่สูญหายไปใช้การเคลื่อนไหวตามสิ่งเร้าเพื่อนำไปสู่จุดประสงค์ที่ต้องการ

2. วัยของการเริ่มพูด (Preoperational) เป็นเด็กที่อยู่ในช่วงระหว่าง 2 - 7 ปี ลักษณะของพัฒนาการจะประกอบด้วยพัฒนาการในด้านการใช้ภาษาจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น และมีความสามารถที่จะคิดในรูปแบบของสัญลักษณ์มีความคิดและกระทำตามความนึกคิด ของตนเองและไม่เข้าใจความคิดของผู้อื่น

3. วัยของการใช้ความคิดในเชิงรูปธรรม (Concrete Operational) อยู่ระหว่างอายุ 7-11 ปี ผู้เรียนในวัยนี้จะสามารถพัฒนาความคิดอย่างมีเหตุผลในเชิงรูปธรรมสามารถแบ่งเป็นกลุ่ม หรือหมวดหมู่ได้เข้าใจกฎระเบียบ รวมทั้งมีความสามารถที่จะคิดย้อนหลัง

4. วัยของการใช้ความคิด (Formal Operational) อยู่ระหว่าง 11 - 15 ปี ผู้เรียนที่อยู่ในวัยนี้จะมีลักษณะของพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ประกอบด้วย ความสามารถที่จะคิดแก้ปัญหาที่เป็นนามธรรมได้อย่างมีเหตุผล มีทักษะการคิดโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับสังคม และมีความเป็นตนเองมากขึ้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับลักษณะพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอนเนื่องจากการเรียนรู้จะเป็นสิ่งที่ต้องเกี่ยวข้องกับสังคม และสภาพแวดล้อมเป็นกระบวนการที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนตลอดเวลา รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนาทฤษฎี หรือหลักการทางวิชาการที่เรียนมาแล้วนำมาปรับใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้เชื่อว่าความสามารถในด้านสติปัญญาของผู้เรียนจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อผู้เรียนได้รับการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาด้วยการศึกษาค้นคว้าตามความสนใจของตนเองการพัฒนาความรู้

ความสามารถ ความคิดของผู้เรียนในลักษณะนี้เรียกว่า (Discovery Learning) ซึ่งการมีประสบการณ์ การสร้างจินตนาการหรือมโนภาพของตนเองรวมทั้งการเข้าใจสิ่งแวดล้อมและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยการสื่อความหมายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดเป็นความรู้และความคิดขึ้นได้

ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องจัดเตรียมสถานการณ์ต่าง ๆ ปัญหา รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองและจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ การจัดการเรียน การสอนจะอยู่ในลักษณะของการสอนแบบอุปนัย (Inductive) โดยที่ผู้สอนจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ตัวอย่างในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์และสรุปเป็นแนวคิดใหม่ของตนเอง

2.2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นในด้านมนุษยนิยม (Humanistic Learning Theories)

เน้นในด้านการส่งเสริมศักยภาพของมนุษย์หรือผู้เรียนและพัฒนาการของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ รู้จักตนเอง ประเมินความสามารถ ความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สูงสุดตามศักยภาพ นักจิตวิทยาและนักการศึกษาที่สำคัญ คือ Maslow แนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ ในด้านมนุษยนิยม จะเน้นความสำคัญของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน โดยการสังเกตพิจารณาและทำความเข้าใจ กับการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในด้านจิตพิสัย และพุทธิพิสัย ซึ่งหมายถึงความรู้ ความคิดรับการยกย่อง เป็นที่ยอมรับในสังคมนั้น สำหรับความต้องการในกลุ่มที่ 2 ของ มาสโลว์นั้นเป็นความต้องการที่ต่อเนื่อง จากความต้องการขั้นพื้นฐานเบื้องต้นซึ่งบุคคลต่าง ๆ เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน แล้วขั้นต่อไปก็จะเป็นความต้องการที่จะเรียนรู้เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตนเองเพื่อการ เจริญเติบโตทางด้านสติปัญญาประกอบด้วย

1. ความต้องการที่จะรู้จักและเข้าใจ
2. ความต้องการที่จะมีสุนทรียภาพในด้านความงาม
3. ความต้องการที่จะกระทำและเป็นตัวของตนเอง

ความต้องการในกลุ่มที่ 2 นี้ เป็นความต้องการที่ไม่มีขอบเขต ซึ่งจะไม่มีการตอบสนองที่เพียงพอ กับการความต้องการได้ เมื่อผู้เรียนได้รับการสนองขั้นพื้นฐานในกลุ่มแรกแล้วขั้นต่อไปผู้เรียนจะสนใจใน สิ่งแวดล้อม และสังคมที่ตนอยู่มีความสนใจต้องการจะเรียนรู้และเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น รวมทั้ง ต้องการมีความรู้สึกในด้านสุนทรียภาพต่อความงาม ดนตรี หรือความประทับใจ ซึ่งจะเป็นการกระตุ้น ให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น เช่นเดียวกันสำหรับความต้องการในขั้นสุดท้ายนั้นจะหมายถึง ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ โดยใช้ความสามารถของตนเองและดำเนินชีวิตในสิ่งที่ตนเอง มีความสามารถที่จะทำได้ จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวเองซึ่งความต้องการในขั้นนี้ จะต้องขึ้นอยู่กับ การได้รับการตอบสนองอย่างพึงพอใจในความต้องการขั้นอื่น ๆ มาก่อนแล้ว และมนุษย์ที่จะประสบ ความสำเร็จในขั้นนี้มีอยู่น้อยมาก ดังนั้นในด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดใน ด้านมนุษยนิยม ของมาสโลว์นั้น ผู้สอน โรงเรียน หรือรัฐ จึงจำเป็นต้องจัดความต้องการพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนก่อน จึงจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่

เรียนได้ เช่น การจัดโครงการอาหารกลางวัน การจัดโครงการหนังสือเรียน รวมทั้ง การให้ความรัก ความสนใจแก่ผู้เรียนอย่างไม่มีอคติ ซึ่งเป็นการสนองความต้องการขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนจะเป็นการ เสริมสร้างความสามารถในการเรียนให้แก่ผู้เรียนกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนรู้ในขั้นที่สูงกว่าต่อไป มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีความคิดสร้างสรรค์

2.2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางด้านสังคม (Social Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางด้านสังคมเป็นผลที่สืบเนื่องมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางพฤติกรรมนิยม ซึ่งเน้นผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องจากสิ่งเร้า หรือสิ่งที่มีมากระตุ้น สำหรับทฤษฎีการเรียนรู้ทางด้าน สังคมนั้น เน้นในด้านพฤติกรรมของมนุษย์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสังคม และการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม โดยสนับสนุนการเรียนรู้ และการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งหมายถึงการอยู่รวมกลุ่มกันของมนุษย์การ แลกเปลี่ยนความรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการจัดกิจกรรมกลุ่มและจัดให้มีการสื่อสาร ระหว่างกัน การแลกเปลี่ยนความรู้ รวมทั้งการช่วยเหลือกัน บันดูรา (Albert Bandura) เป็นผู้พัฒนา ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านสังคม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพฤติกรรมนิยม โดยเน้นพฤติกรรมที่เกิดจากการ ที่ผู้เรียนสังเกตสิ่งแวดล้อมและเลียนแบบ ซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการเรียนรู้ จากความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของผู้อื่นในด้านต่าง ๆ ด้วย บันดูรา ได้กำหนดขั้นตอนของการเรียนรู้ จากการศึกษา ดังนี้

2.2.4.1 ขั้นให้ความสนใจ (Attention) เป็นขั้นต้นที่ผู้เรียนสนใจต่อรูปแบบที่สังเกตเห็น ซึ่งส่วนมากแล้ว ผู้เรียนจะสนใจรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจทันทีเป็นที่ยอมรับ หรือเป็นสิ่งที่น่าประทับใจ

2.2.4.2 ขั้นจดจำรูปแบบ (Retention) เมื่อผู้เรียนมีความสนใจต่อรูปแบบแล้วผู้เรียน จะจดจำรูปแบบ หรือพฤติกรรมที่ผู้เรียนต้องการจะเลียนแบบ และฝึกหัดหรือประพฤติปฏิบัติตาม รูปแบบที่ได้จดจำมา

2.2.4.3 ขั้นการแสดงพฤติกรรมให้เหมือนรูปแบบ (Reproduction) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะ พยายามที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้เหมือนตามรูปแบบที่ตนสนใจ และได้จดจำไว้จนมี ลักษณะใกล้เคียงที่สุดตามรูปแบบนั้น ๆ ขั้นได้รับแรงจูงใจ (Motivation) ในขั้นสุดท้ายของกระบวนการ เรียนรู้โดยการสังเกต และเลียนแบบนั้นผู้เรียนจะได้รับแรงจูงใจจากการเลียนแบบเนื่องจากมีความรู้สึกว่าการเลียนแบบดังกล่าวเป็นประโยชน์ และ จะสามารถทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้เช่นเดียวกับ ต้นแบบ หรือได้รับการยอมรับจากผู้อื่น

2.2.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านพหุปัญญา (Multiple Intelligences Theory of Learning)

เนื่องจากผู้เรียนจะมีความสามารถในด้านการเรียนรู้ความคิด สติปัญญา และทักษะที่แตกต่างกัน การ์ดเนอร์ ได้ศึกษาลักษณะพัฒนาการการเรียนรู้ของมนุษย์ทางด้านสติปัญญาความคิดและทักษะ โดยแบ่งความสามารถของมนุษย์แต่ละคนในการเรียนรู้ออกเป็น 8 ส่วนเรียกว่า พหุปัญญา (Multiple Intelligence) ประกอบด้วย ความสามารถในการใช้ภาษา (Linguistic Intelligence) ความสามารถ

ในทางคณิตศาสตร์ (Logical-Mathematical Intelligence) ความสามารถในการนึกคิดและจินตนาการ (Spatial Intelligence) ความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกาย (Bodily-Kinesthetic) ความสามารถดนตรี (Musical Intelligence) ความสามารถที่จะสนใจและเข้าใจผู้อื่น (Interpersonal Intelligence) และความสามารถประการสุดท้ายคือความสามารถที่จะสร้างแนวคิดและความเข้าใจให้แก่ตนเอง (Intrapersonal Intelligence) ซึ่งความสามารถทั้ง 8 ด้านนี้ ยังแบ่งเป็นความสามารถย่อย ๆ ลงไปได้อีก เช่น ความสามารถทางด้านดนตรี ประกอบด้วยความสามารถใน ด้านการร้องเพลง การแต่งเพลง การประสานทำนองดนตรี การใช้เครื่องดนตรี การฟังดนตรีอย่างมีสุนทรียภาพ และอื่น ๆ อีกโรงเรียนส่วนใหญ่โดยทั่วไปแล้วจะจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน โดยเน้นความสามารถทางด้านการใช้ภาษา และความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียน และถ้าผู้เรียนมีความสามารถในด้านที่กล่าวมานี้ ก็จะได้รับยกย่อง และถือว่าประสบความสำเร็จในการเรียน ซึ่งผู้เรียนโดยทั่วไปจะไม่มีความสามารถ

2.2.6 การเรียนรู้ตามทฤษฎีของ Bloom ได้แบ่งการเรียนรู้เป็น 6 ระดับ ดังนี้

2.2.6.1 ความรู้ที่เกิดจากความจำ (Knowledge) ซึ่งเป็นระดับล่างสุด

2.2.6.2 ความเข้าใจ (Comprehension)

2.2.6.3 การประยุกต์ (Application)

2.2.6.4 การวิเคราะห์ (Analysis) สามารถแก้ปัญหา ตรวจสอบได้

2.2.6.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) สามารถนำส่วนต่าง ๆ มาประกอบเป็นรูปแบบใหม่

ให้แตกต่างจากรูปเดิมเน้นโครงสร้างใหม่

2.2.6.6 การประเมินค่า (Evaluation) วัดได้และตัดสินได้ว่าอะไรถูกหรือผิดประกอบการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลและเกณฑ์ที่แน่ชัด

สรุปได้ว่า ทฤษฎีนี้สามารถนำมาใช้กับการจัดการเรียนการสอนเพราะว่าทฤษฎีการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น บลูม ได้แบ่งประเภทของพฤติกรรมโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้ และจิตวิทยาพื้นฐานความเป็นมนุษย์จะเกิดการเรียนรู้ใน 3 ด้าน คือ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ และนำหลักการนี้จำแนกเป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเรียกว่า Taxonomy of Educational Objectives

2.2.7 การเรียนรู้ตามทฤษฎีของเมเยอร์ (Mayor)

การออกแบบสื่อการเรียนการสอนการวิเคราะห์ความจำเป็นเป็นสิ่งสำคัญและตามด้วยจุดประสงค์ของการเรียนโดยแบ่งออกเป็นย่อย ๆ 3 ส่วนด้วยกัน คือ

2.2.7.1 พฤติกรรมควรชี้ชัด และสังเกตได้

2.2.7.2 เงื่อนไขพฤติกรรมสำเร็จได้ควรมีเงื่อนไขในการช่วยเหลือ

2.2.7.3 มาตรฐาน พฤติกรรมที่ได้นั้นสามารถอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด

2.2.8 การเรียนรู้ตามทฤษฎีของ Bruner (Bruner) ประกอบด้วย

- 2.2.8.1 ความรู้ถูกสร้างหรือหล่อหลอมโดยประสบการณ์
- 2.2.8.2 ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบในการเรียน
- 2.2.8.3 ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความหมายขึ้นมาจากแง่มุมต่าง ๆ
- 2.2.8.4 ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง
- 2.2.8.5 ผู้เรียนเลือกเนื้อหา และกิจกรรมเอง
- 2.2.8.6 เนื้อหาควรถูกสร้างในภาพรวม

สรุปได้ว่า คนทุกคนมีพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจการรู้จักคิดโดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า Acting, Imagine and Symbolizing อยู่ในขั้นพัฒนาการทางปัญญาคือ Enactive, Iconic และ Symbolic Representation ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตมิใช่เกิดขึ้นช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิตเท่านั้น

2.2.9 การเรียนรู้ตามทฤษฎีของไทเลอร์ (Tylor)

2.2.9.1 ความต่อเนื่อง (Continuity) หมายถึง ในวิชาทักษะต้องเปิดโอกาสให้มีการฝึกทักษะในกิจกรรมและประสบการณ์บ่อย ๆ และต่อเนื่องกัน

2.2.9.2 การจัดช่วงลำดับ (Sequence) หมายถึง การจัดสิ่งที่มีความง่ายไปสู่สิ่งที่มีความยาก ดังนั้น การจัดกิจกรรม และประสบการณ์ให้มีการเรียงลำดับก่อนหลังเพื่อให้ได้เรียนเนื้อหาที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2.2.9.3 บูรณาการ (Integration) หมายถึง การจัดประสบการณ์จึงควรเป็นในลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความคิดเห็น และได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนเป็นการเพิ่มความสามารถทั้งหมด ของผู้เรียนที่จะได้ใช้ประสบการณ์ได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน ประสบการณ์การเรียนรู้จึงเป็นแบบแผนของปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้เรียนกับสถานการณ์ที่แวดล้อม

สรุปได้ว่า ทฤษฎีนี้สามารถนำมาใช้กับการจัดการเรียนการสอนเพราะว่าทฤษฎีการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น เป็นการฝึกทักษะในกิจกรรมอย่างต่อเนื่องช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความคิดเห็นและได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน

2.2.10 ทฤษฎีการเรียนรู้ 8 ขั้นของกาเย่ (Gagne)

2.2.10.1 การจูงใจ (Motivation Phase) การคาดหวังของผู้เรียนเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้

2.2.10.2 การรับรู้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Apprehending Phase) ผู้เรียนจะรับรู้สิ่งที่สอดคล้องกับความตั้งใจ

2.2.10.3 การปรุงแต่งสิ่งที่รับรู้ไว้เป็นความจำ (Acquisition Phase) เพื่อให้เกิดความจำระยะสั้น และระยะยาว

2.2.10.4 ความสามารถในการจำ (Retention Phase)

2.2.10.5 ความสามารถในการระลึกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว (Recall Phase)

2.2.10.6 การนำไปประยุกต์ใช้กับสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้ว (Generalization Phase)

2.2.10.7 การแสดงออกพฤติกรรมที่เรียนรู้ (Performance Phase)

2.2.10.8 การแสดงผลการเรียนรู้กลับไปยังผู้เรียน (Feedback Phase) ผู้เรียนได้รับทราบผลเร็วจะทำให้มีผลดีและประสิทธิภาพสูง

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ผู้สอนสามารถเลือก ทฤษฎีและนำมาปรับใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ และจะต้องศึกษาแนวทางการนำทฤษฎีเหล่านั้นมาปรับใช้ ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมนิยม เป็นการจัดการเรียน การสอนที่เน้นการจัด และการวางเงื่อนไขการกระทำจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และปรับพฤติกรรม ด้วยสิ่งเร้าและเกิดการตอบสนอง ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านปัญญาและความคิด ซึ่งเป็นการเรียนที่ให้ความ สำคัญเกี่ยวกับวิธีการหรือการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความเรียนรู้ความคิด และ สติปัญญา ทฤษฎีการเรียนรู้ ด้านมนุษยนิยมเป็นการส่งเสริมศักยภาพของมนุษย์หรือผู้เรียน พัฒนาการ เรียนรู้ เพื่อให้รู้จักตนเอง ความสามารถ และความรู้สึนึกคิดของผู้เรียนเอง ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งเป็นการเรียนที่เน้นในด้านพฤติกรรมที่เกิดเนื่องจากสิ่งเร้าหรือสิ่งที่มากระตุ้น และทฤษฎีการเรียนรู้ได้ พหุปัญญาเป็นการจัดการเรียนที่ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนได้พัฒนา และใช้ความสามารถทางด้านสติปัญญา ของตนเองทั้ง 8 ด้าน ในการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาความสามารถ ในทางคณิตศาสตร์ความสามารถในการนึกคิด และจินตนาการ ความสามารถในการเคลื่อนไหว ร่างกาย ความสามารถในด้านดนตรีความสามารถที่จะสนใจ และเข้าใจผู้อื่น และความสามารถ ประการสุดท้าย คือ ความสามารถที่จะสร้างแนวคิด ความเข้าใจให้แก่ตนเองตั้งนั้น การจะนำทฤษฎีใด มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณาและนำมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ผลดีต่อผู้เรียน

2.2.11 ด้านการเตรียมการสอน

การเตรียมการสอน เป็นการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้สอนก่อนที่จะเริ่มดำเนินการสอน เป็นการวางแผน และเตรียมการล่วงหน้าเพื่อให้การเรียนของผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยการกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของการสอน ได้แก่ วัตถุประสงค์ วิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และวิธีวัดผลประเมินผล แล้วนำไปเขียนแผนการสอน และนำไปปฏิบัติ คือการสอนต่อไป

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2525, น.129) กล่าวว่า การเตรียมการสอน คือการวางแผนล่วงหน้า ก่อนสอนว่าจะดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เป็นต้นว่า การศึกษาหลักสูตร การวิเคราะห์จุดประสงค์การวิเคราะห์เนื้อหาและผู้เรียน การกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอนสื่อการสอน และการประเมินผล เขียนออกมาเป็นแผนการสอน

ทศนา แคมมณี (2542, น.333) ได้ให้ความหมาย การเตรียมการสอนไว้อย่างชัดเจนว่า การสอนโดยใช้การทดลองคือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการที่ผู้สอน/ผู้เรียนกำหนดปัญหาและสมมุติฐานในการทดลอง ผู้สอนให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนและให้ผู้เรียนลงมือทดลองปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนด ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปอภิปรายผลการทดลองและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการทดลอง

2.2.12 ด้านหลักสูตร

2.2.12.1 ความหมายด้านหลักสูตร

สุจริต เพียรชอบ (2521, น.2) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง การจัดรายวิชา ทั้งมวล กิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนได้รับภายใต้การดูแลและแนะนำของโรงเรียนไม่ว่า กิจกรรมหรือประสบการณ์นั้นจะเป็นในหรือนอกโรงเรียน

ภิญโญ สาธร (2526, น.326) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนตามลำดับชั้น ตามความต้องการของนักเรียน ตามวัยของนักเรียน ตามความสนใจของนักเรียนและตามความต้องการของสังคม ทั้งนี้รวมทั้งประสบการณ์ที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอก เวลาเรียนตามปกติในโรงเรียน

อึ้ง บัวศรี (2542, น.6) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แผนที่ใช้ออกแบบจัดขึ้น เพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้

ชูศรี สุวรรณโชติ (2544, น.41) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ ทุก ๆ ชนิดที่ครูสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุขและเจริญงอกงาม

สมคิด พรหมจ้อย (2545, น.19) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนดที่ระบุ มวลประสบการณ์ที่กำหนดไว้ของหลักสูตรอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน ได้มีความรู้ความสามารถ เจตคติ และทักษะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

กมล สุดประเสริฐ (2546, น.9) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง กิจกรรมและ ประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้กับเด็ก ซึ่งรวมถึงการสอนของครูต่อนักเรียน

สุราษฎร์ พรหมจันทร์ (2550, น.15) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการในการ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550, น.15) กล่าวว่า หลักสูตร เป็นกระบวนการ จัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและเจตคติ ค่านิยม พัฒนานักเรียนในทุก ๆ ด้านและเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนก้าวหน้า บุคคลที่นำพาสิ่งเหล่านี้ให้ประสบ ผลสำเร็จก็คือ ครู นั่นเอง

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2551, น.3) ให้ทัศนะหลักสูตรให้จดจำได้ง่ายตาม อักษรย่อ SOPEA ดังนี้

1. หลักสูตร คือ รายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน
2. หลักสูตร คือ จุดหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ
3. หลักสูตร คือ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่

คาดหวังให้แก่ักเรียน

4. หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่โรงเรียนจัดให้
5. หลักสูตร คือ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับนักเรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น.25) ให้ทัศนะว่าหลักสูตรมีความหมาย

3 ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎีหลักการและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามที่มุ่งหมายไว้
2. หลักสูตรเป็นระเบียบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ งบประมาณ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา เป็นต้น
3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

Taba (1988, p.7) กล่าวว่า หลักสูตร คือ แผนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย จุดประสงค์และจุดมุ่งหมายเฉพาะและการจัดเนื้อหา วิธีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล

Trump and Miller (1992) กล่าวว่า หลักสูตร คือ กิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่เตรียมการไว้และจัดให้แก่ักเรียนหรือระบบโรงเรียน

สรุปว่า หลักสูตร หมายถึง ประมวลประสบการณ์ทุกชนิดที่ผู้สอนสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนทั้งโดยตรงและโดยอ้อมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้พัฒนาตนเองให้เป็นมวลมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นครูที่มีคุณภาพในอนาคตตามเจตนารมณ์ของหลักการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่จัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ รวมถึงการประมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมที่ช่วยให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2.2.12.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นแผนโครงการที่กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลไว้ล่วงหน้า อย่างมีแบบแผนเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้บริหารในการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ได้มีนักการศึกษากล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, น.17) ให้ทัศนะความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเสมือนเป้าหมายลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
2. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา
3. หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษาในระดับโรงเรียน
4. หลักสูตรจะให้แนวปฏิบัติแก่ครู
5. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญของงานและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
6. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่าผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่เป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรง
7. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่าเนื้อหาวิชาอะไรบ้าง ที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่นเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม
8. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่าวิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและมีความสุขเป็นอย่างไร
9. หลักสูตรย่อมทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตต่อว่า จะเป็นเช่นไร
10. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติของผู้เรียนในอันที่จะอยู่ร่วมในสังคม และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง

ศิริพร ชีปนวัฒนา (2548, น.49) ให้ทัศนะความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการศึกษาของชาติทุกระดับ
2. หลักสูตรเป็นแนวทางและเป็นเกณฑ์ในการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาประเภทเดียวกันเพื่อจะได้มาตรฐานเดียวกัน
3. หลักสูตรเป็นหลักเป็นแนวทางในการปฏิบัติเป็นคู่มือของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อจะได้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
4. หลักสูตรเป็นแนวทางในการเลือกอนาคตทางการศึกษาของนักเรียน

5. หลักสูตรเป็นเครื่องชี้บ่งความเจริญของชาติ คุณภาพของประชากร เป็นผลเนื่องมาจากหลักสูตรที่จัดทำขึ้นว่าจะหล่อหลอมคนออกมาในรูปแบบใด

6. หลักสูตรมีความสำคัญต่อการวางแผนการศึกษาการบริหารการศึกษา และการควบคุมมาตรฐานการศึกษา

ปิยะดา พูลทาจกร (2549, น.3-4) ให้ทัศนะว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับเพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนกับหางเสือที่จะคอยกำหนดทิศทางการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษาหรือหลักสูตรเป็นเครื่องชี้แนวทางในการจัดความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนซึ่งครูจะต้องปฏิบัติตามเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษามุ่งจุดหมายเดียวกัน หลักสูตรจึงเป็นหัวใจสำคัญในการศึกษา ถ้าประเทศใดมีหลักสูตรที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพย่อมทำให้ประเทศนั้นสามารถพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของคนในประเทศได้อย่างเต็มที่

ฉันท ชาติทอง (2550, น.4-5) ให้ทัศนะว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาคนในสังคมให้มีคุณลักษณะที่สังคมคาดหวัง หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่จะทำให้การจัดการศึกษาบรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนดไว้ โดยหลักสูตรมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความเจริญงอกงามของบุคคล สามารถปลูกฝังพฤติกรรม คุณธรรมจริยธรรม วางรากฐานความคิดที่เป็นการสนับสนุนและสอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมสามารถทำให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความสนใจ ความถนัดที่แท้จริงของตนเองและพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ยังเป็นโครงการแผนงาน ข้อกำหนดที่ชี้แนะให้ผู้บริหารการศึกษาครู อาจารย์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปดำเนินงานสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

สันต์ ธรรมบำรุง (2557, น.9) ให้ทัศนะว่าหลักสูตรมีความสำคัญ ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนะแนวทางการปฏิบัติงานของครูเพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง

2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

3. หลักสูตรเป็นเอกสารทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาลเพื่อให้บุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม

4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันศึกษาระดับต่าง ๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ของการศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษาด้วย

5. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษาที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุมดูแล ติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย

6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

7. หลักสูตรจะกำหนดลักษณะและรูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่าจะเป็นไปได้ในรูปแบบใด

8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผล

สมพงษ์ สิงหะพล (2530, น.25) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักสูตรถือเป็นหัวใจของการศึกษาของชาติที่นำมาเป็นกรอบและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตรถือเป็นความจำเป็นและข้อบังคับที่ทุกส่วนของระบบการศึกษาต้องจัดดำเนินการให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายนั้น อีกนัยหนึ่งหลักสูตรนับเป็นแม่บทของการจัดการศึกษาของชาติ และการจัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน หากขาดหลักสูตรของการศึกษาแล้วก็เหมือนกับการจัดการศึกษาชาติทิศทางการดำเนินการ หลักสูตรการศึกษาของไทยนั้นเนื่องจากเราถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมและการศึกษาไทย หลักสูตรจึงสามารถเป็นเครื่องชี้ถึงความเจริญของประเทศได้ในระดับหนึ่ง โดยเป็นระดับแรกของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ

กาญจนา คุณารักษ์ (2535, น.5) กล่าวว่า หลักสูตรความสำคัญ ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ทำให้ปรัชญาและความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาบรรลุผลสมความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เพราะหลักสูตรมีความสำคัญในการช่วยพัฒนาบุคคลในทุก ๆ ด้าน กล่าว คือ ผู้เรียนอยู่ในวัยที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

2. หลักสูตรมีส่วนช่วยในการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

3. หลักสูตรยังมีความสำคัญต่อสังคม การเมืองและเศรษฐกิจอีกด้วย เพราะผู้พัฒนาหลักสูตรสามารถที่จะกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาในหลักสูตร เพื่อวางรากฐานทางความคิดและความประพฤติของผู้เรียนให้มีคุณธรรม มีความสนใจในสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองที่ดี ทำให้ผู้เรียนเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

4. หลักสูตรจะช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง ตลอดจนรู้จักกำหนดทิศทางการประกอบอาชีพตามที่ตนสามารถและถนัด ทำให้เยาวชนในวันนี้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและมีการเพิ่มผลผลิตสูงในอนาคต นับเป็นกำลังทางสมองและทางเศรษฐกิจของชาติที่จะนำประเทศไปสู่ความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้เพราะหลักสูตรเป็นพาหนะที่จะนำความมุ่งหมายของการศึกษาออกไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุความสำเร็จหากไม่มีหลักสูตรความมุ่งหมายของการศึกษาก็จะอยู่แค่เพียงในกระดาษเป็นเพียงทฤษฎีที่ไม่มีการปฏิบัติ

5. หลักสูตรเปรียบเหมือนหางเสือที่จะคอยบังคับหรือกำหนดทิศทางในการเรียนการสอนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา

6. หลักสูตรทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงได้เพราะเมื่อประเทศชาติต้องการที่จะสร้างคุณลักษณะของประชาชนในชาติให้เป็นอย่างไรรัฐบาลก็สามารถที่จะกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาที่จะพัฒนาและสร้างสรรค์ให้เยาวชนเป็นไปตามที่ชาติต้องการได้

สรุปได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการวางแผนการศึกษา การบริหาร การศึกษา และการควบคุมมาตรฐานการศึกษา เป็นเสมือนแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นแนวทางในการปฏิบัติเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ประสบการณ์ให้กับผู้เรียน เพื่อบรรลุตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและหลักสูตรคือ การนำเอา นโยบายไปสู่การปฏิบัติจริงหรือการแปลงหลักสูตรนาไปสู่การสอน เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามกับผู้เรียนโดยตรง

2.2.12.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรมีความสำคัญทำให้เห็นโครงสร้างของหลักสูตรทั้งระบบว่า หลักสูตรประกอบด้วยอะไรบ้าง ซึ่งจะเป็นแนวทางให้นักการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรได้ใช้องค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ทัศนะถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

อ้าง บัวศรี (2526, น.129) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร 9 ประการ ได้แก่

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา

2. จุดหมายของหลักสูตร หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบแล้ว

3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

4. จุดประสงค์ของวิชา หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังเรียนวิชานั้น

5. เนื้อหา หมายถึง ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มีส่วนทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้มีทักษะและความสามารถหลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

8. การประเมินผล หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดีทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา และอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน

ปฏิญญา สาร (2526, น.129) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมี 3 ประการ คือ

1. มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วไปและมีวัตถุประสงค์เฉพาะทั้งระดับชั้นและเฉพาะวิชา

2. มีเนื้อหาวิชาที่คัดเลือกและจัดระเบียบวางลำดับไว้แล้วอย่างเหมาะสมตามทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎีการสอน

3. มีโครงการหรือคำแนะนำในการวัดหรือประเมินของการเรียนการสอนไว้ด้วย

เสริมศรี ไชยศรี (2526, น.5) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมี 3 อย่าง ได้แก่

1. ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์
2. เนื้อหาหรือประสบการณ์ที่ต้องการให้เด็กได้รับรวมทั้งวิธีการจัด
3. การประเมินผล

กาญจนา คุณารักษ์ (2535, น.15) ให้ทัศนะว่าองค์ประกอบของหลักสูตรมีองค์ประกอบ 6 ประการคือ

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาวิชาและประสบการณ์
3. วิธีการสอนและการจัดดำเนินการ
4. วัสดุอุปกรณ์การสอน
5. กิจกรรมการเรียนการสอน
6. การประเมินผล

สุทัศน์ีย์ สุขประเสริฐ (2544, น.16-17) ให้ทัศนะว่าหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตามควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความมุ่งหมาย (Objectives) ซึ่งจะเป็นแนวทางในการสอนและเพื่อกำหนดว่าต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนอย่างไรหรือจะให้การศึกษาเพื่ออะไร
2. เนื้อหาวิชา (Contents) เป็นการเลือกสรรและจัดเนื้อหาวิชาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่ความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) การนำเอาหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล
4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการหาคำตอบว่าการดำเนินการของหลักสูตรเป็นไปตามความมุ่งหมายหรือไม่เพียงใด

บุญชู ศรีสะอาด (2546, น.11) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรโดยพื้นฐานมี 4 อย่าง คือ

1. จุดประสงค์
2. สารความรู้ประสบการณ์
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. การประเมินผล

สรุปได้ว่าหลักสูตรที่ดีมีความเหมาะสมกับผู้เรียนและทำให้การจัดการศึกษابรรลุผลได้ตามที่ต้องการควรมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างน้อย 4 ประการ คือ

1. จุดประสงค์เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา เพื่อให้ทราบว่าการจัดการศึกษานั้นผู้เรียนได้รับผลเป็นเช่นไร
2. เนื้อหาวิชาเป็นการเลือกสรรเนื้อหาวิชาที่เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างดี
3. การนำหลักสูตรไปใช้เป็นการนำเนื้อหาของหลักสูตรไปดำเนินการสอน เพื่อให้บรรลุตามที่ต้องการ
4. การประเมินผลเป็นการตรวจสอบเพื่อประเมินดูว่าหลักสูตรที่นำไปใช้นั้นเป็นไปตามความมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่อย่างไร

2.2.12.4 การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาหลักสูตร เพราะเป็นการนำอุดมการณ์จุดหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ที่กลั่นกรองอย่างดีแล้วไปสู่ผู้เรียน ขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้มีความสำคัญยิ่งกว่าขั้นตอนใด ๆ ทั้งหมด เป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตร ถึงแม้หลักสูตรจะสร้างไว้ดีเพียงใดก็ตาม ยังไม่สามารถจะกล่าวได้ว่า

ประสบความสำเร็จหรือไม่ ถ้าหากว่าการนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินไปอย่างไม่ถูกต้องหรือไม่ดีเพียงพอ ความล้มเหลวของหลักสูตรก็จะเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะฉะนั้นการนำหลักสูตรไปใช้จึงมีความสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องทำความเข้าใจกับวิธีการขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดตามความมุ่งหมายทุกประการ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่าหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

สังัด อุทรานันท์ (2535, น.260) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอนในห้องเรียน ได้แก่ การจัดเอกสารประกอบหลักสูตร การเตรียมบุคลากรการบริหารและบริการหลักสูตรและการนิเทศการใช้หลักสูตร

วันเพ็ญ วรรณโกมล (2551, น.107) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การแปลงเจตนารมณ์ของหลักสูตรจากเอกสารหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติที่มีเป้าหมาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครอบคลุมตั้งแต่การเตรียมเอกสารหลักสูตรทุกประเภทเตรียมครูสอนและ บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี สภาพแวดล้อม การจัดการเรียนการสอนการนิเทศติดตาม ตลอดจนการวัดและประเมินผลหลักสูตร ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบครบวงจร

สุมิตร คุณากร (2551, น.108) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการที่ทำให้หลักสูตรกลายเป็นการปฏิบัติจริง และเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยมีกิจกรรมที่จะกระทำได้ 3 ประเภท คือ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
2. การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร
3. การสอนของครู

บุญเลี้ยง หุมทอง (2553, น.263) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ในอันที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นดำเนินไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนับตั้งแต่การเตรียมบุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สภาพแวดล้อมและการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการศึกษาถือว่าเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาไปสู่ผู้เรียนจะพัฒนาผู้เรียนให้ไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษาได้ตรงตามจุดมุ่งหมายนั้น ต้องอาศัยการจัดทำหลักสูตรที่ดี มีความทันสมัย สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียนและผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ได้จริง

อึ้ง บัวศรี (2555, น.165) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนสำหรับสอนเป็นประจำทุก ๆ วัน

สรุปได้ว่าการเตรียมการสอนล่วงหน้าเพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุตาม จุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนด เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถเจตคติ และทักษะตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพราะหลักสูตรเป็นแผนโครงการที่กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม การ จัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลไว้ล่วงหน้าอย่างมีแบบแผนเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้บริหาร ในการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผลโดยตรง

2.2.13 ด้านการจัดการเรียนการสอน

2.2.13.1 ความหมาย

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

สุพิศ ทองมาก (2536, น.6) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นการนำ หลักสูตรไปสู่การสอน มีการจัดระบบกระบวนการเรียนการสอน มีกิจกรรมและกำหนดแผนงานส่งเสริม การเรียนการสอนโดยมีผู้สอนและผู้เรียน

สุมิตร คุณานุกร (2540, น.137) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน คือ กระบวนการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ พัฒนา ไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2545, น.4-5) กล่าวว่า การเรียนการสอน เป็นความหมายหนึ่งของการศึกษา คือ การที่จะฝากตัวเองพัฒนาชีวิตของตัวเองให้มีความสามารถที่ จะเป็นอยู่ได้อย่างดีการศึกษา ก็คือการทำให้ชีวิตเป็นอยู่ได้อย่างดีซึ่งเราต้องพยายามอยู่ตลอดเวลา กรมวิชาการ (2545, น.17-18) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุผล ตามจุดหมายและได้มาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนดนั้นสถานศึกษาและผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ตาม แนวทาง ต่อไปนี้

1. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์ และเชื่อมโยงกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ให้ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเอง ค้นคว้า แสวงหาความรู้อย่างอิสระ
3. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม กับตนเอง
5. ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ได้ทำ ได้คิดเป็น ทำเป็น มีทักษะกระบวนการ คิดการจัดการและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

6. ใช้สื่อที่หลากหลายรวมทั้งภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้และจัดกิจกรรมและเนื้อหาที่ผสมสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุลในลักษณะบูรณาการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ทิสนา แคมมณี และคณะ (2545, น.26) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยการจัดการเรียนการสอน จะเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2546, น.1-2) กล่าวว่า การเรียนการสอนต้องอาศัยการสอน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่วนการเรียน หมายถึง การจัดดำเนินการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยที่ผู้เรียนจะต้องทำกิจกรรมด้วยตนเอง

ชาญชัย ยมดิษฐ์ (2548, น.66, 70, 88-98, 106-107) กล่าวว่า การสอน เป็นหน้าที่ของครูถึงแม้ว่าสังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงและมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างมากเพียงใดก็ตาม แต่ความสำคัญและความจำเป็นของครู ก็ยังคงมีอยู่ เนื่องจากครู คือ ผู้ที่ก่อและพัฒนาการโดยรอบด้านขึ้นในตัวของผู้เรียนก็ยังคงมีอยู่ เนื่องจากครู คือ ผู้ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการโดยรอบด้านขึ้นในตัวของผู้เรียน ดังนั้นภารกิจหลักของครู คือ การสอนหรือการให้การศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุดในการที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ครูจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งต่อคุณภาพการศึกษา

สุราษฎร์ พรหมจันทร์ (2550, น.15) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนนั้นมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ถาวรให้แก่ผู้เรียน การเรียนรู้เกิดขึ้นโดยตัวผู้เรียนเอง ครูเป็นแต่เพียงผู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและรวดเร็วขึ้นเท่านั้น การเรียนการสอนจึงเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งในกระบวนการทางการศึกษาในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

พระมหาบุญชัย ปภัสสรเมธี (จูแวน) (2551, น.79) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การเตรียมการสอน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนจนสร้างบรรยากาศในสำนักเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้เทคนิคและวิธีการสอนแบบต่าง ๆ

ธีรยุทธ พึ่งเทียร (2552, น.153) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนให้สมบูรณ์มีคุณภาพให้บังเกิดผลต่อผู้เรียนนั้นจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นตัวจักรที่สำคัญหรือนักศึกษานิยมเรียกว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การกำหนดจุดหมาย สาระกิจกรรมแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผลที่มุ่งพัฒนาคนและชีวิตให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มความสามารถสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนครูผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจในระการศึกษา ก่อนจึงจะจัดการเรียนการสอนได้ดี เพราะระบบ

การศึกษามีส่วนประกอบหลาย ๆ ส่วน แต่ละส่วนต่างมีหน้าที่ที่ต้องทำงานประสานกันอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ คุณภาพของการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับว่าในแต่ละส่วนประกอบได้ทำหน้าที่ของส่วนประกอบนั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด ตลอดจนประสิทธิภาพในการประสานงานกันในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มครูผู้สอนเพราะบางรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ถ้าครูผู้สอนจัดระบบการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น.53) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบ เป็นต้น รวมทั้งความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูในการให้ความช่วยเหลือ แนะนำแก่ผู้เรียนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการให้กำลังใจให้ความรักและความเอาใจใส่ด้วย

สมน อมรวิวัฒน์ (2553, น.1) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอน หมายถึง สถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้น ได้แก่

1. ความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อม และครูกับนักเรียนกับสิ่งแวดล้อม
2. ความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์
3. ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, น.2) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน

กรมวิชาการ (2554, น.34) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอน นักเรียน การถ่ายทอดความรู้ ความคิดหรือแนวปฏิบัติจากครูผู้สอน ไปสู่นักเรียนด้วยวิธีตามที่ครูผู้สอนได้เลือกสรรแล้ว

กิจกรรมของบุคคลซึ่งมีหลักการและเหตุผลเป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ให้ความรู้ของเขาอย่างสร้างสรรค์และเพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ ดังนั้น การสอนจึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตรเป็นการศึกษาถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาความเข้าใจจุดประสงค์ของแต่ละกลุ่มวิชาการตั้งจุดประสงค์ของการเรียนการสอนให้ชัดเจนตลอดจนการเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น
2. ด้านการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนของการเลือกวิธีสอนและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้
3. ด้านการวัดผลเป็นขั้นของการเลือกวิธีวัดผลที่เหมาะสมและขั้นของการวิเคราะห์ผล

4. ด้านการประเมินผลการสอนเป็นขั้นตอนในการประเมินผลการสอนทั้งหมดตั้งแต่การวางจุดประสงค์ การเรียนรู้ การเลือกเนื้อหาวิธีสอน ตลอดจนความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ของการวัดผลที่ครูได้กระทำไว้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อถ่ายทอดความรู้ความคิดหรือแนวปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีประสบการณ์ เจตคติและพฤติกรรมตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยกระบวนการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน

2.2.13.2 องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน

การเรียนการสอนจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้านทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับการสอนและมีส่วนส่งเสริมให้การสอนประสบผลสำเร็จได้ จัดเป็นองค์ประกอบของการเรียนการสอนทั้งสิ้น มีนักการศึกษาหลายท่านได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1) ผู้สอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 บัญญัติไว้ว่าผู้สอน หมายถึง ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ครู หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน คณาจารย์ หมายความว่า บุคลากรผู้ทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชน

ชูเกียรติ โภธีมัน (2548, น.15) กล่าวว่า ผู้สอน หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอน ต้องมีบุคลิกภาพดี มีการแสดงออกทางกายและความคิดที่ดี เช่น มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีร่างกายที่แข็งแรง การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย เป็นคนมีเหตุมีผลและมีกิริยาท่าทางที่เหมาะสมและผู้สอนยังต้องมีสมรรถภาพในด้านวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนได้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและเข้าใจหลักสูตรเป็นอย่างดี

ทิตนา แคมมณี (2545, น.17) กล่าวว่า ผู้สอน หมายถึง บุคคลผู้มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนหลายประการ คือ มีความรู้ ความเข้าใจในสาระที่สอน ความสามารถแรงจูงใจในการสอน ความสุขภาพของผู้สอน ความพร้อมของผู้สอน บุคลิกลักษณะของผู้สอน สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนและต่อพฤติกรรมการสอนของผู้สอนส่งผลถึงกระบวนการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน

1. ผู้สอนที่ดีควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1.1 พอใจในการสอน ชอบสมาคมและชอบทำงานร่วมกับผู้เรียน

1.2 มีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปและธรรมชาติของผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการศึกษา ซึ่งคนมีส่วนร่วมและพยายามปฏิบัติงานเพื่อผลสำเร็จด้วยวัตถุประสงค์นั้น ๆ

1.3 รู้วิธีแนะแนวทางในการเรียน มีความรู้ ความสามารถที่จะใช้วิธีสอนต่าง ๆ ให้ได้ผลดี

1.4 มีความรู้ดีเป็นพิเศษในวิชาที่ตนรับผิดชอบสอน

1.5 สามารถสร้างบรรยากาศที่ในห้องเรียน ผู้สอนและผู้เรียนยกย่องนับถือกัน

1.6 เป็นผู้แสวงหาความเจริญในด้านการอาชีพใส่ตนแสวงหาวิธีที่จะปรับปรุงตน เพื่อให้เกิดความชำนาญและมีประสิทธิภาพในงานของตนอย่างรอบคอบและให้ความร่วมมือกับเพื่อนผู้สอนด้วยกัน (ชาญชัย อาจิณสมภาร, 2554, น.199-200)

สรุปได้ว่า ผู้สอน หมายถึง บุคลากรซึ่งทำหน้าที่สอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคนเพราะผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ฉะนั้นผู้สอนหรือผู้ที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นจะต้องมีการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนด้วยวิธีการที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน

2) ด้านผู้เรียน

นักเรียน คือ ผู้เรียนในโรงเรียนระดับอนุบาล ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (บางครั้งอาจใช้ในความหมายกว้าง หมายถึง ผู้ศึกษาในสถานศึกษาทั้งหมดก็ได้) นักเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งบุคลิก สติปัญญา ความถนัด ความสนใจและความสมบูรณ์ของร่างกายผู้เรียนควรมีโอกาสร่วมคิดร่วมวางแผนในการจัดการเรียนการสอนและมีโอกาสเลือกวิธีเรียนได้อย่างหลากหลายตามความเหมาะสมภายใต้การแนะนำของผู้สอน

สุพิน บุญชูวงศ์ (2532, น.4-5) กล่าวว่า องค์ประกอบของการสอนมี 3 ประการ ดังนี้

1. ครูองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้บุคลิกภาพและความสามารถของครูผู้สอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนควรมีบุคลิกภาพที่ดีและรู้จักเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

2. นักเรียนหรือผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญ เท่ากับผู้สอนความสำเร็จในการศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญของผู้เรียน ผู้สอนจึงควรเป็นผู้แนะนำ แนะนำและจัดมวลงประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด

3. สิ่งที่จะสอนได้แก่ เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ครูจะต้องจัดเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์กันน่าสนใจเหมาะสมกับวัย ระดับชั้นและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของการเรียนการสอน
ลำพอง บุญช่วย (2530, น.1) กล่าวว่า องค์ประกอบของการเรียนการสอน มี 7 ประการ ดังนี้

1. ครูผู้สอน
2. ผู้เรียน
3. หลักสูตร
4. วิธีสอน
5. วัตถุประสงค์ของการสอน
6. สื่อการสอน
7. การประเมินผล
8. การประเมินผล

อารมณ์ ใจเที่ยง (2537, น.2) กล่าวว่า องค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนมี 2 ด้าน คือ

1. ด้านองค์ประกอบรวมหมายถึงองค์ประกอบด้านโครงสร้างที่มาประกอบกันเป็นการสอน ซึ่งประกอบด้วย

- 1.1 ครู
- 1.2 นักเรียน
- 1.3 หลักสูตร

2. ด้านองค์ประกอบย่อย หมายถึง องค์ประกอบด้านรายละเอียดของการสอนซึ่งจะทำให้การสอนสมบูรณ์ ได้แก่

- 2.1 การตั้งจุดประสงค์
- 2.2 การกำหนดเนื้อหา
- 2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.4 การใช้สื่อการสอน
- 2.5 การวัดผลประเมินผล

จำเนียร ศิลปะวานิช (2538, น.68-71) กล่าวว่า ในกระบวนการเรียนการสอนทุกระดับจะต้องมีองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ ดังนี้

1. ครูผู้สอน
2. ผู้เรียน
3. หลักสูตร

4. สื่อการสอน

5. การวัดและประเมินผล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542, น.54) กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนจะต้องประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ทักษะกระบวนการและการประเมินผล ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย ๆ ได้แก่ การเตรียมการสอน วัตถุประสงค์ของวิชา เอกสารประกอบการสอน ความสามารถในการสอนการจัดกิจกรรมการสอน การใช้สื่อการสอน และการประเมินผลการสอน

สมคิด สร้อยนา (2542, น.4-5) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ครูหรือผู้สอน
2. นักเรียนหรือผู้เรียน
3. หลักสูตร
4. วิธีการสอนหรือกิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการสอน
6. การประเมินผล

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเรียนการสอนมีทั้งองค์ประกอบรวม และองค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบรวมเป็นส่วนสร้างให้เกิดการสอน ส่วนองค์ประกอบย่อยเป็นส่วนเสริมให้การสอนมีความสมบูรณ์มีประสิทธิภาพและมีคุณค่าแก่ผู้เรียน

3) หลักพื้นฐานในการเรียนการสอน

ในการดำเนินงานทุกอย่างจำเป็นต้องมีหลักการเป็นเครื่องยึดถือ เพื่อให้งานดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกันในการสอนก็เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องมีหลักการสอนเพื่อให้งานการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร ดังนั้นหลักการสอนจึงเป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญ สำหรับผู้เป็นครูแม้ว่าผู้สอนแต่ละคนจะมีเทคนิคการสอนเฉพาะตนแต่ก็ยึดหลักการพื้นฐานเดียวกัน ในเรื่องของหลักการพื้นฐานสำหรับการสอนนี้ มีนักการศึกษาได้แสดงทัศนะไว้หลายท่าน ดังนี้

พระพรหมคุณาภรณ์ (2542, น.46) ให้ทัศนะว่า หลักการสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นลีลาในการสอน 4 อย่าง ดังนี้

1. สันทัสสนา อธิบายให้เห็นชัดเจนแจ่มแจ้ง เหมือนจูงมือไปดูให้เห็นกับตา
2. สมาทปนา ชักจูงให้เห็นจริงด้วย ชวนให้คล้อยตาม จนต้องยอมรับและนำไปปฏิบัติ

3. สมุดเตชนา ไร่ใจให้แก่วรรณ บังเกิดกำลังใจ ปลุกให้มีอุตสาหะ แข็งขัน มั่นใจว่าจะทำให้สำเร็จได้ไม่หวั่นและย่อท้อต่อความเหนื่อยยาก

4. สัมปหังสนา ซโลมใจให้เข้มแข็ง ไร่เรียง เบิกบาน ฟังไม่เบื่อและ เปี่ยมด้วยความหวังเพราะมองเห็นคุณประโยชน์ที่ตนจะพึงได้รับจากการปฏิบัติจากกล่าวสั้น ๆ ว่า แจ่มแจ้ง จูงใจ หาญกล้า ไร่เรียง หรือชี้ชัด เขียวช้วน คึกคัก เบิกบาน

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2532, น.5) กล่าวว่า หลักการสอนควรประกอบด้วย สิ่งต่อไปนี้ คือ

1. มีวัตถุประสงค์ในการสอนที่แน่นอน
2. มีวิธีการสอนที่ดี
3. มีวิธีการประเมินผลที่ดี

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2525, น.35-39) กล่าวว่า หลักพื้นฐานในการสอน มี 4 ประการ คือ

1. หลักการเตรียมความพร้อมพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมตัวผู้สอน ด้านความรู้ ด้านทักษะ
2. การสอนและด้านการแก้ปัญหาการสอน หลักการวางแผนและ เตรียมการสอน ได้แก่ การเตรียมเขียนแผนการสอน ผลิตสื่อเตรียมแบบทดสอบและข้อสอบ
3. หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น หลักความแตกต่างระหว่าง บุคคล หลักการเร้าความสนใจ หลักการเสริมแรง ฯลฯ
4. หลักการประเมินผลและรายงานผลซึ่งเกี่ยวกับการกำหนด จุดประสงค์การสอน การสร้างและใช้เครื่องมือประเมิน การตีความหมาย และรายงานผลการประเมิน

2.2.14 ด้านสื่อการเรียนการสอน

2.2.14.1 ความหมายของสื่อการเรียนการสอน

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนไว้ ดังนี้กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ให้ทัศนะว่าสื่อการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการวัสดุของจริง เครื่องมือที่จัดทำขึ้น เพื่อใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งมีสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนดไว้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น.45-47) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง เป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนการสอนมีหลายรูปแบบ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี สื่อ ธรรมชาติการเลือกสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนควรคำนึงถึงความน่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตามเป็นสื่อ

ที่เข้าใจง่าย กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้และที่สำคัญ คือ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

กิดานันท์ มะลิตอง (2545, น.43) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยนำและถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอน หรือจากแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์การเรียนที่ตั้งไว้

ปองสุข คุ่มภัย (2545, น.8) ให้ทัศนะว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง อะไรก็ได้ที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลาง เป็นพาหะ เป็นตัวช่วยหรือเครื่องมือช่วยในการถ่ายทอดความรู้ เนื้อหาสาระ ความเข้าใจจากผู้สอนไปยังผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545, น.207) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่น่าความรู้ไปสู่ผู้เรียนอยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช้สิ่งพิมพ์ก็ได้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2545, น.190-191) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนช่วยสร้างความเข้าใจชัดเจนขึ้นและช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ตลอดจนจำได้นาน สื่อการเรียนการสอนแบ่งได้เป็นสื่อประเภทวัสดุ เช่น ของจริง รูปภาพ หนังสือ เป็นต้น สื่อประเภทอุปกรณ์ เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น และสื่อประเภทวิธีการ ได้แก่ กิจกรรมทุกอย่างที่ครูหรือนักเรียนจัดทำขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน

กรมวิชาการ (2546, น.74) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาความรู้จากผู้สอนไปสู่เด็กทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจง่ายเรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน

นิคม ทาแดง (2546, น.16) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ตัวกลางหรือสิ่งต่าง ๆ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและเทคนิควิธีการ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกิดการพัฒนาและสามารถนำความรู้ที่ได้รับนั้นไปใช้ในการประกอบอาชีพตลอดจนการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550, น.124) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่น่าความรู้ไปสู่ผู้เรียนอยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์และไม่ใช้สิ่งพิมพ์ที่ผู้สอนสามารถส่งถึงผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550, น.130) ให้ทัศนะว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง เป็นตัวกลาง ตัวช่วยในการให้ข้อมูลความรู้หรือสิ่งบอกกล่าวแก่ผู้เรียน แต่การใช้สื่อการเรียนการสอนให้ได้ผลนั้น ต้องตรงกับจุดประสงค์เนื้อหา และกิจกรรมของบทเรียน อีกทั้งยังต้องใช้อย่างประหยัดและคุ้มค่าอีกด้วย

สุราษฎร์ พรหมจันทร์ (2550, น.130) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ใช้เป็นตัวกลางในกระบวนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารระหว่างผู้ส่งกับผู้รับ ซึ่งอาจเป็นคำพูดคำเขียนรูปภาพสัญลักษณ์หรือแม้กระทั่งสีหน้าท่าทาง

จันทราณี สงวนนาม (2551, น.154) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูและนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้สะดวกยิ่งขึ้น สื่อที่จำเป็นสำหรับครูผู้สอน เช่น เอกสารหลักสูตรคู่มือครู บันทึกการสอน เป็นต้น

สรุปได้ว่า สิ่งที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนช่วยสร้างความเข้าใจ ชัดเจนขึ้นและช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ตลอดจนจำได้นาน สื่อการเรียนการสอนแบ่งได้ เป็นสื่อประเภทวัสดุ และเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูและนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้สะดวกยิ่งขึ้น สื่อที่จำเป็นสำหรับครูผู้สอน เช่น เอกสารหลักสูตรคู่มือครู บันทึกการสอน เป็นต้น

2.2.14.2 คุณค่าและความสำคัญของสื่อในกระบวนการเรียนการสอน

สื่อการสอนนับว่าเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญในการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเนื้อหาจากผู้สอนไปสู่ผู้เรียนหรือเป็นสื่อสำหรับให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองในเรื่องคุณค่าและความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนนี้ มีนักการศึกษาได้แสดงทัศนะไว้ ดังนี้

สันทัต ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข (2524, น.43) กล่าวว่า ความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนมี ดังนี้

1. การที่จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สื่อการสอนจึงมีความสำคัญในการปรับปรุงการสอนเพื่อให้สนองความต้องการของผู้เรียน
2. สื่อการสอนช่วยแก้ปัญหาพื้นฐาน หรือภูมิหลังของนักเรียนที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากการย้ายจากถิ่นอื่น ๆ ไปเรียนรวมกันในชุมชน หากครูรู้จักใช้สื่อการสอน และมีเทคนิคที่ดีพอ
3. นักเรียนที่มีประสบการณ์หรือพื้นฐานภูมิหลังที่ดีแล้วย่อมต้องการครูที่มีวิธีสอนที่ดีสื่อการสอนจะช่วยทำให้การสอนของครูบรรลุเป้าหมายได้
4. นักเรียนที่อยู่ในสภาพเสียเปรียบหรือผู้ยากไร้ อาจได้ประโยชน์จากสื่อการสอนที่ครูจัดเตรียมไว้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526, น.139-140) กล่าวว่า คุณค่าของสื่อการเรียนการสอนว่าสื่อการเรียนการสอนมีคุณค่าหรือลักษณะพิเศษต่าง ๆ ภายในตัวสื่อเองและมีผลดีต่อการจัดการเรียนการสอนซึ่งคุณค่าของสื่อการเรียนการสอนโดยทั่วไปสรุปได้ ดังนี้

1. ช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้เรียน
2. ทำให้เนื้อหาวิชาความรู้ที่สอนมีความหมายต่อนักเรียนมากขึ้น

3. ได้รับความสนใจของผู้เรียนทำให้ครูสามารถสอน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้กว้างขวางมากขึ้น
4. เป็นเครื่องมือชี้แนะการตอบสนองของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นการสอนโดยใช้เทคนิคแบบใดก็ตาม
5. สามารถเอาชนะข้อจำกัดต่าง ๆ ทางกายภาพได้
6. ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการเรียนต่าง ๆ เช่น การแก้ปัญหา
7. เป็นเครื่องมือสำหรับครูในการวินิจฉัยผลการเรียนและช่วยในการสอนซ่อมเสริม

ศิริพงศ์ พะยอมแย้ม (2533, น.10-12) กล่าวว่า คุณค่าของสื่อการเรียนการสอนที่สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิผลทางการศึกษาในลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการสอนสื่อสามารถช่วยสอนแทนครูได้
2. ด้านผู้เรียนสื่อสามารถเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามลำดับความสามารถ
3. ด้านผู้บริหาร สื่อการเรียนการสอนจะช่วยเพิ่มคุณภาพการศึกษาลดงบประมาณทางการศึกษา ควบคุมมาตรฐานการเรียนการสอนของครูบริหารหลักสูตรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
4. ด้านหลักสูตรสื่อสามารถช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้หลักสูตรสามารถทำให้หลักสูตรเปิดกว้างได้ รวมทั้งให้หลักสูตรเกิดการยืดหยุ่น

วาสนา ชาวหา (2533, น.15-16) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนในฐานะเป็นตัวกลางที่จะช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. การเพิ่มจำนวนนักเรียน สื่อการสอนมีความสำคัญ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการสอนเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน
2. สื่อการสอนช่วยแก้ปัญหาพื้นฐาน หรือภูมิหลังของนักเรียนที่แตกต่างกัน
3. สื่อการสอนช่วยทำให้ครูสอนได้ดีขึ้นและช่วยทำให้การสอนของครูบรรลุเป้าหมาย
4. สื่อการสอนสำเร็จรูปช่วยให้นักเรียนอยู่ในสภาพเสียเปรียบหรือผู้ยากไร้สามารถเรียนได้ทัดเทียมผู้มีฐานะดีกว่า

สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอนมีคุณค่าและประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก คือ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น ด้านปริมาณและประหยัดเวลาใน

การเรียนรู้ตลอดจนสื่อบางชนิดสามารถทดแทนการสอนของครูได้สามารถทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายได้

2.2.14.3 ประเภทของสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนมีอยู่หลายลักษณะหลายประเภท ซึ่งผู้รู้ทางเทคโนโลยีทางการศึกษาหลายท่านได้จัดแบ่งแตกต่างกันออกไปในเรื่องประเภทของสื่อการเรียนนี้ได้มีนักการศึกษาแสดงทัศนะไว้ดังนี้

ชม ภูมิภาค (2544, น.25-26) ให้ทัศนะว่า ประเภทสื่อการเรียนการสอนแบ่งได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ประเภทวัสดุ (Materials) ได้แก่ สิ่งที่เป็นสิ่งของทั้งหลาย รวมทั้งรูปภาพและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ด้วย
2. ประเภทอุปกรณ์ (Equipments) ได้แก่ สิ่งที่มาอาศัยเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น วิดีโอ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น
3. ประเภทวิธีการ (Methods) เป็นสื่อประเภทของกระบวนการและการกระทำ เช่น การสาธิต การทดลอง นิทรรศการ เกม บทบาทสมมติ เป็นต้น

กรมวิชาการ (2545, น.7-8) กล่าวว่า สื่อการเรียนรู้อาจจำแนกออกตามลักษณะได้ 3 ประเภท คือ

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่แสดงหรือเรียบเรียงสาระความรู้ต่าง ๆ โดยใช้หนังสือที่เป็นตัวเขียน หรือตัวพิมพ์
2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นใช้ควบคู่กับเครื่องมือไฮเทคทันสมัยหรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิซีดี เป็นต้น
3. สื่ออื่น ๆ

จรัสพรพรณ ศิลาวรรณ (2546, น.10) ให้ทัศนะว่า สื่อการเรียนการสอนสามารถจัดแบ่งได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. สื่อการสอนประเภทวัสดุ (Materials) ได้แก่ สื่อที่มีขนาดเล็กที่ผลิตขึ้นมาจากวัสดุต่าง ๆ บางทีก็เรียกสื่อประเภทนี้ว่า (Software)
2. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์หรือเครื่องมือ (Equipments) หมายถึง สื่อที่เป็นอุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ ซึ่งอาจจะประกอบไปด้วย กลไกทางไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพโปรเจกแสง เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องบันทึกเสียง เครื่องเล่นและบันทึกภาพวีดิทัศน์ เครื่องช่วยสอนแบบต่าง ๆ ตลอดจนคอมพิวเตอร์ กระดานชอล์ก แผ่นป้ายสาธิต แผ่นป้ายนิเทศ แผ่นป้ายไฟฟ้าและอื่น ๆ เป็นต้น

3. สื่อประเภทเทคนิควิธีการหรือกิจกรรมเป็นสื่อการสอนที่ไม่ใช่เป็นการใช้วัสดุหรือเครื่องมือเท่านั้นแต่เป็นกิจกรรมหรือวิธีการที่อาจจะต้องใช้วัสดุหรือเครื่องมือประกอบหรือไม่มีเลยก็ได้ที่กำหนดขึ้นมาเพื่อเป็นสื่อกลางที่จะให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เช่น การสาธิตการจัดนิทรรศการ การแสดงละคร การแสดงหุ่น การศึกษานอกสถานที่การแสดงบทบาทสมมติ รวมทั้งกิจกรรมที่เสนอบทเรียนหรือวิธีการเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยพฤติกรรม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้ประสบการณ์ที่สมบูรณ์ตามเป้าหมายของการศึกษาอย่างแท้จริงได้

2.2.14.4 สื่อหลายมิติ

ธีรยุทธ พิงเทียร (2550, น.173) กล่าวว่า สื่อหลายมิตินั้นเป็นสื่อประสมที่พัฒนามาจากข้อความหลายมิติ ซึ่งแนวความคิดเกี่ยวกับข้อความหลายมิติ (Hypertext) นี้ มีมานานหลายสิบปีแล้ว โดย Bush เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยเขากล่าวว่าน่าจะมีเครื่องมืออะไรสักอย่างที่จะช่วยในเรื่องความจำและความคิดของมนุษย์ที่จะช่วยให้เราสามารถสืบค้นและเรียกใช้ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ได้หลาย ๆ ข้อมูลในเวลาเดียวกันเหมือนกับที่คนเราสามารถคิดเรื่องต่าง ๆ ได้หลายเรื่องในเวลาเดียวกัน

2.2.14.5 การผลิตสื่อหลายมิติ

การจัดทำสื่อหลายมิติจัดทำโดยใช้กระบวนการของสื่อประสมในการผลิตเรื่องราวและบทเรียนต่าง ๆ ในรูปลักษณะและวิธีการของข้อความหลายมิติ นั้นเอง โดยการใช้คอมพิวเตอร์เป็นศูนย์กลางของการเขียนเรื่องราว ซึ่งมีโปรแกรมที่นิยมใช้หลายโปรแกรมแต่ที่รู้จักกันดี เช่น Tool Book Author Ware Dreamweaver Power Point เป็นต้น

2.2.14.6 จุดมุ่งหมายของการใช้สื่อหลายมิติ

- 1) ใช้เป็นเครื่องมือในการสืบค้นสารสนเทศต่าง ๆ
- 2) ใช้ในการเชื่อมโยง เพิ่มข้อมูลต่าง ๆ
- 3) ใช้ในการสร้างบทเรียน สร้างโปรแกรมนำเสนอรายงานสารสนเทศต่าง ๆ

ที่มีความสนใจ เนื่องจากสามารถนำเสนอได้ทั้งภาพ เสียงและภาพเคลื่อนไหวการนำเสนอสื่อหลายมิติเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนในรูปของบทเรียนหลายมิติ โดยการผลิตเนื้อหาหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่จะใช้สอนในลักษณะสื่อหลายมิติ โดยการใช้ภาพถ่ายภาพเคลื่อนไหวและเสียงต่าง ๆ บรรจุลงในบทเรียนหลายมิติ ผู้เรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนโดยการเลือกเรียนเนื้อหาตามลำดับที่ตนต้องการที่โรงเรียนพอเรตต์ ฮิลล์ เมืองแกรนด์แรพิดส์ สหรัฐอเมริกา ได้จัดทำบทเรียนสื่อหลายมิติ โดยการค้นคว้าเนื้อหาจากห้องสมุดแล้วรวบรวมภาพถ่ายภาพเคลื่อนไหวต่าง ๆ มาเป็นข้อมูลแล้วทำสร้างเป็นบทเรียน โดยใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ช่วย

2.2.14.7 ประโยชน์และลักษณะของบทเรียนหลายมิติ

การเรียนบทเรียนที่มีสื่อลักษณะหลายมิติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ข้อมูลจากบทเรียนได้หลายประเภท ดังนี้

- 1) เรียกดูความหมายของคำศัพท์
- 2) ขยายความเข้าใจเนื้อหาโดยดูแผนภาพ หรือวาดภาพ ภาพถ่าย หรือฟังคำอธิบายหรือฟังเสียงดนตรี เป็นต้น
- 3) ใช้สมุดบันทึกที่มีอยู่ในโปรแกรมบันทึกข้อความสำคัญ
- 4) ใช้เครื่องมือวาดภาพในโปรแกรมวาดแผนที่โน้ตทัศน์ของตน
- 5) สามารถเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ที่สนใจมาอ่านได้โดยสะดวก
- 6) ใช้แผนที่ระบบคว่าขณะนี้กำลังเรียนอยู่ส่วนใดของบทเรียน

สรุปได้ว่า สื่อการสอน หมายถึง อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่เป็นตัวช่วยในการจัดการเรียนการสอน เพื่ออำนวยความสะดวกหรือเพื่อเพิ่มความแปลกใหม่เพิ่มความแรงจูงใจในการเรียนการสอนของนักเรียน รวมทั้งพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับหลักสูตรการจัดการศึกษาและตามความเหมาะสมและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

2.2.15 ด้านการวัดผลประเมินผล

2.2.15.1 ความหมายของการวัดผลและประเมินผล

อเนก เพียรอนุกุลบุตร (2527, น.3) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นการวินิจฉัยตีราคา บ่งบอกคุณค่าโดยสรุปโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งว่า ดี เลว เด่น ต้อย ประการใด สุภาพ วาดเขียน และอรพินธ์ โภชนดา (2528, น.3) กล่าวว่า การประเมินผลการศึกษาเป็นกาพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริง และการกระทำบางที่ขึ้นอยู่กับการวัดเพียงอย่างเดียว เช่น คะแนนสอบ แต่ส่วนมากมักเป็นการรวมการวัดหลาย ๆ อย่างต่าง ๆ กัน เพื่อวินิจฉัยคุณค่าหรือตัดสินคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ได้มาจากการวัดหลาย ๆ อย่าง

เตือนใจ เกตุษา (2535, น.1) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนซึ่งจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหลาย ๆ ชนิด มาวัดดูว่าหลังจากที่นักเรียนเรียนไปแล้ว อาจจะเป็น 1 อาทิตย์ 1 เดือน หรือ 1 ภาคเรียน เขาสัมฤทธิ์ผลในสิ่งที่เรียนไปแล้วมากน้อยเพียงใด

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2536, น.99) กล่าวว่า การวัดผล เป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัดดูสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น เช่น การวัดความสามารถทางสมองด้านต่าง ๆ การวัดคุณสมบัติทางกายภาพ เช่น น้ำหนัก ขนาดของวัดดูผลที่ได้จากการวัดเป็นจำนวนตัวเลข จุดมุ่งหมายของการวัดผลนั้นเป็นการตรวจสอบการสอนของครูอาจารย์และการเรียนของผู้เรียนในด้านการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Domain) ด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor Domain) ด้าน

เจตคติ (Affective Domain) สำหรับการประเมินผล (Evaluation) เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพคุณค่าความจริงและการกระทำบางที่ขึ้นอยู่กับกรวัดเพียงอย่างเดียว เช่น คะแนนสอบ แต่โดยทั่วไปจะเป็นการรวมการวัดหลายทาง ๆ โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการสังเกตการตรวจผลงาน การสัมภาษณ์หรือการทดสอบประกอบการพิจารณา การประเมินผลแต่ละครั้งจะประกอบด้วยผลการวัดที่ได้จากกระบวนการต่าง ๆ เกณฑ์การพิจารณาและการตัดสินใจเป็นการชี้ขาดหรือสรุปผลการเปรียบเทียบผลของการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สมบูรณ์ ชิตพงษ์ (2536, น.485) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง การกำหนดสิ่งที่มีความหมายแทนคุณลักษณะคุณภาพของสิ่งที่ต้องการวัดโดยสิ่งที่กำหนดนั้นอาจอยู่ในรูปของภาษาตัวเลขสัญลักษณ์ก็ได้ ส่วนการประเมินผล หมายถึง การนำสิ่งที่ได้จากการวัดมาตัดสิน ตีราคา ซึ่งการที่จะตัดสินหรือตีราคาสิ่งใดได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพราะผลการประเมินจะอยู่ในรูปของความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ดีหรือเลว ใช้ได้หรือใช้ไม่ได้ เป็นต้น

วนิดา เดชตานนท์ (2540, น.4) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการในการกำหนดหรือหาจำนวนปริมาณอันดับแทนคุณลักษณะของสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือแทนพฤติกรรมความสามารถของบุคคลโดยใช้เครื่องมือช่วยในการวัดผลการวัดจะอยู่ในรูปของตัวเลขหรือคะแนนหรือบรรยายลักษณะสิ่งนั้นทำให้รู้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่วัดว่ามีจำนวน หรือปริมาณเท่าใด หรือมีลักษณะอย่างไร เช่น กระดานด้ายาว 3 เมตร 50 เซนติเมตร เด็กชายแดงได้คะแนนวิชาคณิตศาสตร์ 30 คะแนน เป็นต้น

นิตยา สุวรรณศรี (2541, น.160) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินผล หมายถึง การนำผลของการวัดมาจัดลำดับคุณภาพ โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วตัดสินออกมาว่าต่ำกว่าเกณฑ์ สูงกว่าเกณฑ์ หรือเก่งปานกลาง หรืออ่อนแค่ไหนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การประเมินผล เพื่อตัดสินผลการเรียน หมายถึง การสอบปลายภาค ปลายปี เพื่อพิจารณาให้ระดับคะแนนหรือการให้สอบได้ หรือสอบตกการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมาเน้นเรื่องนี้มาก
2. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน หมายถึง การประเมินผลเพื่อต้องการทราบพื้นฐานของนักเรียนทราบความรู้ ความสามารถตามจุดประสงค์ของการสอนที่กำหนดไว้ครูจะประเมินไปควบคู่กับการสอน โดยคำนึงถึงจุดประสงค์เป็นหลักในการประเมินหลักในการประเมินผลข้อมูลที่ได้รับจะนำมาเป็นแนวทางในการประเมินผลให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งในปัจจุบันใช้การประเมินผลเช่นนี้ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา

สมนึก กัททิยธนี (2541, น.3) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการหาปริมาณความสามารถเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ต้องการอันสืบเนื่องจากการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือทางการศึกษาอย่างใดอย่างหนึ่งมาวัดผลจากการวัดจะออกมาเป็นจำนวน (คะแนน) หรือสัญลักษณ์หรือข้อมูลส่วนการประเมินผล หมายถึง การตัดสินหรือวินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดผลโดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาอย่างใดอย่างหนึ่ง

ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ (2544, น.18) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการในการกำหนดตัวเลขแทนปริมาณของสิ่งที่ต้องการวัด หรือคุณลักษณะที่ต้องการวัดอย่างมีกฎเกณฑ์ โดยต้องมีเครื่องมือประกอบการวัดและผลการวัดจะต้องตอบคำถามได้ว่ามีจำนวนมากน้อยเท่าไร (How Much) ส่วนการประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยนำผลที่ได้จากการวัดมาพิจารณาตัดสินหรือเทียบเกณฑ์ หรือมาตรฐานที่ตั้งไว้

สุวิมล ว่องวานิช (2545, น.171) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการตีความหรือตัดสินคุณค่าของสารสนเทศที่รวบรวมมาได้ โดยสารสนเทศที่รวบรวมมาได้จากกระบวนการประเมินนั้นเป็นเสมือนภาพจากกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นภาพผู้เรียนในห้องเรียนเท่านั้น สารสนเทศเหล่านั้นได้สะท้อนคุณค่าในตัวผู้เรียนที่เราตั้งไว้หรือไม่ กล่าวคือ นักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่เรามุ่งมั่นให้เขาเรียนรู้หรือไม่มากน้อยเพียงใด

กรมวิชาการ (2546, น.24) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ให้ผู้สอนให้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

วิสิษฐ์ ปิดกั้นภัย (2546, น.28) กล่าวว่า การวัดผลการประเมินผล หมายถึง การวัดคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นการวัดในด้านปริมาณหรือคุณภาพก็ได้ การวัดด้านปริมาณ ได้แก่ การวัดความยาว วัดความกว้าง ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร ความถี่ ความเร็ว ส่วนด้านคุณภาพ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับเชาว์ปัญญา พฤติกรรม เจตคติหรือเป็นกระบวนการที่รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการประเมินค่าและตัดสินใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังบกพร่องจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม สิ่งเหล่านี้เป็นข้อมูลแนวทางให้โรงเรียนได้นำมาประกอบการพิจารณา เพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิทยา ประชากุล (2548, น.30) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษาและดำเนินการประเมินผล โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การประเมินผลระดับชั้นเรียนเป็นการวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนและการประเมินผล

ระดับสถานศึกษาเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปีและช่วงชั้นของสถานศึกษา

สมสกุล รสชาติ (2548, น.67) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่จะทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพของการเรียนการสอนทราบทั้งผลการสอนของผู้สอนทราบผลการเรียนของผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรสิ่งสำคัญจากการวัดผลและประเมินผล จะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของผู้สอนและผู้บริหารด้วยว่าเป็นอย่างไร และนำเอาผลที่ได้จากการวัดการประเมินผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2549, น.5) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการบ่งชี้ผลผลิตหรือคุณลักษณะที่วัดได้จากเครื่องมือวัดผลประเภทใดประเภทหนึ่งอย่างมีระบบ

ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ (2550, น.80) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดและประเมินผลว่าการวัดผลเป็นการบอกเชิงปริมาณหรือการตีค่าเป็นตัวเลขตามกฎเกณฑ์ การประเมินผล คือ กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าของวัตถุ คน สิ่งของหรือการดำเนินงานว่าบรรลุความสำเร็จมากน้อยเพียงใด เก่งหรือไม่เก่ง ดีหรือไม่ดีโดยอาศัยข้อมูลที่ได้มาจากการวัดเป็นหลัก

โนรี ใจใส (2552, น.1) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือ/วิธีการวัดทางการศึกษาได้มากมายหลายวิธี การทดสอบ การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน การสอบถาม/สัมภาษณ์ การดูจากผลงานที่ส่งและจากปฏิกิริยา /การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวัดผลนี้จะนำไปสู่ขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation) ต่อไป การประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่ได้จากการวัดผลมาตัดสินคุณค่า เช่น เมื่อทำการวัดผลในวิชาหนึ่งแล้วนักศึกษาได้คะแนนรวม 86 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน แล้วนำมาประเมินผล/ตัดสินคุณค่า ซึ่งถ้ามีการตั้งเกณฑ์ไว้ 85 คะแนน ถือว่าการประเมินผลอยู่ในระดับดีมาก (A)

จันทราณี สงวนนาม (2551, น.154) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ทักษะกระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด ผลการประเมินจะช่วยให้ครูผู้สอนรู้ข้อบกพร่องหรือความก้าวหน้าของผู้เรียนทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้และวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้เหมาะสมได้

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553, น.247-275) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของนักการศึกษาในระดับการศึกษาต่าง ๆ เพราะผลจากการวัดจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจของครู และนักการศึกษา เพื่อใช้ปรับปรุงวิธีการสอน การแนะนำเป็นต้น ผลการสอบของนักเรียนที่ไม่ดี ไม่เพียงแต่แสดงความอ่อนของนักเรียนแต่ละคนเท่านั้น เพราะถ้าพิจารณาผลการสอบ รวมทั้งโรงเรียนก็จะแสดงถึงความบกพร่องในการสอนไม่ดีของครูด้วยและ

ถ้าพิจารณาผลการสอบ รวมทั้งในโรงเรียนก็จะแสดงถึงความบกพร่องในด้านการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่และคณะผู้บริหารอีกด้วย

ชวาล แพรัตกุล (2558, น.28) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่ครูนำทุก ๆ รายการที่ทราบจากการวัดไปใช้ โดยครูนำผลต่าง ๆ จากการวัดผลเหล่านั้นมารวมมาซึ่งมาผสม เพื่อนำไปใช้ในการวินิจฉัย ตีราคาคุณค่าและชี้ขาดลงเป็นผลสรุปว่าเด็กคนนั้น มีคุณภาพสูงหรือต่ำ ควรให้เป็นประเภทสอบได้หรือสอบตกเป็นต้น ซึ่งการประเมินผลที่ดีต้องตั้งอยู่บนรากฐานของการวัดที่ดี

สรุปได้ว่า กลไกที่จะกระตุ้นให้ เกิดการพัฒนาเพราะจะทำให้ ได้ข้อมูลย้อนกลับที่สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้มากหรือน้อยเพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้างผู้บริหารและผู้สอนที่เข้าใจระบบการประกันคุณภาพอย่างถูกต้องจะตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผลไม่กลัวการประเมินผลโดยเฉพาะการประเมินตนเอง เป็นการประเมินที่มุ่งเพื่อการพัฒนาไม่ใช่การตัดสินถูก หรือ ผิด ไม่ใช่ การประเมินเพื่อประเมินและไม่ใช่เรื่องที่ทำยากไม่ต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินมาก แต่เป็นการประเมินในงานที่ทำอยู่เป็นประจำเครื่องมือที่ใช้เป็นสิ่งที่มียอยู่แล้ว โดยไม่ต้องสร้างขึ้นใหม่ เช่น สถิติที่เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของฝ่ายวิชาการ ผลงานหรือการบ้าน การทดสอบย่อยของผู้เรียนในชั้นเรียน เป็นข้อมูลที่ครูมีอยู่แล้วเพียงแต่จัดเก็บให้เป็นระบบมากขึ้นเท่านั้น

2.2.15.2 ความสำคัญของการวัดและประเมินผล

ไพศาล หวังพานิช (2526, น.14) กล่าวว่า การประเมินผลมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ

1. ผลการวัดทำให้ทราบสภาพความจริงของสิ่งที่จะประเมินว่ามีปริมาณเท่าไร มีคุณสมบัติอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์
2. เกณฑ์การพิจารณาในการที่จะตัดสินว่าสิ่งใดดี หรือสิ่งใดเลว สิ่งใดใช้ได้หรือใช้ไม่ได้ดังนั้นจะต้องมีหลักหรือบรรทัดฐานที่ต้องการโดยนำผลการวัดนั้นมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือมาตรฐานที่ต้องการ เกณฑ์การพิจารณาในการประเมินผลการศึกษา นั้น คือ จุดมุ่งหมายของการศึกษานั้นเอง
3. การตัดสินใจเป็นการชี้ขาดหรือสรุปผลการเปรียบเทียบระหว่างผลการปฏิบัติซึ่งได้รับการวัดกับเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ว่าสูงต่ำกว่ากันขนาดไหน ทั้งนี้การตัดสินใจที่ดีต้องอาศัยการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนทุกแง่มุมและการกระทำทุกอย่างยุติธรรมโดยอาศัยสภาพและความเหมาะสมต่าง ๆ ประกอบหรือต้องมีคุณธรรมที่ดี

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, น.199) กล่าวว่า องค์ประกอบด้านการประเมินผล คือ

1. ผลการวัดที่ได้จากกระบวนการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การตรวจงาน การสัมภาษณ์หรือการทดสอบ
2. เกณฑ์การพิจารณาเพื่อจะใช้เป็นแนวทางหรือหลักในการพิจารณาว่า เก่งหรืออ่อน, พอใจหรือไม่พอใจ, ผ่านหรือไม่ผ่าน, โดยนำผลที่วัดได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้
3. การตัดสินใจเป็นการชี้ขาดหรือสรุปผลการเปรียบเทียบระหว่างผลของการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การวัดผลการเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของการวัดผลเป็นการตรวจสอบการสอนของผู้สอนและการเรียนของผู้เรียนใน 3 ด้าน คือ
  - 3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Domain)
  - 3.2 ด้านทักษะการปฏิบัติ (Psychomotor Domain)
  - 3.3 ด้านเจตคติ (Affective Domain)

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, น.11-13) กล่าวว่า หลักการวัดผลและประเมินผลการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ควรวัดหลักในการปฏิบัติ ดังนี้

1. วัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมายการวัดและประเมินผลการศึกษากระบวนการตรวจสอบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้จัดให้กับผู้เรียนนั้น ผู้เรียนสามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด ดังนั้น การวัดและประเมินแต่ละครั้งจึงต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนในการวัดและในการสอนครูก็ต้องยึดหลักสูตรเป็นหลัก โดยการวิเคราะห์หลักสูตร แล้วตั้งจุดมุ่งหมายและวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย หากการวัดแต่ละครั้งไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายที่จะวัดผลของการวัดก็จะไม่มีความหมายแต่ก่อให้เกิดความผิดพลาดในการนำผลการวัดไปใช้ ความผิดพลาดที่ทำให้การวัดได้ไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายมีดังนี้

- 1.1 ไม่ศึกษาหรือนิยามคุณลักษณะที่ต้องการจะวัดให้ชัดเจน บางครั้งผู้วัดไม่เข้าใจสิ่งที่จะวัดแจ่มแจ้งชัดเจนเพียงพอ หรือเข้าใจในสิ่งที่วัดผิดทำให้วัดได้ไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการจะวัด ข้อมูลที่ได้จะจากการวัดไม่สามารถแปลความหมายได้อย่างมั่นใจ ดังนั้น เพื่อให้การวัดตรงกับจุดมุ่งหมายที่จะวัดและเป็นรูปธรรม ผู้วัดควรนิยามหรือให้ความหมายคุณลักษณะที่จะวัดให้ชัดเจนก่อน

- 1.2 ใช้เครื่องมือไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัดเนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลมีหลายชนิด เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสอบถาม เป็นต้น ซึ่งเครื่องมือแต่ละชนิดมีลักษณะและคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการวัดคุณลักษณะที่ต่างกันออกไป หากเลือกใช้เครื่องมือ

ไม่เหมาะสมกับคุณลักษณะที่ต้องการจะวัด ข้อมูลจากผลการวัดย่อมมีความเชื่อถือได้น้อยอันจะก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการประเมินผลตามไปด้วย

1.3 วัดได้ไม่ครบถ้วนในทางการศึกษาคุณลักษณะหนึ่ง ๆ อาจมีองค์ประกอบหลายอย่าง การวัดผลจำเป็นต้องวัดให้ครอบคลุมทุกส่วนของคุณลักษณะนั้น ๆ หากวัดเพียงบางส่วนหรือด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านแต่ไม่ครอบคลุมย่อมทำให้ผล การวัดนั้นคลาดเคลื่อน และการประเมินผลก็คลาดเคลื่อนตามไปด้วย ดังนั้น เพื่อให้การวัดผลสมบูรณ์มากที่สุดควรใช้เครื่องมือหลาย ๆ ชนิดช่วยด้วย เพราะไม่มีเครื่องมือชนิดใดที่วัดผลได้ครบถ้วน

1.4 เลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะวัดไม่เหมาะสม การเลือกกลุ่มตัวอย่างในที่นี้หมายถึงกลุ่มตัวอย่างของเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด หากเลือกกลุ่มตัวอย่างของเนื้อหาและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น เลือกเอารายละเอียดปลีกย่อยมากเกินไปแทนที่จะใช้สาระหลักขององค์ประกอบนั้น ๆ ผลการวัดที่ได้ย่อมไม่ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายที่จะวัดและการแปลความหมายของผลการประเมินย่อมขาดความเชื่อถือ

2. ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ แม้ว่าเราจะมีจุดประสงค์ในการวัดที่ชัดเจน เลือกเครื่องมือวัดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์แล้วก็ตาม แต่หากเครื่องมือขาดคุณภาพผลการวัดก็ขาดคุณภาพไปด้วย และเมื่อนำผลการวัดไปประเมินผล ผลการประเมินย่อมมีโอกาสผิดพลาดได้ ดังนั้น เพื่อให้ผลของการวัดมีความเชื่อถือได้จึงควรเลือกใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ

3. คำนึงถึงความยุติธรรมความยุติธรรมเป็นคุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่งของผู้ที่ทำหน้าที่ประเมิน เป็นสิ่งที่ครูจะต้องคำนึงถึงทุกครั้งที่ทำกรวัดและประเมินผลการศึกษา กล่าวคือ จะต้องวัดและประเมินผลด้วยใจเป็นกลาง ไม่ลำเอียงหรืออคติ ตัดสินตามหลักวิชา เช่น การตรวจสอบข้อสอบโดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน จัดกระทำให้ผู้ถูกวัดอยู่ภายใต้สถานการณ์เดียวกันตัดสินผลการวัด โดยใช้เกณฑ์เดียวกัน เป็นต้น หากการดำเนินการขั้นใดขั้นหนึ่งขาดความยุติธรรมแล้วก็จะส่งผลให้การวัดผลและประเมินผลขาดความเชื่อถือตามไปด้วย

4. การแปลผลให้ถูกต้อง การวัดและประเมินผลการศึกษา มีเป้าหมายเพื่อนำผลไปใช้อธิบายหรือเปรียบเทียบกันในลักษณะนั้น ๆ ดังนั้นการแปลผลที่ได้จะต้องพิจารณาให้รอบคอบก่อนที่จะลงข้อสรุป โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์และวิธีการแปลความหมายเป็นสำคัญ พิจารณาตามหลักตรรกวิทยา ความสมเหตุสมผล ความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของการประเมินในครั้งนั้นว่าเป็นแบบอิงเกณฑ์หรืออิงกลุ่ม นอกจากนั้นครูจำเป็นต้องมีความรู้ในมาตรา การวัดและสถิติที่นำมาใช้ด้วย

5. ใช้ผลของการวัดและการประเมินให้คุ้มค่า การวัดและประเมินผลแต่ละครั้งเป็นงานที่ต้องลงทุนทั้งในด้านพลังความคิด กำลังกาย เวลา และงบประมาณ เพื่อให้สามารถวัดผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หากผลการวัดที่ครูทำนำมาเพียงตัดสินได้หรือตกให้ผู้เรียนเท่านั้น นับว่าเป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า เพราะผลการวัดและประเมินผลสามารถนำมาใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้อีก

เช่น ใช้สำหรับวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาการสอนของครู เป็นข้อมูลสำหรับแนะแนวผู้เรียนและผู้ปกครองและเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของครูปรับปรุงการบริหารงานในโรงเรียน เป็นต้น

กรมวิชาการ (2545, น.24-25) ได้ให้ความหมาย การประเมินผลการเรียนรู้อองค์ประกอบ ดังนี้

1. การประเมินผลระดับชั้นเรียนมีจุดหมายสำคัญของการประเมินระดับชั้นเรียนคือ มุ่งหาคาตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด

2. การประเมินผลระดับสถานศึกษาเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปีและช่วงชั้น สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆสถานศึกษาต้องจัดให้มีการเรียนการสอนและจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

วศิน กาญจนวณิชกุล (2545, น.26-27) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่องของการเรียนการสอนแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การประเมินผลก่อนเรียนเพื่อช่วยให้ผู้สอนได้ทราบความสามารถของแต่ละคนเพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสินว่าจะมีความสามารถเพียงพอในการศึกษาต่อหรือไม่ ถ้าไม่ดีพอจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้

2. การประเมินผลระหว่างเรียนเมื่อมีการสอนไประยะหนึ่ง ๆ ควรจะได้มีการประเมินผลผู้เรียนตามจุดประสงค์ของรายวิชานั้น ๆ เพื่อจะได้ทราบว่ามีความรู้เพียงพอหรือควรจะไปข้างหน้าได้หรือยัง

3. การประเมินผลหลังเรียนเป็นการประเมินผลรวมครอบคลุมจุดประสงค์ต่าง ๆ หลายจุดประสงค์เป็นการประเมินเพื่อตัดสินความสามารถเพื่อคว่ำที่ตั้งแต่ต้นจนบัดนี้ผู้เรียนมีความสามารถตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545, น.95) กล่าวว่า การประเมินผลมีลักษณะ ดังนี้

1. ประเมินให้ครอบคลุมทุกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้ในแผนการสอน

2. เลือกวิธีการประเมินผลที่เชื่อถือได้ และเหมาะสมกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ต้องการประเมิน

3. เลือกใช้วิธีการประเมินที่ง่ายและสะดวกในการใช้ประเมิน

4. ควรใช้เครื่องมือที่พอเชื่อถือได้ประกอบการประเมินทุกครั้ง
5. ควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและมีบทบาทในการประเมินผลตนเอง

ด้วยในบางโอกาส

6. ควรมีข้อมูลหรือสารสนเทศที่แสดงว่าทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้นำผลของการประเมินไปใช้ประโยชน์เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน

7. ในกรณีที่เป็นการประเมินผลการเรียนที่สำคัญ เช่น การทดสอบย่อย การสังเกตที่ต้องใช้ เครื่องมือประกอบการใช้ในงานให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือแบบฝึกหัดผู้สอนอาจจะระบุไว้ในภาคผนวกได้ ควรคำนึงและยึดถือหลักการประเมินก่อนการเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียน ทุกครั้งในการจัดการเรียนการสอน โดยวิธีที่ง่ายและเหมาะสม เช่น ประเมินก่อนเรียนโดยการซักถาม ทำแบบฝึกหัด เล่าเรื่องแสดงความคิดเห็น ทดสอบสมรรถภาพย่อยด้านต่าง ๆ ทดลองปฏิบัติหรือแสดงออกอื่น ๆ ตามลักษณะเนื้อหาวิชาประเมินระหว่างเรียน โดยการสังเกตซักถาม ทำแบบฝึกหัด ทดสอบย่อย ตรวจสอบผลงาน ผลการจัดกิจกรรมหรือการแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ

เกษม ชาวคาเขตร์ (2549, น.160) กล่าวว่า ความสำคัญของการประเมินผล มีดังนี้

1. เพื่อปรับปรุงแผนงานและโครงการต่าง ๆ
2. เพื่อปรับปรุงโครงสร้างขององค์การ
3. เพื่อปรับปรุงการบริการเพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับ

นโยบายการบริหารและการปฏิบัติสำหรับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กลุ่มคนในองค์การผู้บริหาร โครงการองค์กรที่ให้ทุนสนับสนุน ประชากรทั่วไปและผู้ประเมินผลโครงการและการวัดผลประเมินผล

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550, น.81-82) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน การสอนที่สมบูรณ์จะต้องเริ่มที่การตั้งจุดมุ่งหมายของการสอน เตรียมเนื้อหา กิจกรรมและสื่อในเรื่องที่จะสอน สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลลงมือสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนนอกจากจะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนแล้ว การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนยังกระทำเพื่อจะได้ทราบพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนและเพื่อตัดสินใจเลื่อนขั้นดังนั้นการวัดผลและประเมินผลเป็นกิจกรรมทางวิชาการที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง การเรียนการสอนจะได้ผลดีเพียงไร หรือบรรลุจุดหมายหรือไม่ย่อมทราบได้จาก การวัดผลหรือประเมินผลหน้าที่ของผู้บริหารในด้านการวัดและประเมินผล คือ การส่งเสริมให้ครูรู้จักหลักการและวิธีการวัดผลและประเมินผลนอกจากนี้ตัวผู้บริหารเองต้องมีความรู้ในเรื่องการวัดผลและประเมินผลด้วย เพราะจะได้เข้าใจและสามารถแนะนำครูผู้สอนได้ ผู้บริหารจะต้องช่วยบริการและอำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลต่าง ๆ

2.2.15.3 ความมุ่งหมายของการประเมินผล

พิชิต ฤทธิจรูญ (2545, น.11-13) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนการสอน มีความมุ่งหมายหลายประการ ซึ่งครูสอนอาจเลือกใช้ให้ตรงกับความต้องการ ดังนี้

1. เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียน
2. เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน
3. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
4. เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่อง
5. เพื่อตัดสินผลการเรียน
6. เพื่อจัดตำแหน่งหรือจัดประเภท
7. เพื่อเปรียบเทียบระดับพัฒนาการ
8. เพื่อพยากรณ์หรือทำนาย
9. เพื่อประเมินค่า

การวัดผลและประเมินผลดังกล่าว เป็นการตรวจสอบคุณภาพของครูผู้สอน และผู้เรียนว่ามีผลของการเรียนการสอนเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใดและยังเป็น เครื่องมือที่ผู้สอนจะใช้สำหรับการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2.2.15.6 ประโยชน์ของการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการเรียนการสอนมีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, น.166-167)

- 1) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู อาจารย์ ทำให้ครูอาจารย์ทราบว่า ผลการสอนของตนเองเป็นอย่างไรและจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น
- 2) เพื่อปรับปรุงการเรียนของนักเรียน นักศึกษา นักเรียน นักศึกษาจะ ได้ทราบว่าตนมีความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเอง
- 3) เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานในสถานศึกษาทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร โครงการสอน บันทึกการสอนที่นำมาสู่การปฏิบัติว่าประสบปัญหาอย่างไรจะได้แก้ไขปรับปรุงอย่างไร
- 4) เพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป เช่น ผลการเรียน การศึกษาสำเร็จตามหลักสูตรเป็นแนวทางในการทำงานและศึกษาต่อ
- 5) เป็นหลักฐานด้านการศึกษาของสถานศึกษาในด้านการรับนักศึกษา ผลการเรียนและการสำเร็จตามหลักสูตร
- 6) เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ สถานศึกษาในด้านผลการเรียนและการสำเร็จการเรียนของนักเรียน นักศึกษา

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นระบบนั้น ประกอบด้วย ชั้นเตรียมการ การสอน และการประเมินการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ การจัดทำ แผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในชั้นเรียนการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล การเรียนรู้ในเนื้อหาสาระโดยต้องสอดคล้องและเหมาะสมการผลิต และขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนให้ สอดคล้องกับเนื้อหา ทันสมัยและการวัดและประเมินผลทำให้ผู้สอนและผู้เรียนทราบข้อบกพร่องของ ตนเอง ผู้สอนก็ทราบว่าผลการสอนของตนเองเป็นอย่างไร ผู้เรียนก็ทราบว่าตนเองมีความรู้ ความเข้าใจ เพียงใดซึ่งจะเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาทั้งผู้สอนและผู้เรียน ดังนั้นผู้วิจัยได้นำเอาทฤษฎีการจัด การเรียนการสอนมาเป็นกรอบแนวคิดในการทำการวิจัยครั้งนี้

2.3 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3.1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นวลจิตต์ เชาวภีรติพงษ์ (2542, น.52-53) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ซึ่งต้องประกอบด้วยกิจกรรม ที่ส่งเสริมให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์ และเรียนรู้จากผู้อื่น ผู้เรียนมีการเคลื่อนไหวทางร่างกาย ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่เกี่ยวกับกระบวนการต่าง ๆ และมีโอกาสนำความรู้ไปใช้

ทิตนา แคมมณี (2542,น.25) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมเรียนรู้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา และมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง และได้ เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม และมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลาย ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย และมีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกายในการทำกิจกรรมในลักษณะ ต่าง ๆ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นการทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียน เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

กรมวิชาการ (2543, น.15) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ คือ การกำหนดจุดหมาย สาระ กิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผลที่มุ่ง พัฒนาคนและชีวิตให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถสอดคล้องกับความถนัดความ สนใจ และความต้องการของผู้เรียน

วุฒินันท์ อบอุ่น (2544, น.30) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ มีความหมายแตกต่างกันไปตามที่นักการศึกษาเห็นว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่ควรเน้น เช่น เป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย เป็นต้น โดยหลักการแล้วแนวคิดนี้มาจากแนวคิดทางการศึกษาของ (John Dewey) ซึ่งเป็นต้นคิดในเรื่องของ “การเรียนรู้โดยการกระทำ” การจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ เป็นการเปลี่ยนบทบาทในการเรียนของผู้เรียนจากการเป็นผู้รับมาเป็นผู้เรียน และเปลี่ยนบทบาทครูจากผู้สอนมาเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญช่วยส่งเสริมแนวคิดหลักของ จอห์น ดิวอี้ ให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และเป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้น

กรมวิชาการ (2544, น.40) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ทุกฝ่ายทั้งผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง

ขจรศักดิ์ ดีแสน (2545, น.61-62) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้รู้วิธีเรียนรู้ วิธีวิเคราะห์ สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ค้นพบเองจากประสบการณ์จริงในการปฏิบัติ และใฝ่ใจที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีกระบวนการเรียน การวัดผลประเมินผลที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ทุกฝ่ายมีบทบาทสำคัญในการกำหนดจุดหมาย สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผลที่มุ่งพัฒนาคนให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ตามศักยภาพ สอดคล้องกับความถนัดความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา และมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม และมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

2.2.2 หลักการและแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นักการศึกษาได้กล่าวถึงแนวคิดและหลักการในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

ทิตินา แคมมณี (2542, น. 56) กล่าวถึง แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า

1. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่คิดว่าให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์
2. การสรรค์สร้างความรู้ (Constructivism) หมายถึง การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสรรค์สร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นแนวคิดที่สามารถนำมาใช้เสริมในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน

เป็นสิ่งสำคัญได้ชัดเจน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา คือ ได้คิดได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง

3. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) เนื่องจากเนื้อหาความรู้ในโลกนี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และจะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้เรียนคงไม่สามารถจะเรียนรู้ได้หมด ผู้เรียนจะต้องเลือกสรรสิ่งที่ตนเองสนใจและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาได้ด้วยตนเอง

4. ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเปรียบเสมือนแหล่งความรู้ที่มีคุณค่า ถ้าผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลเข้ามา การเรียนรู้ของผู้เรียนจะขยายขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวางมากกว่าการได้ปฏิสัมพันธ์กับครูเพียงแหล่งเดียว

5. ให้ผู้เรียนฝึกฝนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เป็นการทำให้ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตจริงได้

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, น.70-72) กล่าวถึง แนวคิดและหลักการในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะ คือ

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง การที่ครูผู้สอนใช้กิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนตามความสนใจ ความถนัด มีอิสระและสนุกสนาน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนได้มีบทบาทมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด ได้เคลื่อนไหวร่างกายมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียน ตั้งเกณฑ์การให้คะแนน และประเมินผลตามศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

2. การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น หมายถึง การดำเนินการจัดกิจกรรมของครูผู้สอนให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน แลกเปลี่ยนและเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ ความคิด เรียนรู้การอยู่ร่วมกัน และการทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่น

3. การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง หมายถึง การที่ครูผู้สอนให้ผู้เรียนได้มีการสร้างความรู้ด้วยตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติจริง สรุปลงเป็นองค์ความรู้ของตนเอง

4. การเรียนโดยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง หมายถึง การที่ครูให้ผู้เรียนใช้กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการทำงาน ให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์จุดดี จุดด้อยของตนเอง เพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนของตนเอง

5. การเรียนรู้แบบองค์รวม หมายถึง การที่ครูผู้สอนได้แนะนำส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งที่ใกล้ตัวในท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยซึ่งมีความหมายต่อการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และแก้ปัญหาสภาพสังคม

วิเศษ ชินวงศ์ (2544, น.18) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรคำนึงถึงแนวคิดและหลักการต่อไปนี้

1. สมรรถนะของมนุษย์มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด มีความพร้อมที่จะเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้โดยอาศัยระบบประสาทสัมผัส คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกายใจ

2. ความหลากหลายของสติปัญญาหรือพหุปัญญา ความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์จำแนกได้ 10 ประเภท คือ ด้านภาษา ดนตรี ตรรกและคณิตศาสตร์ การเคลื่อนไหว ศิลปะมิติสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การสื่อสารด้านความรู้สึกความลึกซึ้งภายในจิตใจ ด้านความเข้าใจธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณและด้านจิตนิยม ดังนั้น การจัดกระบวนการเรียนการสอน ควรจัดกิจกรรมให้หลากหลาย เพื่อส่งเสริมศักยภาพความเก่งความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้แต่ละคนได้พัฒนาความถนัด ความเก่งตามศักยภาพของตน

3. การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ควรจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาลงโดยให้ผู้เรียนได้เรียนจากสถานการณ์จริง และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง

สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ (2544, น.35) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องคำนึงถึง

1. ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ให้มากที่สุด
3. เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองโดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ในสภาพความเป็นจริง

4. การพึ่งพาตนเองเพื่อให้เกิดทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และสามารถเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนได้

5. เน้นการประเมินตนเอง โดยครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองได้มากขึ้น รู้จุดเด่น จุดด้อย และพร้อมที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การประเมินในส่วนนี้เป็นการประเมินตามสภาพจริงและใช้แฟ้มสะสมผลงานเข้าช่วย

6. เน้นความร่วมมือ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิต

7. เน้นรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งอาจจัดทั้งในรูปแบบเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล

สรุปได้ว่า หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นจะต้องให้ผู้เรียน มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้เรียนรู้ โดยพยายามจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ ได้ปฏิบัติจริง ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สื่อ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยตรง โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้

2.3.3 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ทิตานา แชมมณี (2542, น.54-55) กล่าวถึง เทคนิคการจัดกิจกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) ดังนี้

1. Construct หมายถึง การสร้างความรู้ตามแนวคิดของ Constructivism โดยพฤติกรรมกรเรียนรู้ที่ดีควรมีกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมด้านสติปัญญา

2. Interaction หมายถึง การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวโดยพฤติกรรมกรเรียนรู้ที่ดี จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล และแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

3. Physical Participation หมายถึง การให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกาย โดยการทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย

4. Process Learning หมายถึง การเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ กิจกรรมกรเรียนรู้ที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

5. Application หมายถึง การนำความรู้ที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ

กาญจนา ไชยพันธ์ (2544, น.44) กล่าวว่า ครูจะต้องจัดกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. การเตรียมการสอน คือ ครูต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่สอน รวมถึงแหล่งความรู้ที่จะให้เด็กศึกษาค้นคว้า ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

2. การเตรียมสื่อ อุปกรณ์ กิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหา วัสดุของนักเรียนและสื่อ ต้องมีความหลากหลาย

3. การเตรียมกิจกรรมหรือแผนกิจกรรม โดยครูจะต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ และความต้องการของผู้เรียน

4. การเตรียมการวัดประเมินผลต้องตรงกับจุดประสงค์ และครอบคลุมความรู้ จิตพิสัย และการปฏิบัติ

สรุปได้ว่า เทคนิคในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งด้านเนื้อหา สื่อการสอน หรือวิธีการประเมิน โดยคำนึงถึงความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล และเทคนิคในการสอนนั้นควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับคนอื่น และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

2.3.4 วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542, น.23) ได้รวบรวมวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่สามารถเลือกนำมาใช้ให้สัมพันธ์กับเนื้อหาประสบการณ์การพัฒนาทักษะตามวัตถุประสงค์ของหน่วยเรียนนั้น ๆ ซึ่งมีอยู่มากมายหลายแบบ ดังต่อไปนี้

1. วิธีสอนแบบเน้นปัญหา (Problem-Based Teaching and Learning)
2. วิธีสอนแบบเน้นโครงการ (Project-Based Teaching and Learning)
3. วิธีสอนแบบเน้นกระบวนการสืบสวน (Inquiry-Based)
4. วิธีสอนแบบเน้นกระบวนการคิด (Thinking-Based)
5. วิธีสอนแบบเน้นความคิดรวบยอด (Concept-Based)
6. วิธีสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม (Group Process-Based)
7. วิธีสอนแบบตั้งคำถาม (Questioning - Based)
8. วิธีสอนแบบโต้วาที (Debate)
9. วิธีสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)
10. วิธีสอนแบบกรณีตัวอย่าง (Case)
11. วิธีสอนแบบใช้บทเรียนแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning Module)

ทักษิณา เครือหงส์ (2550, น.15-20) ได้เสนอแนวทางสำหรับผู้สอนที่ใช้หลักการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

1. ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ รู้เป้าหมายของการจัดการศึกษา และหลักสูตรการศึกษา โดยการศึกษาข้อมูล พระราชบัญญัติการศึกษา ตำราเอกสารหลักสูตร หลักสูตรสาขาวิชา ลักษณะรายวิชาจัดทำแผน การสอนและเอกสารประกอบการสอน
2. ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคลใช้หลักการวิเคราะห์ผู้เรียน เช่น วิเคราะห์จากรูปแบบการเรียนรู้ ความภูมิใจตนเอง เจตคติต่อวิชาความคาดหวังในการเรียน ใช้แบบวัดความรู้พื้นฐานของผู้เรียน (Pretest) ก่อนเรียน วัดผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายหน่วยและมีการมอบหมายงานให้ผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอน
3. ครูผู้สอนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น การบูรณาการเนื้อหาการจัดการเรียนรู้เพื่อชี้แนะการรู้คิด

4. ครูผู้สอนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนของตนเองและผู้เรียน เช่น ใช้คอมพิวเตอร์ในการหาความจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มอบหมายให้ผู้เรียนค้นคว้าและนำมาอภิปรายในชั้นเรียน ฝึกการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลข้อมูล และจัดทำรายงานพัฒนาและใช้สื่อการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5. ครูผู้สอนมีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน เช่น มอบหมายงานเดี่ยวและงานกลุ่ม ประเมินผลการเรียนรู้จากผลงานที่มอบหมายในระหว่างเรียน และทดสอบหลังเรียน

6. ครูผู้สอนมีการนำผลประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพการนำผลการประเมินการเรียนรู้มาเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน

7. ครูผู้สอนมีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปใช้พัฒนาผู้เรียนสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูจะต้องเลือกวิธีการสอนที่มีความหลากหลายสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยโดยวิธีการสอนที่นำมาใช้นั้นจะต้องเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ ฝึกแก้ปัญหาด้วยตนเอง และจะต้องมีการประเมินผลตามสภาพจริง และเป็นไปตามหลักการของวิธีการสอนนั้น ๆ ด้วย

2.3.5 การใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้

ทักษิณา เครือหงส์ (2550, น.44-50) ได้นำเสนอรายงานการวิจัยการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ไว้ดังนี้ในระบบการศึกษานั้นเทคโนโลยีสารสนเทศได้ถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนในหลายรูปแบบ ได้แก่ การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction : CAI) คอมพิวเตอร์ช่วยจัดการเรียนการสอน (Computer Managed Instruction) มัลติมีเดีย (Multimedia) และ IT Campus เป็นต้น

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction : CAI) หมายถึงบทเรียนที่ได้จัดกระทำไว้อย่างเป็นระบบเพื่อใช้กับคอมพิวเตอร์ โดยการนำเสนอเนื้อหาที่ต้องการสอนกับผู้เรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) คอมพิวเตอร์โดยตรงตามความสามารถองค์ประกอบของ CAI คือ เป็นการเรียนโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ บทเรียนได้ถูก

การออกแบบการสอนนิยมใช้วิธีการ ได้แก่

1. Drill – and - Practice Method
2. Tutorial Method
3. Gaming Method
4. Simulation Method
5. Discovery Method
6. Problem Solving Method

คอมพิวเตอร์ช่วยจัดการเรียนการสอน (Computer Managed Instruction) หมายถึง การนำระบบการจัดเก็บและจัดกระทำข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในขบวนการจัดการเรียน การสอน เพื่อที่สามารถติดตามและควบคุมขบวนการการสอนและการพัฒนาการสู่ความสำเร็จของ ผู้เรียนแต่ละคน ในปัจจุบันนิยมนำมาใช้งานต่อไปนี้

1. Computer – Based Testing
2. Recording Keeping
3. Computer Prescription of Media / Material / Activities
4. Computer Scheduling, Inventorying and Budgeting
5. Computer – Generated Materials
- 6 Computer – Based Instruction Design

มัลติมีเดีย (Multimedia) หมายถึง การใช้คอมพิวเตอร์ร่วมกับโปรแกรมซอฟต์แวร์ในการ สื่อความหมายโดยการผสมผสานสื่อหลายชนิด เช่น ข้อความ (Text) กราฟิก (Graphic) ภาพเคลื่อนไหว (Animation) เสียง (Sound) และวีดิทัศน์ (Video) เป็นต้น กรณีที่ผู้ใช้สามารถควบคุมสื่อให้นำเสนอ ออกมาตามต้องการได้เรียกว่า มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ (Interactive Multimedia) การปฏิสัมพันธ์ของผู้ใช้ สามารถจะกระทำได้โดยผ่านทางแป้นพิมพ์ (Keyboard) เมาส์ (Mouse) หรือตัวชี้ (Pointer) เป็นต้น

การใช้มัลติมีเดียในลักษณะปฏิสัมพันธ์จะช่วยให้ผู้ใช้สามารถเรียนรู้ หรือทำกิจกรรม รวมถึงดูสื่อต่าง ๆ ด้วยตัวเองได้ สื่อต่าง ๆ ที่นำมารวมไว้ในมัลติมีเดีย เช่น ภาพเสียง วีดิทัศน์ จะช่วยให้ เกิดความหลากหลายในการใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในแนวทางใหม่ที่ทำให้ คอมพิวเตอร์มีความน่าสนใจหรือสร้างความสนใจ เป็นการเพิ่มความสนุกสนาน ในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น คุณค่ามัลติมีเดียเพื่อการเรียนการสอน คือ เป็นสื่อทางการเรียนการสอนที่มีขอบเขตกว้าง เพื่อทางเลือก ในการเรียนการสอน สามารถตอบสนองรูปแบบของนักเรียนที่แตกต่างกันได้โดยสามารถจำลอง สถานการณ์ของวิชาต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงก่อนการลงมือปฏิบัติจริง สามารถทบทวนขั้นตอนและกระบวนการได้ อาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาการทางด้านสื่อและเทคโนโลยี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการเรียนของผู้เรียนและด้านการสอนของผู้สอนด้วย

อนาคตเทคโนโลยีทางการเรียนการสอน (Future Technology of Instruction) จะมี รูปแบบดังนี้

1. การเรียนจะเน้นพัฒนาการเป็นรายบุคคลมากขึ้น เนื่องจากมีสื่อการเรียนและ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการความสนใจและความสามารถของผู้เรียนมากขึ้นวิธีการเรียน (Learning Styles) ของแต่ละคนขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะและนิสัยของผู้เรียนซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ และการตอบสนองต่อสถานการณ์ทางการเรียน

2. การเรียนการสอนจะผ่านเครื่องช่วยสอนและผู้ชำนาญเฉพาะด้านมากขึ้นการผลิตซอฟต์แวร์ เพื่อใช้ทางการศึกษาจะทำให้เครื่องช่วยสอนทำหน้าที่แทนครู เครื่องช่วยสอนเป็นผลรวมของการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม (Instruction) สามารถโต้ตอบกับเครื่องช่วยสอนหรือสมองกล (Artificial Intelligence) ซึ่งทำหน้าที่เสมือนครู เพื่อนักเรียน ผู้ควบคุมและอื่น ๆ

3. ผู้เรียนจะใช้อุปกรณ์การเรียนที่เป็นผลผลิตของเทคโนโลยี การพัฒนาเทคโนโลยี ทำให้มีผู้ใช้เทคโนโลยีมากขึ้น

4. แนวความคิดของเทคโนโลยีในรูปของสิ่งผลิตเป็นรูปของเทคโนโลยีทางระบบ แนวทางในการเรียนการสอนภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มกำลังความสามารถ

5. มีการเชื่อมโยงความสามารถทางสมองกับเครื่องมือทางเทคโนโลยี ซึ่งอาจจะมีทั้งช่วยเพิ่มพื้นที่ในการจำ ถ่ายทอดระบบการทำงานของสมองผ่านเครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยอาจรวมไปถึงการควบคุมการทำงานด้วย การพัฒนาอาจเริ่มจากผู้พิการแล้วพัฒนาไปใช้กับคนทั่วไปได้ ในประเทศที่พัฒนาแล้วการสร้างเทคโนโลยีมีความสำคัญยิ่ง เป็นตัวกำหนดความเจริญทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศได้ในอนาคต

2.3.6 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

อรรถัย มูลคำและคณะ (2542, น. 25-27) กล่าวว่า ขั้นตอนของการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังนี้

1. ขั้นนำ เป็นการสร้าง และกระตุ้นความสนใจหรือเตรียมความพร้อมในการเรียน

2. ขั้นกิจกรรม เป็นการจัดกิจกรรมตามหลักการเพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construct) มีปฏิสัมพันธ์ช่วยกัน เรียนรู้ (Interaction) มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ (Participation) เรียนรู้กระบวนการ/ผลงานและความรู้ (Process/Product) และนำความรู้ไปใช้ (Application)

3. ขั้นวิเคราะห์ เป็นการอภิปรายผลจากกิจกรรม โดยทำการวิเคราะห์ อภิปรายผลงาน และข้อความรู้ที่สรุปได้จากกิจกรรม และวิเคราะห์ อภิปรายกระบวนการเรียนรู้

4. ขั้นสรุปประเมินผล เป็นการสรุป/ประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

กรมวิชาการ (2544, น.61) กล่าวถึง ขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

1. ขั้นนำ และสำรวจความต้องการเป็นการสำรวจความต้องการและความสนใจของผู้เรียนโดยการซักถาม สังเกตสัมภาษณ์ พูดคุยหรือทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อสำรวจพื้นฐานความรู้เดิม มีการสร้างและกระตุ้นความสนใจ

2. **ขั้นเตรียมการ** ครูเตรียมเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และวางแผนการเรียนการสอนซึ่งครูจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันวางแผนการเรียนด้วย

3. **ขั้นดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** ซึ่งประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และขั้นวิเคราะห์ อภิปรายผลงาน องค์ความรู้ที่สรุปได้จากกิจกรรมการเรียนรู้

4. **ขั้นประเมินผล** เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยการประเมินเกี่ยวกับพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน จะต้องวัดประเมินผลให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งด้านเจตคติ ทักษะกระบวนการ และผลงาน ซึ่งเป็นการวัดผลตามสภาพจริงโดยเน้นการวัดจากการปฏิบัติหรือแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งสามารถประเมินผลได้ทั้งระหว่างการเรียนการสอน และประเมินสรุปผล

5. **ขั้นสรุปและนำไปประยุกต์ใช้** เป็นการสรุปประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ซึ่งพิจารณาได้จากการแสดงผลงาน การนำเสนอข้อค้นพบ การพัฒนาปรับปรุงตนเองของผู้เรียน และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ที่เกิดประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และการดำรงชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า ขั้นตอนที่สำคัญในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้สำรวจความต้องการ เป็นการสร้าง และกระตุ้นความสนใจ เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในการเรียน เป็นการเตรียมความพร้อมของครูในทุก ๆ ด้าน ทั้งเนื้อหา และวิธีการตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ครูทำการสอน โดยทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูได้เตรียมไว้ตามวิธีการของการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินผลตามสภาพจริง โดยเน้นการวัดผลจากการปฏิบัติ และแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียนสรุปและนำไปประยุกต์ใช้ เป็นการสรุปผลการเรียนรู้ของนักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตจริง

2.3.7 การวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3.7.1 การวัดพฤติกรรมการเรียนรู้

พนิต เข้มทอง (2541, น.16-20) ระบุเกณฑ์การวัดไว้ดังนี้

1. **ความรู้ความจำ (Recognition) ความรู้** – ความจำ คือ ความสามารถในการระลึกถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านมาเคยมีประสบการณ์ และสามารถถ่ายทอดสิ่งที่บันทึกไว้ออกมาได้ ถูกต้องการวัดความรู้ความจำ คือ การวัดการระลึก (Recall) ประสบการณ์เกี่ยวกับรายละเอียดวิธีการข้อปฏิบัติ ข้อสรุป ตัวทฤษฎี

2. **ความเข้าใจ (Comprehension) ความเข้าใจ** คือ ความสามารถในการแปลความ ตีความ ขยายความการวัดความเข้าใจ คือ ถามความหมายหรือนัยที่ซ่อนเร้น เช่น ให้ยกตัวอย่างตามความหมาย เปรียบเทียบความหมาย คาดคะเนสถานการณ์เรื่องราวจากรายละเอียดหรือข้อมูล

3. **การนำไปใช้ (Application) การนำไปใช้** คือความสามารถในการนำความรู้ที่มีอยู่เดิมไปแก้ปัญหาหรือพลิกแพลงใช้ในสถานการณ์ที่แปลกใหม่ทำนองนั้นได้ ตัวอย่างลักษณะของ

คำถาม เช่น ต้องเป็นเรื่องราวใหม่ที่นักศึกษาไม่คุ้นเคย คำถามต้องซ่อนเงื่อนไขให้เกิดปัญหา ตัวคำถามจะต้องเกี่ยวพันระหว่างหลักวิชาและการคิดคำตอบจะต้องมีลักษณะที่ให้เลือกหลักวิชาที่เหมาะสมกับเรื่องนั้น ๆ การวัดการนำไปใช้ คือ การประยุกต์หลักวิชา กฎ ทฤษฎี วิธีการเพื่ออธิบายเรื่องราวหรือปรากฏการณ์ที่แปลกใหม่ การหาผลลัพธ์ การคำนวณเลือกวิธีการ เลือกเครื่องมือที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แก้ปัญหาในสถานการณ์จริงหรือในชีวิตประจำวัน

4. การวิเคราะห์ (Analysis) การวิเคราะห์ คือ ความสามารถในการแยกแยะส่วนประกอบของเรื่องราวแล้วสกัด ให้เห็นความสัมพันธ์ ความสำคัญ และหลักการของเรื่องราว เพื่อค้นหาสิ่งที่ซ่อนอยู่ในเรื่องราวนั้น ความต่าง ความเข้าใจ เน้นความสามารถในการจับความหมายของเรื่องราวการนำไปใช้เน้นการนำหลักหลักการ และทฤษฎีมาใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) การสังเคราะห์ คือ ความสามารถการรวบรวมวัตถุดิบของข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็น ตั้งแต่ 2 ชนิด หรือ 2 เรื่องขึ้นไปเข้าด้วยกันแล้วสร้างให้เป็นสิ่งใหม่แตกต่างไปจากส่วนประกอบเดิม

6. การประเมินค่า (Evaluation) การประเมินค่า คือความสามารถในการตีค่าต่าง ๆ โดยสรุปอย่างมีหลักเกณฑ์ว่าสิ่งนั้นมีคุณค่าดี เลว หรือเหมาะสมอย่างไร ลักษณะคำถามมี 2 ชนิด คือ

6.1 ประเมินโดยใช้เกณฑ์ภายใน: ใช้เนื้อหาเรื่องราวที่เรียนมาเป็นเกณฑ์พิจารณา ความเหมาะสม ความถูกต้อง ความสมเหตุสมผล

6.2 ประเมินโดยใช้เกณฑ์ภายนอก: นำคุณธรรม ค่านิยมหรือเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมยอมรับมาเป็นมาตรฐานในการตีความ

2.3.7.2 การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง

เพื่อให้การวัดและประเมินผลสะท้อนถึงผลการเรียนรู้อย่างแท้จริงของผู้เรียน และครอบคลุมจุดมุ่งหมายจากการวัดและประเมินผลทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ซึ่งการวัดและประเมินผลด้านพุทธิพิสัยจะวัดการสังเคราะห์และการประเมินค่าดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนจิตพิสัยมีลำดับพัฒนาการตั้งแต่การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างคุณค่า การจัดระบบและการสร้างลักษณะนิสัย และในด้านทักษะพิสัย คือการวัดทางทักษะหรือการฝึกปฏิบัติต่าง ๆ จุดมุ่งหมายของการวัด และประเมินผล ทั้ง 3 ด้าน จะต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กัน และเป็นการวัดและประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) จากหนังสือคู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้สรุปลักษณะสำคัญของการวัดและประเมินผลจากสภาพจริงไว้ดังนี้

1) การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง มีลักษณะที่สำคัญ คือ ใช้วิธีการประเมิน กระบวนการคิดที่ซับซ้อน ความสามารถในการปฏิบัติงาน ศักยภาพของผู้เรียนในด้านของผู้ผลิตและ กระบวนการที่ได้ผลผลิตมากกว่าที่จะประเมินว่าผู้เรียนสามารถจดจำความรู้อะไรได้บ้าง

2) เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียน เพื่อวินิจฉัยผู้เรียนในส่วนที่ควร ส่งเสริมและส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถ ความสนใจและความต้องการของแต่ละบุคคล

3) เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้ง ตนเอง และของเพื่อนร่วมห้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เชื่อมั่นในตนเอง สามารถพัฒนา ตนเองได้

4) ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนการสอน และการวางแผนการสอนของผู้สอนว่าสามารถตอบสนองความสามารถความสนใจและความต้องการ ของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้หรือไม่

5) ประเมินความสามารถของผู้เรียนในการถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริงได้

6) ประเมินด้านต่าง ๆ ด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง แนวดำเนินการในการประเมินตามสภาพจริง

ไพศาล หวังพานิช (2552, น.29) ได้ให้แนวดำเนินการในการประเมินตามสภาพจริง ไว้ดังนี้

1. ยึดการประเมินตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ (หมวด 4 มาตรา 26) “ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตาม ความเหมาะสม ของแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา”

2. การประเมินตามสภาพจริงเป็นวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับกระบวนการ เรียนการสอนแบบ “การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning)” หรือ “การสอนแบบเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ” ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรม การปฏิบัติจริง การสืบค้นจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ หรือใช้วิธีการสอนอย่างหลากหลาย

3. การประเมินตามสภาพจริง เน้นข้อมูลที่ถูกต้อง – ครบถ้วน ก่อนการตัดสิน หรือต้องรู้จักสิ่งที่จะประเมินหรือคนที่ถูกประเมินอย่างแท้จริง จึงต้องอาศัยความไถ่ความพยายาม ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความมั่นใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรให้ความสำคัญกับ “กระบวนการ เรียนรู้ (Learning Process) และผลปฏิบัติ (Performance)” เป็นพิเศษ หรือเน้น “ทำอะไรได้มากกว่า รู้อะไร”

4. การประเมินตามสภาพจริงที่มีประสิทธิภาพควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ และชัดเจน (Systematic and Objective Process) โดยแนวคิดดำเนินการหลัก คือ

4.1 กำหนดสิ่งที่จะประเมิน ต้องประเมินพฤติกรรมความสามารถ และ คุณลักษณะด้านใดบ้าง และจะประเมินแต่ละด้านเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด

4.2 กำหนดวิธีการ/เครื่องมือประเมิน จะประเมินด้วยวิธีการใด หรือใช้ เครื่องมือชนิดใด

4.3 กำหนดวิธีการดำเนินการประเมินจะประเมินแต่ละด้านเมื่อใด ที่ไหน ก็ครั้ง ใครเป็นผู้ประเมิน

4.4 ดำเนินการจัดทำรายละเอียดการดำเนินการพร้อมทั้งสร้างเครื่องมือ ประเมินอย่างมีคุณภาพทั้งในด้าน Validity และ Reliability

4.5 ดำเนินการประเมิน สรุปผล

2.3.7.3 วิธีการวัดและประเมินผล

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น.18-20) ระบุวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของผู้เรียน ซึ่งสามารถสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน โดยผลการประเมินอาจจะได้มาจาก แหล่งข้อมูลและวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observe) การสังเกตทำให้สามารถเรียนรู้เรื่องราวของ ผู้เรียนแต่ละคนได้ แต่การสังเกตที่ไม่ได้เตรียมการในรายละเอียดต่าง ๆ หรือใช้วิธีการที่ไม่ดีก็จะทำให้ ขาดความเชื่อมั่นได้ การใช้วิธีการสังเกตโดยตรงทำให้ได้ข้อมูลที่ดี และในการสังเกตจะต้องเลือกว่าจะ สังเกตตามกรอบที่กำหนดไว้หรือไม่

2. การสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์เป็นวิธีการที่ดีที่สุด ทำให้รู้ ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในตอนที่ไม่ได้สังเกตด้วยตัวเองนั้นเป็นอย่างไร การสัมภาษณ์สามารถใช้ได้อย่าง กว้างขวาง เช่น สัมภาษณ์ความคิดของผู้เรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ระหว่างที่อยู่ในสถานการณ์ เดียวกัน

3. การวัดผลประเมินผลด้านความสามารถ (Performance Assessment) ความสามารถของผู้เรียนประเมินได้จากการแสดงออกโดยตรงจากการทำงานต่าง ๆ เป็นสถานการณ์ ที่กำหนดให้ ซึ่งเป็นของจริงหรือใกล้เคียงกับสภาพจริง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาหรือ ปฏิบัติงานได้จริงโดยประเมินจากกระบวนการทำงานกระบวนการคิดโดยเฉพาะความคิดขั้นสูง และ ผลงานที่ได้ลักษณะสำคัญของการประเมินความสามารถ คือ กำหนดวัตถุประสงค์ของงาน วิธีการทำงาน ผลสำเร็จของงาน มีคำสั่งควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงานและมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน การประเมินความสามารถที่แสดงออกของผู้เรียนทำได้หลายแนวทางต่าง ๆ กัน ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม สถานการณ์ และความสนใจของผู้เรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

3.1 มอบหมายงานให้ทำงานที่มอบหมายให้ทำต้องมีความหมายมีความสำคัญ มีความสัมพันธ์กับหลักสูตร เนื้อหาวิชา และชีวิตจริงของผู้เรียน ผู้เรียนต้องใช้ความรู้หลายด้านในการปฏิบัติงานที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทำงาน และการใช้ความคิดอย่างลึกซึ้ง

3.2 การกำหนดชิ้นงานหรืออุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ให้ผู้เรียนวิเคราะห์องค์ประกอบ และกระบวนการทำงาน และเสนอแนวทางเพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น

3.3 กำหนดตัวอย่างชิ้นงานให้แล้วให้ผู้เรียนศึกษางานนั้น และสร้างชิ้นงานที่มีลักษณะ ของการทำงานได้เหมือนหรือดีกว่าเดิม

3.4 สร้างสถานการณ์จำลองที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียนโดยกำหนดสถานการณ์ แล้วให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา

4. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานเป็นการเก็บรวบรวม และสร้างเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับผลงานของผู้เรียนที่บ่งบอกถึงความสำเร็จเชิงสมรรถนะเฉพาะด้านที่ได้ มีการคัดสรรมาแล้ว แฟ้มสะสมผลงานจะแสดงให้เห็นความสามารถ จุดเด่น จุดด้อย ความสำเร็จและพัฒนาการของผู้เรียน เป็นสิ่งที่บ่งบอกให้ทราบว่าผู้เรียนอยู่ตรงไหน ชั้นไหนและกำลังเดินทางไปทางไหน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้วยตนเอง รู้จักและเข้าใจหลักเกณฑ์ของผลงานที่ดีเป็นอย่างไร

5. การประเมินโดยกลุ่มเพื่อน (Peer Assessment) เป็นการตัดสินใจโดยให้กลุ่มเพื่อนที่ทำงานร่วมด้วย เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การช่วยเหลือกลุ่มความสามารถในการที่จะทำงานให้เสร็จตามกำหนดเวลาเกณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ การค้นคว้า การรวบรวมข้อมูล การเขียนรายงาน การนำเสนอสิ่งที่ค้นพบ

6. การประเมินกลุ่ม (Group Assessment) ความสามารถที่จะทำงานในฐานะสมาชิกผู้มีประสิทธิภาพของกลุ่ม ถือเป็นทักษะที่สำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทุกกลุ่มวิชาจะต้องเน้นย้ำการทำงานเป็นกลุ่มมีการจัดความพร้อมอย่างมีคุณภาพ และมีการประเมินผลที่ละเอียดรอบคอบ การทำงานกลุ่มของผู้เรียนจะมีคุณภาพสูงสุด รวมทั้งให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เมื่อมีการปฏิบัติดังนี้

6.1 จัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้เหมาะสม

6.2 กำหนดการประเมินผลให้ทราบล่วงหน้าเพื่อการเตรียมความพร้อม

6.3 กำหนดค่าของคะแนนเหมาะสมไม่ควรมากเกินไปหรือน้อยเกินไป

6.4 แจ้งเกณฑ์การประเมินผลและบอกเกณฑ์บางส่วนให้พร้อมทั้งให้

เรียนเพิ่มเติมเกณฑ์ของตนเองได้ จึงค่อยตัดสินใจว่าแต่ละเกณฑ์จะให้คะแนนอย่างไร

6.5 จัดเวลาให้ผู้เรียนได้มีการสำรวจว่าคัมค่าแก่การเรียนรู้หรือไม่เป็น

การให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ผลสำเร็จของตนเอง มีเวลาแยกแยะว่ายังมีจุดใดที่น่าจะทำให้ได้ดียิ่งขึ้น

6.6 ผู้สอนต้องมั่นใจว่า สิ่งที่จะประเมิน คือ ผลผลิตจากงานของกลุ่ม หรือประเมินผลกระบวนการทำงาน ซึ่งกระบวนการและผลผลิตมีแนวทางการประเมินที่แตกต่างกัน ในการทำกิจกรรมกลุ่ม บางกิจกรรมใช้การประเมินผลผลิต แต่บางกิจกรรมอาจใช้เพื่อการประเมินผลกระบวนการปฏิบัติเท่านั้น

6.7 ควรมีการระมัดระวังเกี่ยวกับการประเมินงานกลุ่มเป็นรายบุคคล เพราะจะนำไปสู่ความไม่เข้าใจ จึงต้องมีภาระงานที่ท้าทายให้ทราบล่วงหน้า มีการอภิปราย มีข้อตกลง ตั้งแต่แรก เริ่มลงมือปฏิบัติกิจกรรม การประเมินผลบุคคลควรจะทำต่อเมื่อผู้เรียนทั้งกลุ่มได้รับการพัฒนา ความมั่นใจและความเชื่อถือ

6.8 พิจารณาวิธีการจัดกลุ่ม จะให้ผู้เรียนเลือกเข้ากลุ่มเองหรือไม่มี แนวโน้มที่จะเลือกเข้ากลุ่มเก่ง หรือจะใช้การสุ่มจัดผู้เรียนเข้ากลุ่ม เพื่อให้ความสามารถในกลุ่ม (วิธีนี้จะได้ผลดีสำหรับงานที่ใช้เกณฑ์วัดย่อย ๆ ซึ่งอาจมีการหมุนเวียนสมาชิกกลุ่ม) หรือผู้สอนต้องการจัด ผู้เรียนให้สมดุลทุกกลุ่ม เพื่อความสะดวก ประสิทธิภาพ ความรู้ ความสามารถ และทักษะของผู้เรียน วิธีนี้ มีประโยชน์เพื่อจัดการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างมีคุณภาพแต่ต้องการทักษะการประสานงานที่สูงมาก ในการจัดการ

7. การประเมินตนเอง (Self-Assessment) การเสนอผลงาน ผู้สอนควรฝึก ให้ผู้เรียนมีการประเมินตนเองทั้งด้านความคิดและด้านความรู้สึก โดยให้ผู้เรียนได้พูดถึงงานของตน มีขั้นตอนกระบวนการทำอะไร มีจุดบกพร่อง จุดดีตรงไหน ผู้เรียนได้ความรู้อะไรบ้าง และผู้เรียน มีความรู้สึกอย่างไรต่องานที่ทำขณะเดียวกัน ก็เปิดโอกาสให้เพื่อน ๆ ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์งานของผู้เรียนอันจะนำไปสู่ความภูมิใจ

8. การเขียนรายงาน (Self-Report) เป็นการให้ผู้เรียนเขียนรายงานเกี่ยวกับ ความสามารถหรือพฤติกรรมของตนเอง เพื่อฝึกการสรุปผลและบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลเป็นส่วนสำคัญของการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นเมื่อการจัดการเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ การวัดและประเมินผล จึงต้องปรับเปลี่ยนไป ให้มีลักษณะเป็นการประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และประเมินผลตาม สภาพจริงด้วย โดยในการประเมินจะต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสามารถทำได้ตลอดเวลาทุกสภาพการณ์ เน้นการประเมินที่ยึดพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียน ใช้ข้อมูลที่หลากหลาย ด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและสอดคล้องกับวิธีการประเมิน ตลอดจน จุดประสงค์ในการประเมินเน้นคุณภาพผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการบูรณาการความรู้ความสามารถ หลาก ๆ ด้าน การประเมินด้านความคิด เน้นความคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเน้นให้ผู้เรียนประเมิน ตนเอง และการมีส่วนร่วมในการประเมินของผู้เรียน ผู้ปกครอง

2.4 บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัฒนาพร ระวังบุทกซ์ (2542, น.40) กล่าวว่า บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1. บทบาทด้านการเตรียมการ ประกอบด้วย

1.1 การเตรียมตนเอง ครูจะต้องเตรียมตนเองให้พร้อมสำหรับบทบาทของครูเป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งจะต้องให้คำอธิบาย คำแนะนำ คำปรึกษา ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียนและแหล่งความรู้ที่จะแนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลได้

1.2 การเตรียมแหล่งข้อมูล ครูจะต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้แก่ผู้เรียน ทั้งในรูปแบบของสื่อการเรียน ใบความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียน

1.3 การเตรียมกิจกรรมการเรียน ครูจะต้องวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด ครูจะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ได้สาระสำคัญและเนื้อหาข้อความรู้ที่จะนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ตามกำหนด

1.4 การเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ ครูจะต้องพิจารณา และกำหนดว่าจะใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ใด เพื่อให้กิจกรรมการเรียนดังกล่าวบรรลุผล

1.5 การเตรียมการวัดและประเมินผล เป็นการเตรียมวัดประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยการวัดให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และวัดให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของกระบวนการ และผลงานที่เกิดขึ้นทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะ

2. บทบาทด้านการดำเนินการ เป็นบทบาทขณะผู้เรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย

2.1 การเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษา เมื่อผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือ

2.2 การเป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรง ช่วยสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรม

2.3 การเป็นผู้ร่วมทำกิจกรรม โดยเข้าร่วมทำกิจกรรมในกลุ่มผู้เรียนพร้อมทั้งให้ความคิดและความเห็นหรือช่วยเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม

2.4 การเป็นผู้ติดตามตรวจสอบ โดยตรวจสอบผลการทำงานตามกิจกรรมผู้เรียน เพื่อให้ถูกต้องชัดเจน และสมบูรณ์ก่อนให้ผู้เรียนสรุปเป็นข้อความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้

2.5 การเป็นผู้สร้างเสริมบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร สนับสนุนเสริมแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าร่วมทำงานเป็นกลุ่ม และยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3. บทบาทด้านการประเมินผล เป็นการตรวจสอบว่าสามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ครูจะต้องเตรียมเครื่องมือและวิธีการให้พร้อมการวัดผลควรให้ครอบคลุมทุกด้าน โดยเน้นการวัดผลจากสภาพจริงจากการปฏิบัติ และจากแฟ้มสะสมผลงาน โดยผู้เรียนควรมีบทบาทร่วมวัดและประเมินตนเองด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี (2545, น 24) ได้มีการพัฒนาตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด เพื่อให้การดำเนินงานได้บรรลุผลถึงตัวผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยทำการวิเคราะห์และบูรณาการตัวบ่งชี้จากทฤษฎีการเรียนรู้ 5 ทฤษฎี ได้แก่

1. ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข
  2. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
  3. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด
  4. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย ด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา
  5. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านการฝึกฝน กายวาจา ใจ
- สรุปได้ว่า บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีดังนี้ คือ

1. เป็นผู้จัดการ (Manager) เป็นผู้กำหนดบทบาทให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมเข้ามามีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน
2. เป็นผู้ช่วยเหลือและแหล่งเรียนรู้ (Helper and Resource) เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการในยามที่ผู้เรียนต้องการ อันจะช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพ
3. เป็นผู้อำนวยความสะดวกและสนับสนุนกระบวนการเรียนการสอน (Facilitator) ให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านสื่ออุปกรณ์ คำแนะนำ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำเนินกิจกรรมไปได้อย่างราบรื่น
4. เป็นผู้ติดตามตรวจสอบ (Monitor) คอยตรวจสอบกระบวนการทำงานผลงานของผู้เรียน รวมทั้งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเพื่อนำผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

2.5 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กกับการปฏิรูปการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 บัญญัติการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 39 ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการด้านงบประมาณด้านการบริหารบุคคลและ ด้านการบริหารทั่วไปให้แก่คณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาได้นำมาปรับใช้และเป็นรูปแบบการปฏิรูปการศึกษาโดยตรงให้แก่ผู้เรียนโดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

2.5.1 ความมุ่งหมาย

ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กระบวนการเรียนรู้จะมุ่งปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ความเสมอภาค และความมีศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ภาครัฐมีใจในการเป็นไทย รวมทั้งส่งเสริมศาสนาวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย สามารถประกอบอาชีพและพึ่งพาตนเองได้โดยใช้ระบบการจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิต สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีจุดมุ่งหมายในการเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีสมบูรณ์ทั้งในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา ด้านความรู้คุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข และมีความริรอบด้านตลอดชีวิต

2.5.2 แนวทางจัดการศึกษา

ตามหมวดที่ 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งสาระของหมวดนี้ครอบคลุมหลักการสาระและกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้าง ในแนวทางการมีส่วนร่วมสรรค์สร้างวิสัยทัศน์ในสิ่งใหม่ ๆ ในทางการเรียนการสอนทั้งในและนอกระบบโรงเรียนสาระเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดตามหมวดนี้เริ่มตั้งแต่มาตรา 22 ถึงมาตรา 30 มีสาระสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น.5-14)

2.5.2.1 หลักการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

2.5.2.2 สาระการเรียนรู้เน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ตลอดจนประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย การเมืองการปกครอง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งเรื่องการจัดกรด้านคณิตศาสตร์ด้านภาษาการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การใช้และการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้

2.5.2.3 กระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและความแตกต่างของผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ใช้ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล

รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาสถานที่

2.5.2.4 บทบาทรัฐในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้โดยการส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้ง แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

2.5.2.5 การประเมินผลการเรียนรู้พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติ สังเกตพฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรมและทดสอบควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของแต่ละ ระดับและรูปแบบการศึกษา และให้นำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาในการ จัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

2.5.2.6 การพัฒนาหลักสูตรแต่ละระดับให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนด หลักสูตรแกนกลางและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาใน ชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครอบครัวชุมชนสังคมและ ประเทศชาติ หลักสูตรต้องมีลักษณะหลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยสาระของ หลักสูตรทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งความรู้ความคิดความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคมหลักสูตรระดับอุดมศึกษาเพิ่มการพัฒนาวิชาการและวิชาชีพ ขั้นสูงการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

2.5.2.7 บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งหา วิธีการแลกเปลี่ยนการพัฒนาระหว่างชุมชน

2.5.2.8 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละ ระดับการศึกษา

สรุปได้ว่า ในหมวดที่ 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งสาระของหมวดนี้ ครอบคลุมหลักการสาระและ กระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้าง ในแนวทางการมีส่วนร่วมสรรค์ สร้างวิสัยทัศน์ในสิ่งใหม่ ๆ ในการจัดเนื้อหา สาระ และ กิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัด และ ความแตกต่างของผู้เรียนและการประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันปัญหา และการแก้ปัญหาให้ผู้เรียน เรียนรู้ จากประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวัน

2.5.3 ลักษณะการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

ลักษณะการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการเรียนรู้ นักศึกษา นักคิด ครูอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เรียนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะผู้เรียนและลักษณะกระบวนการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สรุปเป็นสาระสำคัญได้ดังนี้คือ (อุดม เขยกีวงศ์, 2544, น.34-35)

2.5.3.1 ลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ คือ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข คนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพมีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง ด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีวินัย มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ ซื่อสัตย์ พากเพียร ขยัน ประหยัด มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น มีความ เสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข คนเก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูง ในการดำเนินชีวิต โดยมีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือรอบด้าน หรือมีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง เช่น ทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถด้านภาษา ศิลปะ ดนตรี กีฬา มีภาวะผู้นำ รู้จักตนเองควบคุมตนเองได้เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ทันเทคโนโลยี มีความเป็นไทย สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพและทำ ประโยชน์ให้เกิดแก่ตน สังคม ประเทศชาติ คนมีความสุข คือ คนที่มีสุขภาพดีทั้งกายและจิตใจเป็นคน ร่าเริงแจ่มใส ร่างกายแข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรักต่อทุกสรรพสิ่งมีอิสรภาพ ปลอดภัยจากการตกเป็นทาสของอบายมุขและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงแก้อัตภาพ

2.5.3.2 ลักษณะกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์คือเป็นกระบวนการทางปัญญาที่พัฒนา บุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่บูรณาการเนื้อหาสาระตามความ เหมาะสมของระดับการศึกษาสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนเป็นกระบวนการ เรียนรู้ร่วมกัน โดยมีผู้เรียนครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้มุ่ง ประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญจุดหมายสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้คือการพัฒนาคุณภาพของคนไทย เพื่อพึ่งพาตนเองได้เนื่องจากใฝ่หาความรู้ได้เองและใช้ความรู้ทางสร้างสรรค์ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม (อุดม เขยกีวงศ์, 2544, น.37)

สรุปได้ว่า ลักษณะการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นการให้การศึกษาด้านการเรียนรู้โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจัดการเรียนการสอนให้เป็นไป ตามกระบวนการเรียนการสอนนั้นจะต้องสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนให้ผู้เรียน เกิดกระบวนการ เรียนรู้ตามศักยภาพ

2.5.4 การปฏิรูปการเรียนรู้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 (2540, น.12-19) ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาในมาตรา 43 ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่จะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและมาตรา 81 ระบุไว้ว่า รัฐต้องจัดการอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสาระของรัฐธรรมนูญดังกล่าว นำไปสู่การจัดพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 เพื่อปฏิรูปการศึกษา ซึ่งนำไปสู่การตื่นตัวครั้งใหญ่ของครูอาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการปฏิรูปการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่เป็นธงนำหรือหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาดังที่ได้กล่าวไว้ ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นกรอบการดำเนินการทางการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งมีหลายหน่วยงานและบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญได้กล่าวถึงการปฏิรูปการเรียนรู้ไว้ดังต่อไปนี้

สรุปได้ว่า การปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสำคัญสำคัญต่อครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมแนวทางให้แก่ผู้เรียนอันนำไปสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร และตัวผู้เรียน ที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ ตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติทั้งนี้ก็จะต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามขั้นตอนการปฏิรูป

ประเวศ วะสี (2543) หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือการปฏิรูปการเรียนรู้หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้คือการปฏิรูปจากกรียติวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้งหรือที่เรียกว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด

คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543, น.4-5) กล่าวถึง เหตุผลและความจำเป็นของการปฏิรูปการเรียนรู้ดังนี้

1. ปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทย
2. ปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มพูนความเข้มแข็งของสังคมไทย
3. ปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคโลกาภิวัตน์
4. ปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนครูพ่อแม่ผู้ปกครองและสังคมไทย
5. ปฏิรูปการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกฎหมาย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา อันเป็นความสำคัญของชาติมีสาระสำคัญทั้งสิ้น 9 หมวด โดยเฉพาะหมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาซึ่งมีสาระสำคัญ 8 เรื่องใหญ่ ๆ ที่นำไปสู่การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดดังนี้

1. หลักการจัดการศึกษา (มาตรา 22) ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

2. สาระการเรียนรู้ (มาตรา 23) เน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองและสังคม ตลอดจนประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย การเมืองและการปกครอง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งเรื่องการจัดการด้านคณิตศาสตร์ด้านภาษา การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขการใช้และการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรมการกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้

3. กระบวนการเรียนรู้ (มาตรา 24) ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดและความแตกต่างของผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา

4. บทบาทรัฐในการส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ (มาตรา 25) การส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5. การประเมินผลการเรียนรู้ (มาตรา 26) พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติสังเกตพฤติกรรมร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

6. การพัฒนาหลักสูตรระดับต่าง ๆ (มาตรา 27,28) ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครอบครัวชุมชน สังคมและประเทศชาติ

7. บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (มาตรา 29) ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคลครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนรวมทั้งหาวิธีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน

8. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (มาตรา 30) ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ในแต่ละระดับ

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543, น.21) กล่าวว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดเป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่

1. มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน
2. ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
3. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย
4. ผู้เรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้
5. ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543, น.48) ได้กล่าวถึงปัจจัยเกื้อหนุน การปฏิรูปการเรียนรู้ไว้ 4 ประการคือ

1. แนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ระบบประกันคุณภาพทางการศึกษา
3. เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้
4. การเรียนรู้ของชุมชน

สรุปได้ว่า การปฏิรูปการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และ สามารถพัฒนาตนเองได้ ที่สำคัญควรเน้นความสำคัญของผู้เรียน ความรู้คุณธรรม ให้สอดคล้องกับ ความสนใจความถนัดและ ความแตกต่างของผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญ สถานการณ์อีกทั้งการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง สามารถคิดเป็นทำเป็นรักการอ่านและ เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุลตามศักยภาพ

2.6 บริบทโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ท้องถิ่นเทศบาลเมืองมหาสารคาม ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมืองมหาสารคาม เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2479 มีคณะเทศมนตรีชุดแรก เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2480 ในการจัดตั้งเทศบาลเมืองมหาสารคามในช่วงแรก ๆ ปรากฏว่ายังมีผู้ให้ความสนใจน้อยในการที่จะบริหารเทศบาล แต่ระยะต่อมาจึงได้เริ่มแข่งขันกันมากขึ้น ก่อนที่ นายบุญช่วย อัตถากร จะดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีนั้น ได้ประกอบธุรกิจร้านขายหนังสือ ต่อมาได้ขยายกิจการกว้างขวางขึ้นจนกลายเป็นร้านสรรพสินค้าที่ใหญ่ที่สุดในเมืองมหาสารคามภายใต้ชื่อ “ห้างธรรมอุดมพาณิชย์” นายบุญช่วย อัตถากร ได้รับเลือกเป็นนายกเทศมนตรีเป็นระยะ ๆ หลังจากนั้นได้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีอีกหลายวาระ จนถึงช่วงสุดท้ายคือ พ.ศ. 2477 – 2511 รวมเป็นเวลา 22 ปี สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม ระยะเริ่มแรกได้อาศัยสถานที่สโมสรเสื่อป่า เป็นที่ทำการของสำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม จนถึง พ.ศ. 2483 จึงย้ายไปอยู่สุขศาลา อำเภอเมืองมหาสารคาม เป็นเวลา 5 ปีเศษ แล้วย้ายสำนักงานมาขึ้นบนตึกแถว 2 ชั้น

ปัจจุบันคือบริเวณตลาดสด จนถึง พ.ศ. 2501 จึงย้ายมาอยู่อาคารหลังใหม่ และต่อมาในปี พ.ศ. 2519 ได้ย้ายสำนักงานไปสร้างในที่ดินซึ่งมีผู้อุทิศให้ จำนวน 10 ไร่ เป็นอาคารคอนกรีต 2 ชั้น ดังในปัจจุบันตั้งอยู่เลขที่ 27 ถนนผังเมืองบัญชา ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000 เทศบาลเมืองมหาสารคาม ตั้งอยู่ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามและได้มีการเลือกตั้งตั้งผู้บริหารตำแหน่งนายกเทศมนตรี มาโดยตลอด จนถึงปัจจุบัน เทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นศูนย์กลางการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเมือง “ตักสิลานคร” เนื่องจากเป็นที่รวมของสถานศึกษาในระบบโรงเรียนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา เป็นจังหวัดที่มีสถานศึกษาเกือบทุกสังกัดกระจายอยู่ในจังหวัด ซึ่งโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 7 แห่ง คือ

1. โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร ก่อตั้งเมื่อปีพุทธศักราช 2479 เดิมเป็นโรงเรียนประชาบาลอยู่ในวัดอภิสีทธิ อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม เลขที่ 42 ถนนริมคลองสมถวิล ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีเนื้อที่ขนาด 11 ไร่ 61 ตารางวา
2. โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา ก่อสร้างเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2500 เปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2501 โดยรับนักเรียนจากวัดปัจฉิมทัศน์และวัดศรีสวัสดิ์มารวมกัน มีนายอ่อน หินชนะ เป็นครูใหญ่
3. โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2465 ตั้งอยู่เลขที่ 906 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เนื้อที่ 14 ไร่ 3 งาน 63.5 ตารางวา

4. โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี ตั้งอยู่เลขที่ 4 ถนนมหาชัยดำรง 21 ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม มีเนื้อที่ 6 ไร่ 12 ตารางวา เปิดทำการสอนตั้งแต่ ระดับอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
5. โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อ จัดตั้งเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2527 มีบริเวณพื้นที่ 19 ไร่ 3 งาน 2 ตารางวา ตั้งอยู่เลขที่ 36 ถนนค้อน้อย ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000
6. โรงเรียนเทศบาลบ้านแมต ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2528 เดิมมีเนื้อที่ 9 ไร่ 2 งาน 70.70 ตารางวา ได้มีชาวบ้านอุทิศที่ดินเพิ่มเติมให้ 5 ราย รวมมีที่ดินทั้งหมด 11 ไร่ 2 งาน 12 ตารางวา ซึ่งตั้งอยู่ที่ 74 ซอย นครสวรรค์ 2/10 ตำบล ตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม มหาสารคาม 44000

2.7 วิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 วิจัยในประเทศ

ทัศนีย์ คงบุญโส (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตบรมราชชนนี 2 กรุงเทพมหานครในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปฏิบัติจริงมากที่สุด โดยมีการปฏิบัติด้านการเตรียมการสอนมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 รองลงมา ด้านการประเมินผล และด้านการเรียนการสอนตามลำดับ และพบว่าครูที่มีอายุประสบการณ์ในการทำงานและระดับการศึกษาต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่มีเพศต่างกันมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

สิรินดา กรรมาชีพ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อจัดลำดับตามการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการดำเนินการสอนมีระดับการปฏิบัติมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือด้านการวัดผลประเมินผล เป็นอันดับที่ 2 และด้านการเตรียมการเป็นอันดับที่ 3 และพบว่าครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน

นิวัตร คำมี (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร เขต 3 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดีตามศักยภาพ และด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้

ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน ส่วนปัญหาของการจัดการเรียนการสอน ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง และด้านที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน และจากการเปรียบเทียบพบว่า ครูที่มีเพศ และวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่างกันด้วย

กฤตพงศ์ ชัยเดช (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามทัศนะของพนักงานครูในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามทัศนะของพนักงานครูโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามทัศนะของพนักงานครู จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา ช่วงชั้นที่สอน กลุ่มสาระที่สอนไม่แตกต่างกัน ส่วนตำแหน่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

สลิตา รินสิริ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 ผลวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ด้านการจัดการเรียนรู้ด้านการประเมินผลด้านการเตรียมการจัดการเรียนรู้และด้านการใช้สื่อการเรียนรู้, เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่าจำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($p < .05$) โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี - ป.บัณฑิต ที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป แต่เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การสอน และจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ, แนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่าแนวทางในการจัดการเรียนรู้ด้านการประเมินผลด้านการเตรียมการจัดการเรียนรู้ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างจริงจัง ส่งเสริมให้ครูบุคลากรได้รับการอบรมการวัดผลประเมินผลให้ครูมีวิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลายนิเทศกำกับติดตามการเตรียมการสอนของครูนิเทศติดตามการใช้สื่อการเรียนการสอน

2.7.2 วิจัยต่างประเทศ

Purvis (1980, pp. 163-175) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย เปิด พบว่า การที่ครูมีเอกสารการสอนอยู่แล้วทำให้ครูไม่ชวนขวยคั่นคว่าหาความรู้เพิ่มเติม และในบางครั้งผู้เรียนยึดมั่นเฉพาะเอกสารการสอนของมหาวิทยาลัยทำให้ไม่รู้กว้าง ส่วนสื่อการเรียนใช้สื่อผสมประเภททางเดียว ผู้เรียนไม่มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นโต้ตอบได้เป็นสาเหตุให้ผู้เรียนขาดทักษะในการแสดงออกทุกด้าน

Calderon (1989, pp. 12-25) งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูอาจารย์ในแง่พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพโดยวิเคราะห์จากความคิดเห็นจากนักเรียนครูและผู้บริหารโดยพิจารณาถึงคุณภาพทั้งส่วนบุคคลและอาชีพอันจะนำไปสู่การสอนที่มีประสิทธิผล ทั้งนี้ การศึกษามุ่งเน้นให้กลุ่มตัวอย่างในเขตการศึกษา (Los Angeles County Community College District) ผลการพิจารณางานวิจัยนี้และผลที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าการขาดการขาดการประสานในข้อตกลงถึงการพิจารณาพฤติกรรมในการสอนว่า มีความจำเป็นหรือไม่ในกลุ่มนักศึกษาสิ่งจำเป็นในการวิเคราะห์และวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีลักษณะหลายมิติ เนื่องจากต้องอาศัยทรัพยากรเพื่อสนับสนุนจากหลายทางผลการศึกษาพบว่ามีความสอดคล้องกันมากระหว่างนักเรียนครูและผู้บริหารถึงการพิจารณาความสำคัญทางด้านคุณลักษณะการสอนการสอนที่มีประสิทธิภาพลักษณะนิสัยบุคคลอาชีพ

White (1989, pp. 25-37) ได้ศึกษาพื้นฐานและคุณลักษณะของครูที่มีความมุ่งมั่นกับการสอนในสหรัฐอเมริกาการวิจัยมุ่งเน้นที่โครงสร้างของรายการ การพัฒนาการของผู้เรียนและทำที่ของผู้ปกครอง วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะมาตรฐานของครู โดยศึกษาจากครูใหญ่จำนวนร้อยละ 43 จากครูใหญ่ร้อยละ 69 ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการและศึกษาจากครูจำนวนร้อยละ 43 จากครูร้อยละ 100 ของครูที่เข้าร่วมโครงการผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าคุณลักษณะมาตรฐานของครูมี 5 ลักษณะคือ

1. มีความมั่นใจ
2. มีความรู้ดี
3. มีประสบการณ์และมีทักษะการทำงาน
4. มีทัศนคติที่ดี
5. มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ

Mohammed (1990) ได้ศึกษาเพื่อดูลำดับในความต้องการของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาใน 2 เมือง คือ Sana และ Taiz โดยวิธีการสำรวจครูโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย ผู้อำนวยการครูใหญ่ ครูผู้สอน ผู้ประสานงาน ครูฝ่ายวิชาการ เพื่อต้องการตอบคำถามต่อไปนี้ 1) อะไรเป็นความต้องการของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการครูใหญ่ ครูผู้สอน ผู้ประสานงาน

ครูฝ่ายวิชาการ 2) มีความแตกต่างกันหรือไม่ในความต้องการของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านวุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ อายุ เพศ และลำดับชั้นสอน

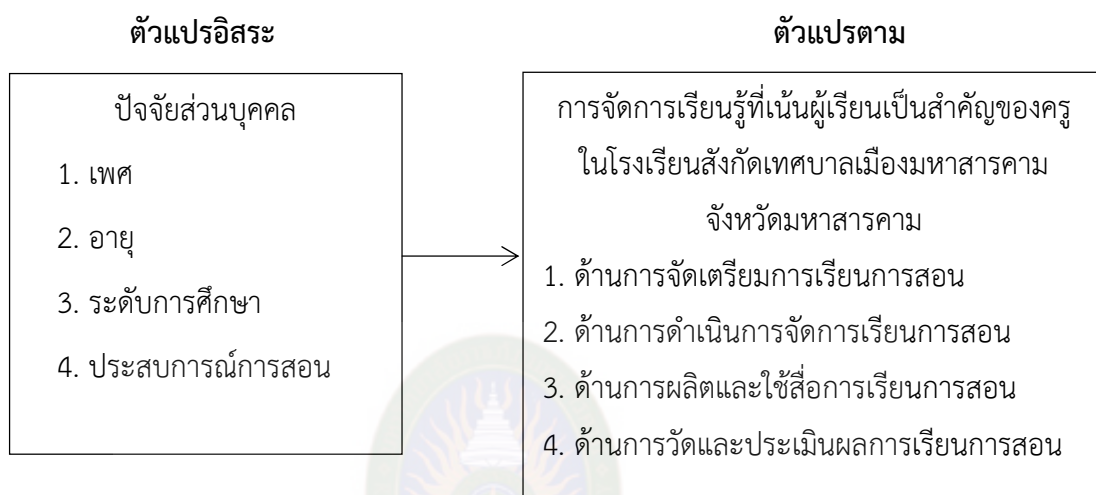
ตารางที่ 2.1

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ที่	ชื่อเรื่องวิจัย/เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ชื่อผู้แต่ง	1. ด้านการเตรียมการสอน	2. ด้านดำเนินการจัดการเรียนการสอน	3. ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน	4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
2548	จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตบรมราช ชนนี 2 กรุงเทพมหานคร	ทัศนีย์ คงบุญโสศ	✓	✓	✓	✓
2548	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	สิรินดา กรรมาชีพ	✓	✓	✓	✓
2549	การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักบริหารงาน คณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษา เอกชน กรุงเทพมหานคร เขต 3	นิวัตร คำมี)	✓	✓	✓	✓
2551	วิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามที่คณะของพนักงานครูใน โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี	กฤตพงศ์ ชัยเดช	✓	✓	✓	✓
2555	เรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี	เจะนิ เยาะมุस्ताปะ	✓	✓	✓	✓
2558	เรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2	สลิตา รินสิริ	✓	✓	✓	✓

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามผู้วิจัยได้จัดทำกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้เสนอวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและการกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดการกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและการกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามมีทั้งหมด 7 โรงเรียน จำนวน 205 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม มีทั้งหมด 7 โรงเรียน จำนวน 102 คน โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การหาขนาดตัวอย่างของประชากร จำนวน 205 คน ด้วยวิธีการคำนวณสูตรของทาโรยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างถึงใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543, น.11) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2} \quad (3-1)$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ
	N	แทน	ขนาดประชากรทั้งหมด
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ (0.05)

$$\begin{aligned}
 N &= \frac{N}{1 + N(e)^2} \\
 N &= \frac{205}{1 + 205(0.05)^2} \\
 &= \frac{205}{1 + 1.5125(0.0025)} \\
 &= \frac{205}{1 + 1.00378125} \\
 &= \frac{205}{2.00378125} = 102.306 \\
 N &= 102 \\
 &= 102 \text{คน}
 \end{aligned}$$

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบชั้น

3.1.3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร จำนวน 60 คน โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา จำนวน 30 คน โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย จำนวน 46 คน โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี จำนวน 25 คน โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อ จำนวน 13 คน โรงเรียนเทศบาลสามัคคี จำนวน 22 คน โรงเรียนเทศบาลบ้านแมต จำนวน 9 คน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม รวมทั้งหมด 205 คน

3.1.4 สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรได้ 7 โรงเรียน ผู้วิจัยคำนวณหาสัดส่วน (Proportion to Size) ของการสุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 3.1

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ลำดับที่	โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร	60	30
2	โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา	30	15
3	โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย	46	23
4	โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี	25	12
5	โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อ	13	6
6	โรงเรียนเทศบาลสามัคคี	22	11
7	โรงเรียนเทศบาลบ้านแมต	9	5
	รวม	205	102

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ได้ออกแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเลือกตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน ที่เป็นครูสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามคำถามที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ในด้านต่างดังนี้

1. ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน
2. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-ended)

3.2.2 วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.2.2.1 การสร้างเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการศึกษา

3) ร่างแบบสอบถามให้ข้อคำถามครอบคลุมประเด็นที่ต้องการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

4) สร้างแบบสอบถามและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ปรับปรุงรวมทั้งแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม

3.2.3 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.2.3.1 หาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ด้านภาษา และด้านสถิติการวัดผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและความเป็นปรนัยของเครื่องมือ โดยการหาค่า IOC (Index of Congruence) และพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ไพศาล วรคำ, 2555, น.263) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

1) ผศ.รังสฤษดิ์ สรรพอาษา วุฒิการศึกษา (ศศ.ม.) สาขาวิชาพัฒนาศึกษา
ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา)

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง วุฒิการศึกษา (ปร.ด.) สาขาวิชา
วัฒนธรรมศาสตร์ อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ผู้เชี่ยวชาญ
ด้านเนื้อหา)

3) นางอภัสรา บุญพัฒน์ วุฒิการศึกษา (กศ.ม.) สาขาวิชาเทคโนโลยีทาง
การศึกษา ข้าราชการพิเศษโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม (ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา)

4) อาจารย์ ดร.พงษ์ธร โพธิ์พูลศักดิ์ วุฒิการศึกษา (ค.ม.) สาขาวิชาการวัด
และการประเมินผล (ข้าราชการบำนาญ) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ)

5) อาจารย์ ดร.อัจฉริยาพร พรหมท้าว วุฒิการศึกษา (ปรด.) สาขาวิชาวิจัยและ
ประเมินผลการศึกษา ผู้ช่วยคณะบดีฝ่ายวิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ)

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจ

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่ตรงตามนิยามศัพท์

แล้วนำผลนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-2)$$

เมื่อ IOC แทน เป็นดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.2.3.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.05 ขึ้นไป มาทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทดลองทำแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก รายข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) แล้วเลือกคำถามที่ใช้คือข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.02 แล้วหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach S α -Coefficient) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินที่ยอมรับได้ที่ระดับ 0.929 ขึ้นไป

3.2.3.3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์นำไปเก็บข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนด้าน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

3.3.1 นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทำหนังสือขออนุญาต ถึงผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มประชากร ถึงฝ่ายบริหาร สถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

3.3.2 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามที่ผ่านขั้นตอนการประเมินผลความเชื่อมั่นแล้วแจกให้กับครู จำนวน 102 ชุด

3.3.3 รวบรวมข้อมูลครูผู้ตอบแบบสอบถาม

3.3.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

3.4 การจัดการกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง

3.4.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

3.4.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, น.100)

ระดับมากที่สุด	กำหนดให้คะแนน	5	คะแนน
ระดับมาก	กำหนดให้คะแนน	4	คะแนน
ระดับปานกลาง	กำหนดให้คะแนน	3	คะแนน

ระดับน้อย	กำหนดให้คะแนน	2	คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	กำหนดให้คะแนน	1	คะแนน

3.4.4 นำคะแนนไปคำนวณค่าเฉลี่ย และกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, น.100)

ค่าเฉลี่ย	หมายความว่า
4.51 - 5.00	ระดับการจัดการเรียนรู้มากที่สุด
3.51 - 4.50	ระดับการจัดการเรียนรู้มาก
2.51 - 3.50	ระดับการจัดการเรียนรู้ปานกลาง
1.51 - 2.50	ระดับการจัดการเรียนรู้น้อย
1.00 - 1.50	ระดับการจัดการเรียนรู้น้อยที่สุด

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล โดยเลือกใช้สถิติดังนี้

3.5.1 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าวิธีสัมประสิทธิ์ของ (Cronbach's Alpha Coefficient) (ไพศาล วรคำ, 2559, น.288) ดังนี้

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right] \quad (3-3)$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
k	แทน	จำนวนข้อคำถาม
S_i^2	แทน	ผลรวมของความแปรปรวน
S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3.5.2 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.2.1 ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตรดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2559, น.323)

$$\bar{X} = \frac{\sum^R X}{N} \quad (3-4)$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	เป็นคะแนนของคนที่ i
N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม

3.5.2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2559, น. 325)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}} \quad (3-5)$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 $\sum$ แทน ผลรวม

3.5.3 สถิติที่ใช้คำนวณหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.5.3.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (ไพศาล วรคำ, 2555, น. 263)

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-6)$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง+1
 $\sum R$ แทน ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.5.3.2 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item -Total Correlation) (ไพศาล วรคำ, 2559, น.303) สูตรการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ คือ

$$r_{xy} = \frac{n \sum XY' - \sum X \sum Y'}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y'^2 - (\sum Y')^2]}} \quad (3-7)$$

เมื่อ r_{xy} แทน ดัชนีอำนาจจำแนก
 X แทน คะแนนรายข้อ
 Y แทน คะแนนรวม
 Y' แทน คะแนนรวมที่หักคะแนนข้อนั้นออกแล้ว $Y' = Y - X$
 n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

3.5.4 ค่า t – test แบบ Dependent Samples ดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}} \quad (3-8)$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t – distribution
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่ของคะแนนหรือจำนวนครุ
	$\sum D$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง

3.5.5 ค่า (One-way ANOVA) หรือค่า F-test ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป คำนวณจากสูตรดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2559, น.359) ดังนี้

$$F = \frac{MS_B}{MS_W} \quad (3-9)$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
	MS_B	แทน	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_W	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับชั้น ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนด สัญลักษณ์และความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนประชากร (Population)
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที่ใช้ในพิจารณาใน (t- distribution)
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบที่ใช้ในพิจารณาใน (F - distribution)
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบน (Mean Squares)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
Sig	แทน	ค่าความแตกต่าง

4.2 ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละของเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอนที่ทำการสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอนที่ทำการสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม แตกต่าง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยค่าความถี่ ร้อยละของเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอนที่ทำการสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1

จำนวน และร้อยละ ของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	37	36.27
1.2 หญิง	65	63.73
รวม	102	100
2.อายุ		
2.1 25 - 40 ปี	34	33.33
2.2 41 - 50 ปี	37	36.28
2.3 มากกว่า 51 ปีขึ้นไป	31	30.39
รวม	102	100
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรี	63	61.76

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3.2 ปริญญาโท	39	38.24
3.3 ปริญญาเอก	0	0
รวม	102	100
4. ประสบการณ์การสอน		
4.1 ต่ำกว่า 5 ปี	16	15.69
4.2 5-10 ปี	37	36.27
4.3 15 ปีขึ้นไป	49	48.04
รวม	102	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 65 คน (ร้อยละ 63.73) เพศชาย จำนวน 37 คน (ร้อยละ 36.27) จำแนกตามอายุส่วนใหญ่ อายุ 41 -50 ปี จำนวน 37 คน (ร้อยละ 36.28) รองลงมาอายุ 25 – 40 ปี จำนวน 34 คน (ร้อยละ 33.33) และมากกว่า 51 ปีขึ้นไป 60 จำนวน 31 คน (ร้อยละ 30.39) จำแนกตามระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ปริญญาตรี จำนวน 36 คน (ร้อยละ 61.76) รองลงมาปริญญาโท จำนวน 39 คน (ร้อยละ 38.24) และปริญญาเอก ไม่มีจำแนกตามประสบการณ์การสอน ส่วนใหญ่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 49 คน (ร้อยละ 48.04) รองลงมา 5-10 ปี จำนวน 37 คน (ร้อยละ 36.27) และต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 16 คน (ร้อยละ 15.69) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 4.2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน	3.77	0.78	มาก
2. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน	3.98	0.79	มาก
3. ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน	3.33	0.74	ปานกลาง
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน	3.60	0.86	มาก
รวม	3.67	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก คือด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมาคือด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.77$) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.60$) และด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.33$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ ด้านการจัดการเตรียมการเรียนการสอน

ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. มีการศึกษาเนื้อหา และวิเคราะห์หลักสูตรมาตรฐานการเรียนรู้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.03	0.86	มาก
2. ได้ศึกษาหรือค้นคว้าปรัชญาและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.22	0.80	ปานกลาง
3. ได้เข้าร่วมประชุม อบรม หรือสัมมนา เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.20	0.75	ปานกลาง
4. จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียน	3.07	0.87	ปานกลาง
5. ให้ข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ แก่ผู้เรียนเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าที่หลากหลายวิธี	4.13	0.82	มาก
6. ได้รับนโยบายในส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.10	0.76	มาก
7. จัดเตรียมสื่อ วัสดุการเรียนการสอนให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน	3.01	0.80	ปานกลาง
8. จัดเตรียมแบบฝึกหัดเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามจุดประสงค์ในแต่ละกลุ่มสาระ	3.83	0.51	มาก
9. จัดเตรียมเทคนิควิธีสอนหลากหลายให้เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.35	0.88	มาก
รวม	3.77	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ จัดเตรียมเทคนิควิธีสอนหลากหลายให้เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา ได้เข้าร่วมประชุม อบรม หรือสัมมนา เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.20$) และให้ข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ แก่ผู้เรียนเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าที่หลากหลายวิธี ($\bar{X} = 4.13$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สสำรวจความพร้อมของผู้เรียน ทางด้านความรู้ความสามารถ ความถนัด และความสนใจก่อนเรียน	4.90	0.82	มากที่สุด
2. สร้างความพร้อมและ กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนก่อนจัดกิจกรรม ทุกครั้ง	4.03	0.86	มาก
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริงและประสบการณ์จริง	4.08	0.90	มาก
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนค้นพบศักยภาพของตนเองได้ด้วยตนเอง	3.11	0.81	ปานกลาง
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนริเริ่มกิจกรรมของตนเองโดยครูเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ ร่วมกับผู้เรียน	3.23	0.75	ปานกลาง
6. ใช้สื่อการสอนเพื่อให้นักเรียนฝึกคิดแก้ปัญหาและค้นพบความรู้ได้ด้วยตนเองเสมอ โดยครูคอยให้คำแนะนำ	4.10	0.66	มาก
7. ช่วยเหลือให้คำปรึกษา เมื่อผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	3.86	0.76	มาก
8. สนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรม และลงมือปฏิบัติงาน ด้วยตนเอง	4.33	0.75	มาก
9. เป็นผู้ร่วมกิจกรรมในกลุ่มผู้เรียน พร้อมทั้งให้ความ คิดเห็น ให้ผู้เรียน สามารถเชื่อมโยงต่อประสบการณ์ของผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรม	4.18	0.85	มาก
รวม	3.98	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล เมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ สสำรวจความพร้อมของผู้เรียน ทางด้านความรู้ ความสามารถ ความถนัดและความสนใจก่อนเรียน ($\bar{X} = 4.90$) รองลงมา สนับสนุนหรือกระตุ้นให้ ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมและลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.33$) และเป็นผู้ร่วมกิจกรรมในกลุ่ม ผู้เรียน พร้อมทั้งให้ความคิดเห็น ให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงต่อประสบการณ์ของผู้เรียนในขณะที่ทำ กิจกรรม ($\bar{X} = 4.18$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน

ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผลิตสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเอกสารสำหรับการเรียนรู้ที่ตรงตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้	3.40	0.75	มาก
2. ใช้สื่ออุปกรณ์ในการสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนจะเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.07	0.76	ปานกลาง
3. มีการใช้สื่อที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดฝึกการแก้ปัญหาและค้นพบความรู้โดยง่าย	3.30	0.76	ปานกลาง
4. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นกระบวนการ	3.11	0.62	ปานกลาง
5. ใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและพัฒนาศักยภาพได้อย่างเหมาะสม	3.22	0.80	ปานกลาง
6. มีแหล่งสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิธีการใช้สื่อและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มเติม	3.07	0.83	ปานกลาง
7. ผู้เรียนใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียน	3.27	0.67	ปานกลาง
8. ใช้สื่อได้เหมาะสมกับ เพศ วัย และประสบการณ์ของนักเรียน	4.22	0.76	มาก
รวม	3.33	0.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ใช้สื่อได้เหมาะสมกับ เพศ วัย และประสบการณ์ของนักเรียน ($\bar{X} = 4.22$) ลองลงมา ผลิตสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเอกสารสำหรับการเรียนรู้ที่ตรงตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.40$) และมีการใช้สื่อที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดฝึกการแก้ปัญหาและค้นพบความรู้โดยง่าย ($\bar{X} = 3.30$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ดำเนินการประเมินผลอย่างต่อเนื่องไปพร้อม ๆ กับการเรียนการสอน	3.23	0.72	ปานกลาง
2. วัดและประเมินผลได้ครอบคลุมเนื้อหา ทั้งในส่วนกระบวนการและผลงาน	3.20	0.74	ปานกลาง
3. ใช้วิธีวัดและประเมินผลสอดคล้องกับผู้เรียนทุกคน	3.13	0.82	ปานกลาง
4. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน	3.91	0.93	มาก
5. ติดตาม ตรวจสอบการทำงาน เพื่อประเมินผลงาน	3.83	0.90	มาก
6. ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งก่อนเรียนระหว่างเรียน และหลังเรียน	3.67	0.93	มาก
7. วิเคราะห์แบบทดสอบที่ใช้และปรับปรุง เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่มีคุณภาพ	3.85	0.96	มาก
8. สนับสนุนให้ผู้เรียนนำผลการประเมินมาปรับปรุงและ พัฒนาการเรียน ของตนเอง	3.80	0.93	มาก
9. นำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ของตนเอง	3.44	0.95	ปานกลาง
10. ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน จากความคิดเห็นของ ผู้เรียน เพื่อนครู และผู้ปกครอง	3.98	0.71	มาก
รวม	3.60	0.86	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน จากความคิดเห็นของผู้เรียน เพื่อนครู และผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมาให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน ($\bar{X} = 3.91$) และ วิเคราะห์แบบทดสอบที่ใช้และปรับปรุงเพื่อให้ได้แบบทดสอบที่มีคุณภาพ ($\bar{X} = 3.85$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การสอนที่ทำการสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ตารางที่ 4.7

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่จำแนกตามเพศ โดยรวมและด้าน

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูใน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม	เพศ				t	Sig
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน	4.31	0.50	4.18	0.42	1.42	0.16
2. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน	4.24	0.54	4.24	0.39	4.30	0.00*
3. ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน	4.35	0.48	3.98	0.52	3.67	0.00*
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน	4.45	0.47	4.27	0.43	2.49	0.00*
รวม	4.17	0.44	4.33	0.49	2.97	.004*

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.7 พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่าเพศชาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมาด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.35$) และด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ เพศหญิง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมาด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.24$) และด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.18$) ตามลำดับ

ผลเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ แตกต่างกันโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง มหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม	อายุ								
	25-40 ปี			41-50 ปี			มากกว่า 50 ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน	4.44	0.60	มาก	4.42	0.58	มาก	4.33	0.64	มาก
2. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน	4.23	0.52	มาก	4.26	0.54	มาก	3.95	0.74	มาก
3. ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน	4.14	0.72	มาก	4.24	0.66	มาก	3.82	0.76	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน การสอน	4.18	0.55	มาก	4.32	0.46	มาก	4.13	0.68	มาก
รวม	4.25	0.59	มาก	4.31	0.56	มาก	4.05	0.70	มาก

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.8 พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุแตกต่างกัน พบว่า 25-40 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมาด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.23$) และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.18$) ตามลำดับ 41-50 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.32$) และด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ มากกว่า 50 ปีขึ้นไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรกด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.13$) และด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = .95$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9

ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่จำแนกตามอายุโดยรวมด้าน

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน					
1.1 ระหว่างกลุ่ม	.050	2	.025	.281	.755
1.2 ภายในกลุ่ม	7.622	100	.909		
รวม	8.122	102			
2. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน					
2.1 ระหว่างกลุ่ม	.414	2	.207	2.987	.056
2.2 ภายในกลุ่ม	5.585	100	.069		
รวม	5.999	102			
3. ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน					
3.1 ระหว่างกลุ่ม	.718	2	.359	3.354	.030*
3.2 ภายในกลุ่ม	9.095	100	.107		
รวม	9.813	102			
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน					
4.1 ระหว่างกลุ่ม	.737	2	.369	5.908	.004*
4.2 ภายในกลุ่ม	5.302	100	.062		
รวม	6.039	102			
โดยรวม					
ระหว่างกลุ่ม	.479	2	.240	3.132	0.211
ภายในกลุ่ม	6.901	100	.256		
รวม	7.493	102			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน

อายุ	$\bar{X}$	อายุ 25 – 40 ปี $\bar{X} = 4.25$	อายุ 41 -50 ปี $\bar{X} = 4.31$	อายุมากกว่า 51 ปีขึ้นไป 60 ปี $\bar{X} = 4.05$
อายุ 25 – 40 ปี	4.25		0.429*	0.296*
อายุ 41 -50 ปี	4.31	-0.429*		0.133*
อายุมากกว่า 51 ปีขึ้นไป 60 ปี	4.05	-0.296*	-0.133*	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม อายุ โดยรวม ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05 จำนวน 3 คู่ อายุ 25-40 ปีกับอายุ 41-50 ปี อายุ 25-40 ปีกับอายุมากกว่า 51 ปีขึ้นไป 60 ปี อายุ 41-50 ปีกับอายุมากกว่า 51 ปีขึ้นไป 60 ปี นอกนั้นไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.11

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

อายุ	$\bar{X}$	อายุ 25 – 40 ปี $\bar{X} = 4.25$	อายุ 41 -50 ปี $\bar{X} = 4.31$	มากกว่า 51 ปีขึ้นไป 60 ปี $\bar{X} = 4.05$
อายุ 25 – 40 ปี	4.25		0.625*	0.476*
อายุ 41 - 50 ปี	4.31	-0.625*		0.231*
มากกว่า 51 ปีขึ้นไป 60 ปี	4.05	-0.476*	-0.231*	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม อายุ โดยรวม ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จำแนกตามมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05 จำนวน 3 คู่ อายุ 25 – 40 ปี กับ อายุ 41 -50 ปี อายุ 25 – 40 ปีกับมากกว่า 51 ปี ขึ้นไป 60 ปี และอายุ 41 -50 ปี กับมากกว่า 51 ปีขึ้นไป 60 ปี นอกนั้นไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.12

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้าน

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง มหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม	ระดับการศึกษา								
	ระดับปริญญาตรี			ระดับปริญญาโท			ระดับปริญญาเอก		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน	4.26	0.64	มาก	4.45	0.59	มาก	-	-	-
2. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน	4.08	0.54	มาก	4.10	0.63	มาก	-	-	-
3. ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน	4.31	0.60	มาก	4.32	0.60	มาก	-	-	-
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน การสอน	4.33	0.54	มาก	4.15	0.58	มาก	-	-	-
รวม	4.24	0.58	มาก	4.25	0.60	มาก	-	-	-

จากตารางที่ 4.12 พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่าระดับปริญญาตรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมาด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.31$) และด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับระดับปริญญาโท โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรกด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมาด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.32$) และ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.15$) ตามลำดับระดับปริญญาเอก ไม่มีผู้สำเร็จ

ตารางที่ 4.13

ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้าน

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	1.507	2	.502	4.219	.000*
ภายในกลุ่ม	.217	100	.003		
รวม	1.724	102			

(ต่อ)

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	SS	df	MS	F	Sig
2. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	6.384	2	2.128	2.276	.000*
ภายในกลุ่ม	7.718	100	.935		
รวม	14.102	102			
3. ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	5.656	2	1.885	2.071	.000*
ภายในกลุ่ม	6.865	100	.082		
รวม	12.521	102			
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	3.537	2	1.179	2.985	.132
ภายในกลุ่ม	1.891	100	.395		
รวม	5.428	102			
โดยรวม					
ระหว่างกลุ่ม	4.271	2	1.423	2.887	.033
ภายในกลุ่ม	4.172	100	.353		
รวม	33.775	102			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอนด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน และด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	ปริญญาตรี $\bar{X} = 4.24$	ปริญญาโท $\bar{X} = 4.25$	ปริญญาเอก $\bar{X} = 0$
ปริญญาตรี	4.24		0.359*	
ปริญญาโท	4.25	-0.359*		
ปริญญาเอก	0			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม วุฒิการศึกษาโดยรวมด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ปริญญาตรีกับปริญญาโท และปริญญาโทกับปริญญาตรีนอกนั้นไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.15

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	ปริญญาตรี $\bar{X} = 4.24$	ปริญญาโท $\bar{X} = 4.25$	ปริญญาเอก $\bar{X} = 0$
ปริญญาตรี	4.24		-1.078*	
ปริญญาโท	4.25	-1.078*		
ปริญญาเอก	0			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม วุฒิการศึกษา โดยรวม จำแนกตามด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน วุฒิการศึกษา ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ปริญญาตรีกับปริญญาโท และปริญญาโทกับปริญญาตรีนอกนั้นไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.16

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน

วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
		$\bar{X} = 4.24$	$\bar{X} = 4.25$	$\bar{X} = 0$
ปริญญาตรี	4.24		-0.364*	
ปริญญาโท	4.25	-0.364*		
ปริญญาเอก	0			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม วุฒิการศึกษา โดยรวม จำแนกตาม ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน วุฒิการศึกษา ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ปริญญาตรีกับปริญญาโท และปริญญาโทกับปริญญาตรีอื่นนอกนั้นไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.17

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่จำแนกตามประสบการณ์การสอนโดยรวมและรายด้าน

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง มหาสารคาม จังหวัด	ประสบการณ์การสอน								
	ต่ำกว่า 5 ปี			5-10 ปี			15 ปี ขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน	4.32	0.63	มาก	4.32	0.62	มาก	4.34	0.46	มาก
2. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน	4.26	0.70	มาก	4.24	0.58	มาก	4.35	0.59	มาก
3. ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน	4.53	0.58	มาก	4.26	0.60	มาก	4.30	0.64	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน การสอน	4.36	0.55	มาก	4.35	0.59	มาก	4.27	0.62	มาก
รวม	4.36	0.62	มาก	4.29	0.59	มาก	4.31	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน พบว่าต่ำกว่า 5 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมา ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

การสอน ($\bar{X} = 4.36$) และด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.32$) ตามลำดับ 5-10 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.32$) และด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ 15 ปีขึ้นไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรกด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.34$) และด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.30$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18

ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่จำแนกตามประสบการณ์การสอนโดยรวมและรายด้าน

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	1.017	2	.339	2.673	.000*
ภายในกลุ่ม	10.650	100	.127		
รวม	11.666	102			
2. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	1.066	2	.355	2.716	.050*
ภายในกลุ่ม	10.992	100	.131		
รวม	12.058	102			
3. ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	.481	2	.160	2.266	.000*
ภายในกลุ่ม	5.946	100	.071		
รวม	6.427	102			
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน					
ระหว่างกลุ่ม	.970	2	.323	4.407	.007
ภายในกลุ่ม	6.161	100	.073		
รวม	7.131	102			
โดยรวม					
ระหว่างกลุ่ม	0.883	2	.294	3.015	0.12
ภายในกลุ่ม	8.437	100	.105		
รวม	9.320	102			

จากตารางที่ 4.18 พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามประสบการณ์โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน และด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ประสบการณ์การสอน ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน

ประสบการณ์การสอน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 5 ปี $\bar{X} = 4.36$	5-10 ปี $\bar{X} = 4.29$	15 ปีขึ้นไป $\bar{X} = 4.31$
ต่ำกว่า 5 ปี	4.36		-0.196*	-0.800*
5-10 ปี	4.29	0.196*		-0.996*
15 ปีขึ้นไป	4.31	-0.800*	-0.996*	

จากตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ประสบการณ์การสอน โดยรวม จำแนกตาม ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอนประสบการณ์การสอนความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 คู่ ประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี กับประสบการณ์การสอน 5-10 ปี ประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปีกับประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี และประสบการณ์การสอน 5-10 ปี กับประสบการณ์การสอน 15 ปีขึ้นไป นอกนั้นไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.20

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ประสบการณ์การสอน ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

ประสบการณ์การสอน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 5 ปี $\bar{X} = 4.36$	5-10 ปี $\bar{X} = 4.29$	15 ปีขึ้นไป $\bar{X} = 4.31$
ต่ำกว่า 5 ปี	4.36		0.225*	0.182*
5-10 ปี	4.29	0.225*		0.976*
15 ปีขึ้นไป	4.31	0.182*	-0.976*	

จากตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ประสพการณ์การสอน โดยรวม จำแนกตามด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน การประสพการณ์การสอน ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ ประสพการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี กับประสพการณ์การสอน 5-10 ปี ประสพการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี กับประสพการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี และประสพการณ์การสอน 5-10 ปี กับประสพการณ์การสอน 15 ปีขึ้นไป นอกนั้นไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.21

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ประสพการณ์การสอน ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน

ประสพการณ์การสอน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 5 ปี $\bar{X} = 4.36$	5-10 ปี $\bar{X} = 4.29$	15 ปีขึ้นไป $\bar{X} = 4.31$
ต่ำกว่า 5 ปี	4.36		-0.800*	0.300*
5-10 ปี	4.29	-0.800*		0.172*
15 ปีขึ้นไป	4.31	0.300*	0.172*	

จากตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ประสพการณ์การสอน โดยรวม จำแนกตามด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนการประสพการณ์การสอน ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05 จำนวน 3 คู่ ประสพการณ์การสอนต่ำกว่า 5ปีกับประสพการณ์การสอน 5-10 ปี ประสพการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปีกับประสพการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี และประสพการณ์การสอน 5-10 ปี กับประสพการณ์การสอน 15 ปีขึ้นไป นอกนั้นไม่แตกต่าง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

จากความคิดเห็นของครูได้เสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

ตารางที่ 4.22

ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ข้อ	ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความถี่ (คน)
1.	ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน	
1.1	ควรกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนและการสาธิตให้ชัดเจนจัดลำดับเนื้อหาตามขั้นตอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน	10
1.2	ควรเตรียม สื่อการเรียนการสอนให้พร้อมการกิจกรรม ตลอดจนคำถามที่จะใช้กับนักเรียน เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสุข มีความสนใจ มีการกระตือรือร้นในการเรียนและทำกิจกรรมต่าง ๆ	13
2.	ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน	
2.1	ควรต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ด้านวัย ประสบการณ์เดิมและความแตกต่างระหว่างผู้เรียนเป็นหลักและให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเป็นผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนในห้องเรียน	6
2.2	ควรสร้างแรงจูงใจ ในระหว่างผู้เรียน เช่น รางวัล การชมเชย คะแนนแข่งขัน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสนใจ ตั้งใจ ขยันหมั่นเพียรในการเรียนและทำกิจกรรม	14
2.3	ควรส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง อันเป็นผล มาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู อย่างเป็นระบบประเมินนักเรียนด้วยวิธีการหลากหลาย เช่น การสังเกต แฟ้มผลงาน	7
3.	ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน	
3.1	ควรเลือกประเภทสื่อที่จะผลิตของเนื้อหาวิชาเรียน อาจผลิตสื่อได้หลายประเภท จะผลิตเป็นสื่อประเภทใดนั้น จะต้องนำมาพิจารณาหาความเหมาะสมอย่างรอบคอบ โดยพิจารณาองค์ประกอบเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการผลิต ลักษณะของเนื้อหา	13
3.2	ควรผลิตสื่อ ที่ใช้ได้หลายวิชาจะต้องแตกต่างกันไปตามประเภทของสื่อ เช่น สื่อประเภทเรื่องราวต่อเนื่อง ก็จะต้องจัดทำบัตรเรื่อง เขียนบท ถ่ายทำ บันทึกเสียง ถ้าเป็นสื่อประเภทวัสดุสามมิติ ก็ต้องเขียนโครงร่างการออกแบบ ทำพิมพ์เขียวก่อน	15
3.3	ควรทดลองเบื้องต้น เป็นการทดลองเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องเบื้องต้น เช่น ภาษา ขนาด สัดส่วน และคุณภาพทางเทคนิคอื่น ๆ เป็นต้น อาจทำเป็นขั้นตอนย่อย	8
4.	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน	
4.1	ควรได้รับการประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย นอกเหนือจากการทดสอบประเมินสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมซึ่งได้จากการสรุปการทดสอบการบันทึกการตรวจผลงานการประเมินผลอาจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเพื่อนผู้ปกครอง หรือชุมชนร่วมประเมินผลได้	25

จากจากตารางที่ 4.22 พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อยดังนี้

1. ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนควรผลิตสื่อที่ใช้ได้หลายวิชาจะต้องแตกต่างกันไปเช่น สื่อประเภทเรื่องราวต่อเนื่อง ก็จะต้องจัดทำบัตรเรื่อง เขียนบท ถ่ายทำ บันทึกเสียง ถ้าเป็นสื่อประเภทวัสดุสามมิติ ก็ต้องเขียนโครงร่างการออกแบบ ทำพิมพ์เขียวก่อนและการทดลองเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องเบื้องต้น เช่น ภาษา ขนาด สัดส่วน และคุณภาพทางเทคนิคอื่น ๆ เป็นต้น อาจทำเป็นขั้นตอนและมีการทดลอง 1 คน 3 คน 6 คน

2. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนควรสร้างแรงใจให้กับผู้เรียน เช่น การให้รางวัล การชมเชย คะแนนแข่งขัน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสนใจ ขยันหมั่นเพียรในการเรียนและทำกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนาตนเอง มาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ด้านวัย ประสบการณ์เดิมและความแตกต่างระหว่างผู้เรียนเป็นหลักและให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนในห้องเรียน

3. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนควรได้รับการประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายนอกเหนือจากการทดสอบประเมินสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมซึ่งได้จากการสรุปการทดสอบการบันทึก การตรวจผลงานการประเมินผลอาจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้เพื่อน ผู้ปกครอง หรือชุมชนร่วมประเมินผลได้

4. ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอนควรเตรียม สื่อการเรียนการสอนให้พร้อมในการทำ การกิจกรรมในห้อง ตลอดจนคำถามที่จะใช้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดมีความสนใจ มีการกระตือรือร้นในการเรียนและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนในโรงเรียนและกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนจัดตามลำดับเนื้อหาตามขั้นตอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

5.1.1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่ามีทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จำแนกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก คือด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมาคือด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.77$) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.60$) และด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.33$) ตามลำดับ

5.1.2 ผลเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน แตกต่างกันไป โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.1.3 ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัด ดังนี้

5.1.3.1 ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนควรผลิตสื่อที่ใช้ได้หลายวิชาจะต้องแตกต่างกันไป เช่น สื่อประเภทเรื่องราวต่อเนื่อง ก็จะต้องจัดทำบัตรเรื่อง เขียนบท ถ่ายทำ บันทึกเสียง ถ้าเป็นสื่อประเภทวัสดุสามมิติ ก็ต้องเขียนโครงร่างการออกแบบ ทำพิมพ์เขียวก่อนและการทดลอง เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องเบื้องต้น เช่น ภาษา ขนาด สัดส่วน และคุณภาพทางเทคนิคอื่น ๆ เป็นต้น อาจทำเป็นขั้นตอนและมีการทดลอง 1 คน 3 คน 6 คน

5.1.3.2 ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนควรสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน เช่น การให้รางวัล การชมเชย คะแนนแข่งขัน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสนใจ ขยันหมั่นเพียรในการเรียนและทำกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนาตนเอง มาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ด้านวัยประสบการณ์เดิมและความแตกต่างระหว่างผู้เรียนเป็นหลักและให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนในห้องเรียน

5.1.3.3 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนควรได้รับการประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายนอกเหนือจากการทดสอบประเมินสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรม ซึ่งได้จากการสรุป การทดสอบ การบันทึก การตรวจผลงาน การประเมินผล อาจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเพื่อนผู้ปกครอง หรือชุมชนร่วมประเมินผลได้

5.1.3.4 ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอนควรเตรียม สื่อการเรียนการสอนให้พร้อม ในการทำภารกิจในในห้อง ตลอดจนคำถามที่จะใช้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดมีความสนใจ มีการกระตือรือร้นในการเรียนและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนในโรงเรียนและกำหนดวัตถุประสงค์ ให้ชัดเจนจัดตามลำดับเนื้อหาตามขั้นตอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่ามีทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จำแนกโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก คือด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ มีประเด็นอภิปรายดังนี้

5.2.1.1 ด้านการจัดเตรียมการเรียน การสอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ด้านการจัดเตรียมการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า จัดเตรียมเทคนิควิธีสอนหลากหลายให้เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน และสอดคล้องกับ ทศนีย์ คงบุญโสด (2548) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตบรมราชชนนี 2 กรุงเทพมหานครในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปฏิบัติจริงมากที่สุด โดยมีการปฏิบัติด้านการ

เตรียมการสอนมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 รองลงมา ด้านการประเมินผล และด้านการเรียนการสอน ตามลำดับ และพบว่าครูที่มีอายุประสบการณ์ในการทำงานและระดับการศึกษาต่างก็มีการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่มี เพศต่างกัน มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในภาพรวมแตกต่างกัน และสอดคล้อง กับ กฤตพงศ์ ชัยเดช (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตาม ทักษะของพนักงานครูในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญตามทักษะของพนักงานครูโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและเมื่อ เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามทักษะของพนักงานครูจำแนกตาม ตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา ช่วงชั้นที่สอน กลุ่มสาระที่สอนไม่แตกต่างกัน ส่วนตำแหน่งมีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

5.2.1.2 ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน การสอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ด้านการดำเนินการ จัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สัมภาษณ์ความพร้อมของ ผู้เรียน ทางด้านความรู้ความสามารถ ความถนัดและความสนใจก่อนเรียน สนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียน สนใจเข้าร่วมกิจกรรมและลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง และเป็นผู้ร่วมกิจกรรมในกลุ่มผู้เรียน พร้อมทั้ง ให้ความคิดเห็น ให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงต่อประสบการณ์ของผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรม และ สอดคล้องกับ นิวัตร คำมี (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริม การศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร เขต 3 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านที่มีการปฏิบัติ มากที่สุด คือ ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดี ตามศักยภาพ และด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถ ฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนส่วนปัญหาของ การจัดการเรียนการสอน ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียน สามารถเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง และด้านที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้าน การจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญตามความต้องการและ ความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน และจากการเปรียบเทียบพบว่า ครูที่มีเพศ และวุฒิทางการศึกษา ต่างกันมีสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่างกันด้วย

5.2.1.3 ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียน การสอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ด้านการผลิตและ ใช้สื่อการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ใช้สื่อได้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน ใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้

ผู้เรียนมีความสนใจและพัฒนาศัภยภาพได้อย่างเหมาะสม และใช้สื่อได้เหมาะสมกับเพศ วัย และ ประสบการณ์ของนักเรียน และสอดคล้องกับ สลิตา รินสิริ (2558) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 ผลวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอ เกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการประเมินผล ด้านการ เตรียมการจัดการเรียนรู้ และด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่าจำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($p < .05$) โดยครู ที่มีวุฒิการศึกษา ปริญญาตรี - ป.บัณฑิต ที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป แต่เมื่อจำแนกตาม ประสบการณ์การสอนและจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ, แนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า แนวทางในการจัดการเรียนรู้ด้านการ ประเมินผลด้านการเตรียมการจัดการเรียนรู้ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางในการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังนี้ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างจริงจังส่งเสริมให้ครูบุคลากรได้รับการอบรมการวัดผลประเมินผลให้ครูมี วิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลายนิเทศกำกับติดตามการเตรียมการสอนของครูนิเทศติดตามการใช้สื่อ การของครู

5.2.1.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การสอนการจัดการเรียนรู้อ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ด้านการวัด และประเมินผลการเรียนการสอนมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน จากความคิดเห็น ของผู้เรียน เพื่อนครู และผู้ปกครอง รองลงมาให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน และวิเคราะห์ แบบทดสอบที่ใช้และปรับปรุง เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับ สิริจินดา กรรมาชีพ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอภูบรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อจัดลำดับ ตามการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการดำเนินการสอนมีระดับการปฏิบัติมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือด้านการวัดผลประเมินผล เป็นอันดับที่ 2 และด้านการเตรียมการเป็นอันดับที่ 3 และพบว่าครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญไม่แตกต่างกัน เจาะนิเยาะ มุสตาปะ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ผลวิจัยพบว่า จากระดับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านการดำเนินการสอนอยู่ในระดับปานกลาง, การเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี เมื่อแยกตามเพศกลุ่มวิชาที่สอนประสบการณ์ในการสอนและขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ข้อเสนอแนะและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอนด้านการดำเนินการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผล การสอน

5.2.2 ผลเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอนแตกต่างกันโดยรวมและรายด้าน แตกต่าง กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติประเด็นอภิปราย ผลได้ดังนี้

5.2.2.1 จำแนกตามเพศ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ ซึ่งเพศชาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนรองลงมา ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ตามลำดับ ส่วน เพศหญิง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนรองลงมา ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอนตามลำดับ เมื่อมีการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ แตกต่างกันโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับ นิวัตร คำมี (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร เขต 3 พบว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดีตามศักยภาพและด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียนของแต่ละคนส่วนปัญหาของการจัดการเรียนการสอน ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง และด้านที่เป็น

ปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน และจากการเปรียบเทียบพบว่า ครูที่มีเพศและวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่างกันด้วย

5.2.2.2 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่มีอายุแตกต่างกันและสอดคล้องกับ ทศนีย์ คงบุญโส (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2 กรุงเทพมหานครในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปฏิบัติจริง มากที่สุด โดยมีการปฏิบัติด้านการเตรียมการสอนมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 รองลงมา ด้านการประเมินผล และด้านการเรียนการสอนและพบว่าครูที่มีอายุประสบการณ์ในการทำงานและระดับการศึกษาต่างกันมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่มีเพศต่างกันมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในภาพรวมแตกต่างกัน

5.2.2.3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอนด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน และด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างและสอดคล้องกับ กฤตพงศ์ ชัยเดช (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามทัศนคติของพนักงานครูในโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามทัศนคติของพนักงานครูโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและเมื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามทัศนคติของพนักงานครูจำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา ช่วงชั้นที่สอน กลุ่มสาระที่สอนแตกต่างกัน

5.2.2.4 จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน และด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่มีประสบการณ์แตกต่างกันและสอดคล้องกับสิรินดา ธรรมมาชีพ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภออุบลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อจัดลำดับตามการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการดำเนินการสอนมีระดับ

การปฏิบัติมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือด้านการวัดผลประเมินผล เป็นอันดับที่ 2 และด้านการเตรียมการเป็นอันดับที่ 3 และพบว่าครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ต่างกันมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

5.2.3 ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

5.2.3.1 ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า ควรผลิตสื่อที่ใช้ได้หลายวิชา จะต้องแตกต่างกันไป เช่น สื่อประเภทเรื่องราวต่อเนื่อง ก็จะต้องจัดทำบัตรเรื่อง เขียนบท ถ่ายทำบันทึกเสียง ถ้าเป็นสื่อประเภทวัสดุสามมิติ ก็ต้องเขียนโครงร่างการออกแบบ ทำพิมพ์เขียวก่อนและการทดลอง เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องเบื้องต้น เช่น ภาษา ขนาด สัดส่วนและคุณภาพทางเทคนิคอื่น ๆ เป็นต้น อาจทำเป็นขั้นตอนและมีการทดลอง 1 คน 3 คน 6 คน ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม สอดคล้องกับงานวิจัย สลิตา รินสิริ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่าแนวทางในการจัดการเรียนรู้ด้านการประเมินผลด้านการเตรียมการจัดการเรียนรู้ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้นี้ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังนี้ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างจริงจังส่งเสริมให้ครูบุคลากรได้รับการอบรมการวัดผลประเมินผลให้ครูมีวิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลายนิเทศกำกับติดตามการเตรียมการสอนของครูนิเทศติดตามการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู

5.2.3.2 ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน พบว่า ควรสร้างแรงใจให้กับผู้เรียน เช่น การให้รางวัล การชมเชย คະแนนแข่งขัน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสนใจ ขยันหมั่นเพียรในการเรียน และทำกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาตนเอง มาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ด้านวัยประสบการณ์เดิมและความแตกต่างระหว่างผู้เรียนเป็นหลักและให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนในห้องเรียน สอดคล้องกับงานวิจัย นิวัตร คำมี (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร เขต 3 พบว่า การจัดการเรียนการสอนด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีตามศักยภาพและด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน ส่วนปัญหาของการจัดการเรียนการสอน ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน

ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง และด้านที่เป็นปัญหาลดน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน และจากการเปรียบเทียบพบว่า ครูที่มีเพศ และวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่างกันด้วย

5.2.3.3 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า ควรได้รับการประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายนอกเหนือจากการทดสอบประเมินสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรม ซึ่งได้จากการสรุป การทดสอบ การบันทึก การตรวจผลงาน การประเมินผล อาจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเพื่อน ผู้ปกครอง หรือชุมชนร่วมประเมินผลได้ สอดคล้องกับ สลิตา รินสิริ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากแนวทางในการจัดการเรียนรู้ด้านการประเมินผลด้านการเตรียมการจัดการเรียนรู้ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังนี้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างจริงจังส่งเสริมให้ครูบุคลากรได้รับการอบรมการวัดผลประเมินผลให้ครูมีวิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลายนิเทศกำกับติดตามการเตรียมการสอนของครูนิเทศติดตามการใช้สื่อการเรียนรู้

5.2.3.4 ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน พบว่า ควรเตรียม สื่อการเรียนการสอนให้พร้อมในการทำการกิจกรรมในห้อง ตลอดจนคำถามที่จะใช้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดมีความสนใจ มีการกระตือรือร้นในการเรียนและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนในโรงเรียนและกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน จัดตามลำดับเนื้อหาตามขั้นตอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัย เจนิเยาะ มุสตาปะ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี พบว่าทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลการสอน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัด

5.3.1.1 ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ครูโรงเรียนควรวางแผนจัดเอกสารการเรียนรู้ในส่วนที่คณะครูกำหนดแนวทาง การพัฒนาหลักสูตรให้มีความหลากหลาย และควรจัดทำแผนงาน / โครงการปรับปรุงบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน

5.3.1.2 ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ครูควรเทคนิคการจัดการเรียนการสอน แบบเน้นปฏิสัมพันธ์ประกอบด้วย การโต้วาทีกลุ่ม การอภิปราย การระดมพลังสมอง กลุ่มแก้ปัญหา กลุ่มทิว การประชุมต่าง ๆ การแสดงบทบาทสมมติกลุ่มสืบค้นชุดคิดการฝึกปฏิบัติ เป็นต้น

5.3.1.3 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ครูควรประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยใช้แฟ้มสะสมผลงานของนักเรียน ควรประเมินผลการปรับปรุง บรรยากาศและสภาพแวดล้อม โดยการสัมภาษณ์นักเรียน และครูที่เกี่ยวข้อง และควรประเมินผลความสำเร็จ ของการจัดการเรียนการสอน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับเจตคติการสร้างบรรยากาศของครูผู้สอนเกี่ยวกับการศึกษา สำหรับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.3.2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.3.2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาสำหรับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ. (2446). รายงานผลการวิจัยรูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- กรมวิชาการ. (2557). นียามคำศัพท์หลักสูตร. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กรมวิชาการ. (2545). คู่มือการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อ. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2544). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2543). การปฏิรูประบบการบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว
- กรมวิชาการ. (2544). กรมวิชาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2545). แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2535). หลักสูตรและการพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปกร.
- กาญจนา ไชยพันธ์. (2544) แนวคิดจิตวิทยาของโรเจอร์กับการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. วารสารวิชาการ, 4(2), 48-58.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2545). เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขจรศักดิ์ ดีแสน (2545) การศึกษาการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ฉันท ชาติทอง. (2550). เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์
- จรัสพรรณ ศิลารรณ. (2546). การศึกษาสถานภาพสื่อและการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่เรือนจากกลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือกราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัทบุ๊คพอยท์.
- จำเนียร ศิลปะวานิช. (2538). หลักและวิธีสอน. กรุงเทพฯ: เจริญรุ่งเรืองการพิมพ์.

- ฉวีวรรณ สุวรรณภา. (2547). *ความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). แพร่: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตแพร่.
- ชม ภูมิภาค. (2518). *เทคนิคการวัดผล* (พิมพ์ครั้งที่ 6). พระนคร: วัฒนาพานิช.
- ชวาล แพร์ตกุล. (2558). *เทคนิคการวัดผล*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนแพร่อดุลยธรรม.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2525). *การวางแผนการสอนเอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพครู หน่วยที่ 1-8* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชาญชัย ยมดิษฐ์. (2548). *เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: หลักพิมพ์.
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. (2545). *สุดยอดเทคนิคคู่มือครูอาชีพ*. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์
- ชูเกียรติ โพธิ์มัน. (2548). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา*. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. (2544). *หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2526). *เทคโนโลยีทางการศึกษาหลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ดิเรก เนียมคา. (2548). *ความต้องการและวิธีการพัฒนาการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสิงห์บุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- เตือนใจ เกตุษา. (2535). *การประเมินผลการสอน*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- ทักษิณา เครือหงส์. (2550). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ทัศนีย์ คงบุญโสด. (2548). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียน สหวิทยาเขตบรมราชชนนี 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). *กลุ่มสมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: นิชินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ: เอราวิณการพิมพ์.
- ธีรยุทธ พึ่งเทียร. (2552). *การพัฒนาวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ธีรยุทธ พึ่งเทียร. (2550). *คู่มือประกอบการบรรยายการบริหารการศึกษาคณะสงฆ์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นวลจิตต์ เขาวงกตพิงษ์. (2542). *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

- นิคม ทาแดง และคณะ. (2546). *ชุดฝึกหัดอบรมครู ประมวลสาระเรื่องเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- นิตยา สุวรรณศรี. (2541). *หลักสูตรการจัดการประถมศึกษา*. อุดรดิตต์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.
- นิวัตร คำมี. (2549). *การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน เอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *วิธีการสอนทั่วไปและทักษะการสอน*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: บริษัท แอคทีฟพรีน จำกัด.
- ประเวศ วะสี และคณะ. (2553). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 13)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์. (2532). *หลักการสอนเอกสารการสอนชุดวิชาวิทยาการการสอน หน่วยที่ 8-15 (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดี.
- ปองสุข คุ่มภัย. (2545). *การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ใน โปรแกรมมิชานีเทคโนโลยีศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาโท: สถาบันราชภัฏ 6 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ปิยะดา พูลทาจกร. (2549). *การพัฒนาหลักสูตรและเทคนิคการฝึกอบรม*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พนิต เข้มทอง. (2541). *เอกสารประกอบการบรรยายการวิจัยทางอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระธรรม กิตติวงศ์ (ทองดี สุร เต โข). (2548). *หลักการสอนทั่วไป: อบรมบาลีก่อนสอบคณะสงฆ์ ภาค 4 ปีที่ 4*. ปทุมธานี: สื่อตะวันออก.พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต).
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต). (2542). *พุทธวิธีในการสอน*. กรุงเทพฯ: เบิกมาน.
- พระมหาบุญชัย ปภัสสรเมธี (จู แวน). (2551). *ศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนมวรรณ วุฒิสาร. (2544). *สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูผู้สอน สังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ไพศาล หวังพานิช. (2552). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ. (2550). *การจัดและการบริหารงานวิชาการ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคาแหง.
- ภิญโญ สาธร. (2526). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2549). *การวัดและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลาพอง บุญช่วย. (2530). *การสอนเชิงระบบ*. ปทุมธานี: วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์.
- วนิดา เดชตานนท์. (2540). *การประเมินผลการเรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครราชสีมา:
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วสิน ภาณุจนวนิชย์. (2545). *การวัดและประเมินผล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ:
เลิฟแอนด์ลิฟเพลส.
- วาสนา ชาวหา. (2533). *สื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- วิชัย ต้นศิริ. (2553). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*
(พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยา ประชากุล. (2548). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
ชลบุรี: มหาวิทยาลัยเทพสตรี.
- วิสิษฐ์ ปิตกันภัย. (2546). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองระยอง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชลบุรี:
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วุฒินันท์ ออบอุ้น. (2544). *ความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริพงศ์ พะยอมแย้ม. (2533). *การเลือกและการใช้สื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้ง
เฮ้าส์.

- ศิริพร ชีปนวัฒนา. (2548). *หลักสูตรและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สังต์ อุทรานันท์. (2535). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2545). *หลักการและแนวปฏิบัติในการประเมินนโยบายแผนงานโครงการและหลักสูตร* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมคิด สร้อยน้ำ. (2542). *หลักการสอน*. อุตรธานี: สำนักส่งเสริมวิชาการสถาบันราชภัฏอุตรธานี.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2541). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ประสานการพิมพ์.
- สมบูรณ์ ชิตพงษ์. (2536). *การวัดและ การประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยพัฒนาพานิช.
- สมพงษ์ สิงหะพล. (2530). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน: มหาวิทยาลัยครุนครราชสีมา.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2544). *การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง*. เชียงใหม่: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- สิรินดา กรรมาชีพ. (2548). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สลิตา รินสิริ. (2558). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- สันทัต ภิบาลสุข. (2524). *การใช้สื่อการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมวิชาการสถาบันราชภัฏเพชรบุรี วิทยาลัยการณเฑาะพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิก จำกัด.
- สิปพนนท์ เกตุทัต. (2553). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตะวันตก
- สุจรีต เพียรชอบ. (2521). *การพัฒนาหลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
- สุทัศน์ีย์ สุขประเสริฐ. (2544). *การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตร์บัณฑิต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2545). *การเขียนแผนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาตาม พ.ร.บ.* กรุงเทพฯ: ราชบุรีธรรมรักษ์การพิมพ์

- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตรยุคปฏิรูปการศึกษาไทย*.
เชียงใหม่: เดอะโนว์เลจชันเตอร์.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2532). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: แสงสุทธิการพิมพ์.
- สุภาพ วาดภาพ. (2552). *การประเมินผลการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุน อมรวิวัฒน์. (2553). *หลักการสอน ฉบับปรับปรุง (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.
- สุมิตร คุณากร. (2540). *การบริหารโรงเรียนด้านวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- สุน อมรวิวัฒน์. (2551). *เอกสารประกอบวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สุราษฎร์ พรหมจันทร์. (2550). *ยุทธวิธีการเรียนการสอนวิชาเทคนิค*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2545). *เคล็ดลับการทาวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- เสริมศรี ไชยสร. (2526). *ระบบหลักสูตรการสอน*. เชียงใหม่: พระสิงห์การพิมพ์.
- อเนก เพียรอนุกุลบุตร. (2527). *การวัดและประเมินทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: ป.สัมพันธ์พานิชย์.
- อรทัย มูลคำและคณะ. (2542). *การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: ที.พี.พรินท์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2537). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พรินต์ติ้งเฮ้าส์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน ฉบับปรับปรุง (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พรินต์ติ้งเฮ้าส์.
- อำนาจ เลิศขยันดี. (2525). *คู่มือการสร้างข้อทดสอบและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: อำนวยการพิมพ์. เฮ้าส์ออฟเคอร์มีสท์.
- As Perceived by Students, Teachers and Administrators in the Los Angeles County Community College District. *Dissertation Abstracts International*, 49(9), 12 – 25.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt Brace and world Inc.
- Newby, T. (1998). *Earlf. total Quality Management and the Elementary School*.
Dissertation Intemational Abstracts.
- Purvis, June. (1980). Some Problems of Teaching and Learning Within the Open University. *Education Research*, 21(3), 163 – 175.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นสำหรับสอบถามข้อมูลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขการสอนของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงใคร่ขอความกรุณาให้ท่านได้โปรดตอบทุกข้อ ตามความเป็นจริงซึ่งข้อมูลที่ได้จะปกปิดเป็นความลับ และจะนำมาวิเคราะห์ทางวิชาการเท่านั้น

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน

ตอนที่ 2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามจำแนกเป็นสี่ด้านด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอปัญหาและอุปสรรคของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

3. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามแล้ว กรุณาตรวจสอบอีกครั้งว่า ท่านได้ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อแล้วหรือยัง แบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อเท่านั้นจะเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และใช้ได้

ขอขอบพระคุณในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ
นักศึกษาปริญญาโท สาขาสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ตามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

25- 40ปี 41 -50ปี มากกว่า 51 ปีขึ้นไป 60 ปี

3. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์การสอน

ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี 15 ปีขึ้นไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

คำแนะนำ กรุณาอ่านข้อความแล้วตอบคำถาม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เป็นระดับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม	ระดับการจัดการความรู้				
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน						
1	มีการศึกษาเนื้อหา และวิเคราะห์หลักสูตรมาตรฐานการเรียนรู้ในวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
2	ได้ศึกษาหรือค้นคว้าปรัชญาและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
3	ได้เข้าร่วมประชุมอบรม หรือสัมมนา เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4	จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียน					
5	ให้ข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ แก่ผู้เรียนเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าที่หลากหลายวิธี					
6	ได้รับนโยบายในส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21					
7	จัดเตรียมสื่อวัสดุการเรียนการสอนให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน					
8	จัดเตรียมแบบฝึกหัดเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามจุดประสงค์ในแต่ละกลุ่มสาระ					
9	จัดเตรียมเทคนิควิธีสอนหลากหลายให้เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน					
ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน						
10	สำรวจความพร้อมของผู้เรียนทางด้านความรู้ความสามารถ ความถนัดและความสนใจก่อนเรียน					
11	สร้างความพร้อมและ กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนก่อนจัดกิจกรรมทุกครั้ง					
12	ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริงและประสบการณ์จริง					
13	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนค้นพบศักยภาพของตนเองได้ด้วยตนเอง					
14	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนริเริ่มกิจกรรมของตนเองโดยครูเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน					

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม	ระดับการจัดการความรู้				
		5	4	3	2	1
15	ใช้สื่อการสอนเพื่อให้นักเรียนฝึกคิดแก้ปัญหาและค้นพบความรู้ได้ด้วยตนเองเสมอ โดยครูคอยให้คำแนะนำ					
16	ช่วยเหลือให้คำปรึกษาเมื่อผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
17	สนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมและลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง					
18	เป็นผู้ร่วมกิจกรรมในกลุ่มผู้เรียนพร้อมทั้งให้ความคิดเห็น ให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงต่อประสบการณ์ของผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรม					
ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน						
19	ผลิตสื่อวัสดุอุปกรณ์และเอกสารสำหรับการเรียนรู้ที่ตรงตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้					
20	ใช้สื่ออุปกรณ์ในการสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนจนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง					
21	มีการใช้สื่อที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดฝึกการแก้ปัญหาและค้นพบความรู้โดยง่าย					
22	ใช้สื่อการเรียนรู้อันช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นกระบวนการ					
23	ใช้สื่อการเรียนรู้อันกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและพัฒนาศักยภาพได้อย่างเหมาะสม					
24	มีแหล่งสื่อการเรียนรู้อันช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิธีการใช้สื่อและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มเติม					
25	ผู้เรียนใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียน					
26	ใช้สื่อได้เหมาะสมกับเพศวัยและประสบการณ์ของนักเรียน					
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน						
27	ดำเนินการประเมินผลอย่างต่อเนื่องไปพร้อมๆกับการเรียนการสอน					
28	วัดและประเมินผลได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งในส่วนกระบวนการและผลงาน					
29	ใช้วิธีวัดและประเมินผลสอดคล้องกับผู้เรียนทุกคน					
30	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน					
31	ติดตามตรวจสอบการทำงานเพื่อประเมินผลงาน					
32	ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งก่อนเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียน					

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม	ระดับการจัดการความรู้				
		5	4	3	2	1
33	วิเคราะห์แบบทดสอบที่ใช้และปรับปรุงเพื่อให้ได้แบบทดสอบที่มีคุณภาพ					
34	สนับสนุนให้ผู้เรียนนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนของตนเอง					
35	นำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของตนเอง					
36	ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากความคิดเห็นของผู้เรียนเพื่อนครูและผู้ปกครอง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะปัญหาและอุปสรรคของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

1. ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน

.....

.....

.....

2. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

3. ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน

.....

.....

.....

4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในการให้ความร่วมมือกรอกแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ

ภาคผนวก ข

คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นขอแบบสอบถาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.1

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

Item (ข้อ)	ScaleMean if ItemDeleted	ScaleVariance if ItemDeleted	CorrectedItem-Total Correlation (ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ)	Cronbach'sAlpha if ItemDeleted (ค่าความเชื่อมั่น)
ข้อ1	134.57	478.047	.308	.931
ข้อ2	134.87	471.292	.391	.931
ข้อ3	134.80	474.028	.407	.931
ข้อ4	134.73	471.582	.464	.930
ข้อ5	135.03	464.309	.588	.929
ข้อ6	135.50	465.500	.466	.930
ข้อ7	135.37	456.723	.668	.928
ข้อ8	134.63	477.137	.251	.932
ข้อ9	134.87	470.257	.438	.930
ข้อ10	135.03	463.757	.464	.930
ข้อ11	135.30	459.390	.555	.929
ข้อ12	135.30	461.941	.486	.930
ข้อ13	135.20	459.752	.556	.929
ข้อ14	135.27	463.168	.477	.930
ข้อ15	135.00	454.552	.738	.928
ข้อ16	135.33	453.333	.725	.928
ข้อ17	134.73	477.444	.268	.931
ข้อ18	135.77	465.909	.527	.930
ข้อ19	135.03	468.102	.445	.930
ข้อ20	135.33	462.437	.558	.929
ข้อ21	135.40	456.938	.662	.928
ข้อ22	135.97	450.378	.658	.928
ข้อ23	136.10	451.610	.611	.928
ข้อ24	135.93	456.823	.541	.929

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

Item (ข้อ)	ScaleMean if ItemDeleted	ScaleVariance if ItemDeleted	CorrectedItem-Total Correlation (ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ)	Cronbach'sAlpha if ItemDeleted (ค่าความเชื่อมั่น)
ข้อ25	135.80	453.890	.632	.928
ข้อ26	135.80	458.028	.597	.929
ข้อ27	135.80	458.028	.597	.929
ข้อ28	135.93	460.478	.539	.929
ข้อ29	135.97	456.447	.600	.929
ข้อ30	135.77	447.426	.739	.927
ข้อ31	136.13	450.809	.720	.927
ข้อ32	135.80	451.407	.634	.928
ข้อ33	136.20	448.166	.591	.929
ข้อ34	136.03	451.620	.550	.929
ข้อ35	135.73	456.133	.502	.930
ข้อ36	135.97	460.478	.539	.928

Reliability Statistics Cronbach's Alpha=0.929

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.2

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัด
เทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามจำนวน 5 ท่าน

แบบสอบถาม	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ข.2 (ต่อ)

แบบสอบถาม	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5			
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
รวม	36	36	36	36	36	180	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์

ที่ คศ.ว.๐๔๔๒/๒๕๖๑

วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.อัจฉริยา พรหมท้าว

ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ “การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
  - ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
  - ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
  - อื่นๆ ระบุ.....

ทางสาขาวิชาสังคมศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๖๗๒๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๔๐๐๐

๒๘ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพงษ์ มีโธสง

ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ “การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

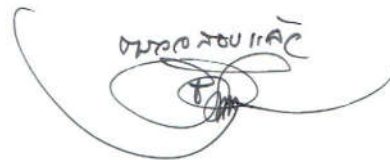

 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์นักวิจัย จันทขุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๙

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๖๗๒๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๔๐๐๐

๒๘ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสฤษดิ์ สรรพอาษา

ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ “การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

30 ก.ย. 61

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทร์ชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๒๒๒๙

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์

ที่ ศศ.ว.๐๔๔๒/๒๕๖๑

วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.พงษ์ธอร์ โพธิ์ทุลคักดี

ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ “การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ.....

ทางสาขาวิชาสังคมศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ

นางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ
 ภาคนอกเวลาราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เนฎฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

นางสาวอุทัยวรรณ

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๖๗๒๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๔๐๐๐

๒๘ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เรียน นางอภัสรา บุญหัดส่ง

ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ “การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
 มา ณ โอกาสนี้
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
 ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

อภัสรา
 (นางอภัสรา บุญหัดส่ง)

สาขาวิชาสังคมศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๕

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี
เลขที่: ๑๑๗๘
วันที่: ๑๑ ม.ค. ๖๑
เวลา: ๑๕.๑๕ น.

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๐๙๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี

ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ "การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม" โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาคนดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี รายละเอียดดังเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
KABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
รองคณบดีรักษาการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

วิมล ผู้อำนวยการ
 เพื่อพิมพ์
 เพื่อพิจารณา

- อ. ศาสตราจารย์ อ.ค.
ให้ดู หรือ ขอความเห็นจากท่าน

6/10/61 รร. ๖๖๖ ๖๖๖ ๖๖๖
๖๖๖ ๖๖๖ ๖๖๖

๑๖๖ ๖๖๖
๑๖ ๖.๑. ๖๖

สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๖๙

-MMU-
ในนามของ/นางน
๖/10/61

โรงเรียนเทศบาลโพธิ์คีรี
เลขที่: ๑๐๙๙
วันที่: ๒๒ ก.ย. ๖๖
เวลา: ๑๓.๒๖ น.

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๒๔๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนเทศบาลโพธิ์คีรี.....
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลโพธิ์คีรี.....

ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ "การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม" โดยทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนเทศบาลโพธิ์คีรี เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาคนดังกล่าวได้ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนเทศบาลโพธิ์คีรี..... รายละเอียดดังเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ
อธิการบดี
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นางสาวอุทัยวรรณ
รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๔
๒๒ ก.ย. ๖๖
๑๒.๒๖ น.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูษิต บุญทองเถิง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

๑๒ ก.ย. ๖๖

-ททว.
-อุทัยวรรณ
นางสาวอุทัยวรรณ
ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลโพธิ์คีรี

สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๔

ร.ร.เทศบาลบูรพาพิทยาคาร
เลขที่รับ 1549
วันที่ 13 พ.ย 61
เวลา 13.00 น.

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๒๔๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตรื้อถอนใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร

ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ “การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม” โดยทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร... เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตรื้อถอนจากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาคนดังกล่าวได้ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร... รายละเอียดดังเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียนผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ
 เพื่อทราบ
 เพื่อพิจารณา
- นางวิภาดา ศิริภักดิ์
- รองศาสตราจารย์ ทศพร วิจิตรวิวัฒน์
วิจิตรวิวัฒน์
(นางวรรณมา เกษรเกษ)
บุคคลากรสนับสนุนการสอน
13 พ.ย 61

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูษิต บุญทองเถิง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

สำหรับรองผู้อำนวยการ

(นางวันมรณิศา ชัยพฤกษ์ผล)
คณบดีคณะบริหารวิชาการ
13 พ.ย 61

สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๔

นางสมปอง มาด้อยแทน

ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร
13 พ.ย 61

โรงเรียนเทศบาลบ้านสองนางโย
รับเลขที่ 105
วันที่ 13 ส.ค. 2561
เวลา 10.09 น.

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๐๙๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนเทศบาลบ้านสองนางโย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลบ้านสองนางโย

ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๕๒๑๐๓๕๐๑๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ "การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม" โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนเทศบาลบ้านสองนางโย เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาคนดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนเทศบาลบ้านสองนางโย รายละเอียดดังเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

- เพื่อโปรดทราบ/พิจารณา

- ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ นักศึกษา

ปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา ศูนย์มหาสารคาม

ภาควิชาบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ครุภัณฑ์และคอมพิวเตอร์

เรื่อง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

เรียน อธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

13 ส.ค. ๖1

นางสาวอุทัยวรรณ

13 ส.ค. ๖1

สาขาวิชาสังคมศึกษา

โทรศัพท์ ๐๕๖-๐๒๗๖๒๒๙

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวอุทัยวรรณ

13 ส.ค. ๖1

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา

- เพื่อโปรดทราบ/พิจารณา

- เพื่อดำเนินการต่อไป

(นางบุญชู ไชยวงษ์จันทร์)

รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

13 ส.ค. ๖1

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดบวรนิเวศ
ปีงบประมาณ 1106
ครั้งที่ 1.3 S.A. 2561
เวลา 13.36 น.

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๒๔๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตยืมเครื่องใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนเทศบาลเมืองมหาสารคาม
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๕๒๑๐๓๕๐๑๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาวิชาการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ “การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม” โดยทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนเทศบาลเมืองมหาสารคาม เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตยืมจากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาคนดังกล่าวได้ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนเทศบาลเมืองมหาสารคาม รายละเอียดดังเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

ขอแสดงความนับถือ

เพื่อโปรดทราบ/พิจารณา
- ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ นักศึกษาปริญญาโท
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ศูนย์มหาสารคาม
ขอเรียนขอใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนเทศบาลเมืองมหาสารคาม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูษิต บุญทองเถิง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

- นันทวรรณ นิลวรรณ

มีชัยรัตน์
(นางสาววิมลรัตน์ บุญลาชา)
13 ต.ค. 61

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา

- เพื่อโปรดทราบ/พิจารณา

- นันทวรรณ นิลวรรณ

นาง
- ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

(นางบุญชู ไชยวงษ์จันทร์)
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์ ๐๕๖-๐๒๗๖๒๒๗

13 ต.ค. 61

13 ต.ค. 61

โรงเรียนเทศบาลบ้านแมค
รับเลขที่ 796
วันที่ 16 พ.ย. 61
เวลา 11.00 น.

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๖/ว.พ๐๙๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนเทศบาลบ้านแมค
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลบ้านแมค

ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ "การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม" โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนเทศบาลบ้านแมค เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาคนดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนเทศบาลบ้านแมค รายละเอียดดังเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

[Signature]

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี จันทร์ศิลา)

รองคณบดีรักษาการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

เรียน ผู้อำนวยการ
โรงเรียนเทศบาลบ้านแมค

รวม ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล
จากโรงเรียนเทศบาลบ้านแมค

[Signature]
16 พ.ย. 61

สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์ ๐๕๖-๐๒๗๖๒๒๙

ทราบ
- มณฑิลา ฟ้าใส อธิการบดี โทร ๐๕๖ ๐๒๗ ๖๒๒๙
เก็บรวบรวมข้อมูล ให้ด้วยทุกประการ
ตามเงื่อนไข / กรุณา
[Signature]
16 พ.ย. 61

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๐๙๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๔๐๐๐

ร.ร.เทศบาลบ้านค้อ
เลขที่รับ 1008
วันที่ 12.10.61
เวลา 12.54 น.
ผู้รับ วิชา

๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติขอทราบข้อมูลจากโรงเรียน เทศบาลบ้านค้อ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน เทศบาลบ้านค้อ

ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๓๕๐๑๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ “การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม” โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียน เทศบาลบ้านค้อ เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อให้ให้นักศึกษาคนดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียน เทศบาลบ้านค้อ รายละเอียดดังเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ
เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา (ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี จันทร์ศิลา)
 เพื่อโปรดทราบ รองคณบดีรักษาการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์
 เพื่อโปรดพิจารณา ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

เพื่อ ขอดำเนินการขอทราบข้อมูล
รวมชื่อผู้สังกัดโรงเรียนเทศบาล
บ้านค้อ

วิชา
12.10.61

สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๙

วิชา
12.10.61

ร.ร.เทศบาลบ้านค้อ	
เลขที่รับ	1007
วันที่	12/50/61
เวลา	14.51 น
ผู้รับ	ศิลา

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๒๔๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๔๐๐๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน เทศบาลบ้านค้อ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน เทศบาลบ้านค้อ

ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ "การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม" โดยทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน เทศบาลบ้านค้อ เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาคนดังกล่าวได้ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน เทศบาลบ้านค้อ รายละเอียดดังเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา

 เพื่อโปรดทราบ เพื่อโปรดพิจารณา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูษิต บุญทองแดง)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลอง
ใช้เครื่องมือวิจัยใน โรงเรียน
เทศบาลบ้านค้อ

ศิลา

12 50 61

สาขาวิชาสังคมศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๙

ศาสตราจารย์ภูษิต บุญทองแดง
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

1280.61

โรงเรียนเทศบาลวิบูลย์วิทยา
เลขที่รับ..... ๑๑๕
วันที่ ๑๑ ต.ค. ๒๕๖๑
เวลา..... ๑๐.๐๐ น.

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๐๙๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนเทศบาลวิบูลย์วิทยา.....
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวิบูลย์วิทยา.....

ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ “การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม” โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนเทศบาลวิบูลย์วิทยา..... เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาคนดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนเทศบาลวิบูลย์วิทยา..... รายละเอียดดังเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เขียน พงศ์ภักดิ์อักษร

อธิบดี

ขอแสดงความนับถือ

[Signature]

อธิบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี จันทร์ศิลา)

๒๗ ต.ค. ๒๕๖๑ (๑๐๐๗) พ.ศ. ๒๕๖๑ สังกัดโรงเรียนเทศบาลวิบูลย์วิทยา

เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลวิจัยจากจ. “ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ” ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลวิจัยจากจ. “ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ” ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดี

[Signature]
๑๑ ต.ค. ๒๕๖๑

- อธิการบดี
[Signature]

(นางพัชรี ภูวนาคพิณสู)

ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลวิบูลย์วิทยา

๑๑ ต.ค. ๒๕๖๑

สาขาวิชาสังคมศึกษา

โทรศัพท์ ๐๕๖-๐๒๗๐๒๒๙

โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา
 เลขที่รับ..... ๑๐๓/๘
 วันที่..... ๑๘ ต.ค. ๒๕๖๑
 เวลา..... ๑๐.๐๐

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๒๔๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา.....
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา.....

ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ รหัสประจำตัว ๒๐๘๒๑๐๓๕๐๓๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ "การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม" โดยทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา..... เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาคนดังกล่าวได้ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา..... รายละเอียดดังเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พี่หน นอ. สุวิภา สาทอง

- พี่โอ๊ต อธิคุณ

- พี่อ๋อม อธิคุณ

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ รหัสประจำตัว ๒๐๘๒๑๐๓๕๐๓๐๔ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูษิต บุญทองเถิง)
 ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา..... ร้องเรียนกับฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา
 ผู้เรียนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา..... ปฏิบัติราชการแทน คณะบดีคณะครุศาสตร์

๑๘ ต.ค. ๒๕๖๑

สาขาวิชาสังคมศึกษา
 โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๔

- อ.อุทัย

(นางพัชรี ภูนาศพันธ์)

ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา
 12 ต.ค. 61

โรงเรียน.....	.....
รับแจ้ง.....	ทศ ๖
วันที่ พ.ย. ๒๕๖๔	๖๑
เวลา ๑๐.๐๐ น.	
ผู้รับ.....	.....

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว.๗๒๔๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตยืมเครื่องใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน เทศบาลตำบลดี
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน เทศบาลตำบลดี

ด้วยนางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ รหัสประจำตัว ๖๐๘๒๑๐๓๕๐๑๐๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ "การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม" โดยทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน เทศบาลตำบลดี เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตยืมจากท่าน เพื่อให้ นักศึกษาคนดังกล่าวได้ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในโรงเรียน เทศบาลตำบลดี รายละเอียดดังเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ

มา ณ โอกาสนี้
เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา

เพื่อโปรดทราบ

ทิชากรณา

- มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ขอสงวนสิทธิ์ในชื่อโรงเรียน
ลิขสิทธิ์ในโรงเรียนเทศบาลตำบลดี

ขอแสดงความนับถือ
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะครุศาสตร์

๑๗ พ.ย. ๖๔

.....
.....
๗ พ.ย. ๖๔

สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์ ๐๘๖-๐๒๗๖๒๒๔

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางสาวอุทัยวรรณ ทองคำ
วัน เดือน ปี เกิด	25 ตุลาคม พ.ศ.2536
ที่อยู่ปัจจุบัน	3/2 ถนนผดุงวิทย์ ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2560	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2562	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY